تنسيق ورفع محمود العثماني

كتابخانهٔ اقدام

عدد ٦

آثار معاصریندن

عثمانلی تاریخ و مورخلری

بواثر عثمانلی تاریخلری حقنده تعریفات لازمه‌یی و مورخین عثمانیه ایله وقعه‌نویسلرك تراجمنی حاوی اولوب اصل اسمی « آیینهٔ ظرفا » در .

مؤلفی

جمال الدین

طابع وناشری

اقدام غزته‌سی صاحب امتیاز وباش محرری

احمد جودت

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

درسعادت — اقدام مطبعه‌سی

١٣١٤

İST BÜYÜ BEL ATATÜR

تنسيق ورفع محمود العثماني

اخطار

مؤلف مرحوم بالطبع زمانسه قدر یازلمش اولان تاریخلر ایله مورخلرینك تراجم احوالنی یازدیغندن اوزمان ایله کتابك بودفعه طبعی تاریخی آراسنده‌کی زمان ایچنده کان مورخ ووقعه‌نویسلر ایله تألیف اولنان تاریخلرك تعریف ماهیات ومندرجاتی‌ده بزم طرفمزدن ذیلاً علاوه اولنمشدر .

§

بواثر طبع ایدلمك اوزره محبان علوم ومعارفدن (توحید) بك نامنده بر ذات طرفندن مطبعهٔ عاجزانه‌مزه اعاره اولنمش ایدی . میر مومی الیهه — لزومی متحقق اولان شو اثرك طبعنه سبب اولدقلری ایچون — معارف عثمانیه نامنه عرض تشکر ایلرز . « الدال علی الخیر کفاعله » کلام کزینی ایشته بوکبی افعال خیریه‌نك حصولنه یاردیم ایدنلر حقنده وارد در .

تنسيق ورفع محمود العثماني

بِسْمِ اللّٰهِ الْمَلِكِ الْعَلَّامْ

أَعْلَا وَأَهَمْ لِصَدْرِ الْكَلَامْ

والحمد على الائه اهم المهام ۔ لعموم كرمه على الكرام والعوام ۔ احمده حمدا الصالحاء ۔ حمداً ماله عد ولا احصاء ۔ واصلى على محمد اكرم الرسل الكرام ۔ واعلم اولاد ادم على روحه اكمل السلام .

جواهر زواهر حمدوثناى بى انتها وشكر لايعد ولايحصى خداى بى همتا عز شانه وتعالى وعم احسانه وتوالى حضرتلرينك دركاه مقدس ربانيسنه احق واحرادركه باركاه فلك تمكين دولت عليهٔ عثمانيه دامت محفوظة بالمحفظة الصمدانيه‌يى الى يوم الدين زيب وزيور روى زمين وسايهٔ بسطتوايهٔ شوكت و عدالت بى‌غايتن جهان وجهانيانه شهرآيين ابدرهين ايلدى — نحمدالله على نعمائه — ومشكات منير صلاة وسلام اول واسطهٔ ايجادسنين وشهور وايام ونبى ممدوح ومحمودمقام صلى الله عليه وعلى اله الكرام افنديمز حضرتلرينك دركاه رسالت عامه‌سنده نور پاش احترام اولمغه شايسته وسزادركه دودمان جليل الشان عثمانيانى طراز خلافت سنيه‌سيله تزيين ايلدى .

يادازما بررسولش صدصلوة وصدسلام   هم باصحاب كرام وى همه صبح ومسا

وتحف ترضيهٔ تسليم آل فيضمآل واصحاب شرف اشتمالّلرينه لايق

تنسيق ورفع محمود العثماني

وروادر كه هر برى راه هدايتـه رهبر اولهرق انبـان اعلان دين مبين ايلدى .

دائم از حق سلام ورضوانش   باد بر اهل بيت و يارانش

بعد ذا علو شان وشوكت دولت عليه وعظمت عنوان و جلالت سلطنت عثمانيه‌نك متصف اولديغى مآثر حميده ومفاخر جهان‌رسيده‌سى قرنا بعد قرن پيرايهٔ مؤرخين اولوب انجق تواريخ بركزيدهٔ ال عثمان حضراتنه لسان سلاست رسان تركيده وضـع خامهٔ ابتدا و دولت ابد پيوند عثمانيه‌ده وقايعنو يسـلك خدمت معتبره‌سيله كسب امتياز ايلين وخدمت مذكوره‌يه مأموريتى اولميه‌رق خود بخود تواريخ دولت عليه ايله طرازندهٔ خامهٔ تأليف اولان ذواتك ترجمهٔ احـواللرى و تواريخ مضبوطه‌نك اجمال كيفيتلرى بو آن سـعد اقترانه دكين تدوين و تبيين اولنميه‌رق معارفندان ودانشوران عصر طرفلرندن بو واديده ارخاى عنان بيان اولنمامش اولديغنـدن فحمداً ثم حمداً عهد همايون ميامن مشحون شاهانه‌لرنده جنس معارف رواجيافتهٔ فصل اعتبار وامتياز وارباب هنر وداش على مقادرهم سرفراز اولمش اولان سرير سلطنت سنيه‌يه زيب وزين وجمال خلافت زاهره‌يه قرهٔ عين پادشـاه اسلامپناه وشهنشاه قائم بأمرالله واضع قوانين معدلت وممالك ممالك نصفت، پيرايهٔ نسل ال عثمان، شهريار اسكندر عنوان، سلطان البرين وخاقان البحرين خادم الحرمين الشريفين

شهريار عالم آرا داور كشوركشا   حضرت عبدالمجيد خان عدالت انتما

لازالت مناقبه الجميلة محررة فى صحايف اوراق الوقايع وآثاره الجليله مشتهرة فى الافاق والطوالع افندمز حضرتلرينك برمنوال محرر اشبو خصوص

تنسيق ورفع محمود العثماني

فوائد نصوحك انداختهٔ طاقچهٔ ترك و اهمال اولمسی روا داشتهٔ غیرت شاهانه ورضا دادهٔ حمیت پادشاهانه‌لری اولمیوب موجب بقاء ذكر دولت ومایهٔ خلود ثنا وستایش سلطنت اولان تواریخ عثمانیه یه دائر لسان تركیده ضبط و تحریر اولنان مؤلفات عوائد غایاتك اجمال مأل لطافت اشتمال و نامزد ضبط و تحریرلری اولان ذوات معارفهماتك ترجمهٔ احواللری مستقلاً قلمه النه‌رق جمع وتلفیق وعبارهٔ سلیسه ایله تحریر وتمیق اولنمسی تقویم وقایع مصححلكی ایله مباهی نائل احسان پادشاهی احقر دعاكویان (جمال الدین) قوللرینه امر وفرمان بیورلدقده بوعبد فقیر شكسته ضمیر دخی فرمان جلالت عنوان حضرت جهانداری یه بروجه مسارعت امتثال وحسب القدرة البشریه نگاشتهٔ یراعهٔ مؤرخین ووقایع‌نویسان اولان آثار عبرتشعاری تتبعه واولوجهله آثار مرقومه‌دن تمتعه اشتغال اوزره اولوب لكن طلوع كوكبهٔ شوكت عثمانیه‌دن بو آن مسعدت نشانه دكین سبك تركیده تألیف اولنمش اولان تواریخ ایله كتبخانه‌لر مشحون وتواریخ مرقومه‌دن مؤلفی خطیله همان بر نسخه اوله‌رق بر محل نامعلومده قالمش كتمش اولدیغی دخی امر غیر مظنون اولمغله جمله‌سنه تحصیل وقوف مدت مدیده یه موقوف اولدیغندن صرف نظر اولنسه بیله جمله‌سنك عباراتی هر نقدر بر برینه مغایر ایسه ده مأل ومرجعلری متحد بولندیغندن بشقه سوالف آثار عثمانیه‌یی متكفل مجلدات كتب تواریخ بالفرض والتقدیر نظاره زیب تحقیق و تدقیق و یكدیكره نسبت و تطبیق اولنسه بیله اكثری ناسزای اعتماد وتعویل ومشوب سخائف اقاویل بولنه‌جغی دركار ایدوكندن ارتق مالا یدرك كله لایترك كله یوله ذهاب وایادیٔ ناسده متداول اولنلر انتخاب اولنوب هر برینك مشتمل اولدیغی وقایعك زمانی وكیفیت بیانی وتألیفنه موفق

تنسيق ورفع محمود العثماني

اولان ادبای معارف آرانك ممکن اولدیغی صورتده ترجمهٔ حالی بحمدالله العلی الاعظم مددکاریٔ حضرت امنیت بخش علم ایله برطبق فرمان عالی برمقدمه ایله اوچ باب اوزره ترتیب و (آینهٔ ظرفا) نامیله تلقیب اولنه رق بعونه تعالی اول فوائد وعوائد مانند فرائد رشتهٔ سطوره نظم و تنسیق وشیرازهٔ اختتامده جمع وتلفیق اولندقده هزار هزار عجز وافتقار وانواع مسکنت واحتقار ایله سدهٔ سنیهٔ ملوکانه یه تقدیمه جسارت ورکاکت تعبیرات واملا ووقوعیافته اولان سهو وخطاء عاجزانهم عفو بیورلمسی نیازینه مبادرت قلندی . جناب رب الانام و فیاض مطلق علی الدوام خورشید اوج معدلت ونیر برج سلطنت پادشاه دارادربان و شهنشاه اسکندر نشان ولی نعمتمز افندیمز حضرتلرینك وجود کرامت نمود ملوکانه لرین تخت عالی بخت سلطنت سنیه لرنده مدی الدهور والاعصار باقی وپایدار واعداء بدخواهلرین قرین قهر ودمار و عساکر نصرت مآثر جهانبانیلرین فوزدن فوزه مقارنتله شهرتشعار و میقات مستقیمة الحرکات پادشاهانه لرین سلسلهٔ توفیق ایله دوار وامور دولت علیه لرنده افکار صائبهٔ شهنشاهانه لرین راسترفتار بیورسون آمین بجاه سید الابرار وسند الاخیار .

مقدمه

بعض فوائد مهمه و عوائد جمه یی شاملدر

(باب اول) بین الناس متداول اولمش اولان کتب تواریخك کافل اولدیغی وقایعك اولندن آخرینه دکین مضبوط اولان قاچ سنه لك

تنسيق ورفع محمود العثماني

حوادثدر وقنغی سنه‌لرك حوادثیدر انی‌بیان ایدر. (باب ثانی) طرف دولت علیه‌دن‌مأمور اولیه‌رق خود بخود حوادث واقعه‌یی ضبط ایدرك تألیف کتابه موفق اولمش و الیوم تألیفلری مشهود ارباب کمال بولنمش اولان‌ذوات کرام فضائل اتسامك ترجمهٔ احوالی بیاننده‌در. (باب‌ثالث) دولت علیهٔ ابد مدتده وقایعنویسلك خدمت بهیه‌سنه نائل و اولجهتله مغبوط‌الاماثل اولان ادبای بنام وعرفای معارف‌اتسامك تراجم حاللری بیاننده‌در .

— مقدمه —

ارباب‌الباب معلومی اولدیغی اوزره فن‌جلیل تواریخ برعلمدرکه انبیاء عظام واولیاء کرام وسلاطین کزین و ملوك نصفت آیین حضراتیله وزرا وعلما وحکما وشعرا وسائرندن کلش کچمش اولان ذواتك حاللری وبلده‌لری وعادتلری وصنعتلری وحسب ونسبلری وولادتلری ومدت حیاتلری و احوال سائره‌لری انکله معلوم اولور. وبو فندن تألیف اولنان کتابلری مطالعه ایلمکدن فائدهٔ عائده احوال سابقه‌یه مطلع وواقف و حوادث ماضیه‌یه عارف اولوب عبرت آلمق و انکله متنصح اولمقدر .

معلوم اوله که کتب تواریخده مسطور اولان حکایات نکات غایات سلفدن خلفه یادکار وهر بر امر معتنابهك تدبیر وتصرف وتسویه‌سنه کلی مدار اولدیغندن کتب مرقومه‌نك اکثر نسخی طبع وتمثیل ایله توفیر اولنمشدر . وینه معلوم اوله که لسان ترکیده مناقب جلیلهٔ دولت علیهٔ عثمانیه‌یی مشتمل اوله‌رق تألیف تاریخه وضع خامهٔ ابتدا ایدن ، ظن غالب کمال پاشا زاده اولمق کرکدر . زیرا بوآنه دکین

تنسيق ورفع محمود العثماني

تأليف وتدوين اولنمش اولان كتب متنوعه‌نك اكثری اسم وشهرتلريله بين الناس معلوم و منتشر و مؤلفلری دخی معروف ومشتهر اولوب اسامیء كتبده محرر ومسطور ورفته رفته استنساخ اولنه‌رق نسخه‌لری موفور ایسه‌ده بعض كتاب واردركه تأليف اولنه‌ليدنبرو كوشهٔ طاق نسيانده اغشته بغبار وبلكه اوراق خزان ديده كبی برهم‌زده وتارومار اولمش اولمغله هيچ كمسه اكا واقف اولمه‌مش و بعض كتاب دخی واردركه مؤلفی كيم اولديغی بيلنه‌مش و اولوجهله قنغی زمان تأليف اولنديغی مبهم اولمش اولديغندن تواريخ آل عثماندن ابتدا تأليف اولنان كمال پاشا زاده‌نك تأليفكرده‌سی اولان تاريخدر ديو قطعا حكم اولنه‌مز . جائزكه برمنوال محرر آندن مقدم تاريخ تأليف اولنمش اوله‌ده بوآنه دكين بركمسه‌نك مشهودی اولميه . الحاصل استقرامز ناقصدر . ولسان نزاكتعنوان فارسيده تواريخ آل عثماندن ابتدا تأليف اولنان ادريس بدليسينك (هشت بهشت) ناميله بنام تاريخ لطافت اتسامیدر ديو اسامیء كتبده يازلمش وبويله‌جه بين الادبا مشهور اولمش . لكن راقم الحروف (جمال) داعينك بيانه‌كوره هشت بهشت دخی تأليف اول اولمق ظن غالبدر . وينه معلوم اوله‌كه تاريخك حقيقتی حوادث كونيه‌دن برحادثك زمان سابقده سرزدهٔ ظهور اولمش اولان بر امر شايعك حدوثنه اسناد ايله وقتی تعيين ايتمكدن عبارتدر . مثلا هبوط آدم عليه السلام وطوفان وختان ابراهيم عليه السلام وهجرت نبويه عليه اكمل التحيه كبی و سائر مبدأ تواريخ اولان امور واقعه‌كه مثلا برملتك وياخود بردولتك ظهوری كبی كه هربری برامتك ضبط حوادثنه مبدأ اولمشدر . امت محمديه‌نك استعمال ايلديكی هجرت نبويه تاريخيدر وامت عيسيه‌نك ميلاد عيسی عليه السلام تاريخيدر . نته‌كيم كاتب

تنسيق ورفع محمود العثماني

چلبی مرحوم (تقویم التواریخ) مقدمه‌سنده تفصیلاً بیان ایتمش اولمغله
جمال بینوال بروجه اجمال ثبت جریدهٔ سطور ایتمکله اکتفا ایلمشدر .

باب اول

کتب تواریخ متداوله‌نك شامل اولدیغی وقایعك مشتمل اولدیغی
زمانك مدتی مبیندر

معلوم اوله‌کی (کمال پاشازاده تاریخ) نده التیوز طقسان طقوز سنه‌سندن
یعنی آفتاب سلطنت عثمانیه صینت عن الانکساف فی الحمایة الربانیه نك
طلوعندن سکز یوز طقسان بش صفرالخیری اوائنه دکین وقوعات
بیان اولنمشدر .

(تاج التواریخ) نامیله بنام اولمش اولان خواجه تاریخنده کذلك
التیوز طقسان طقوز سنه‌سندن سلطان سلیم خان اول حضرتلرینك
اخر سلطنتلرینه دکین حوادث کونیه بیان قلنمشدر .

تاریخ مرقومی سلطان محمدخان ثالث حضرتلرینك عهدسلطنتلرنده
مقام ریاسته شرفیرا اولان حسن بکزاده مرحوم اوسط ناس تفهم
ایده‌جك صورتده تلخیص و اختصار واولوجهله نامی نوشتهٔ جریدهٔ
اصحاب آثار ایلمشدر .

وینه ذکر اولنان تاریخی بروسة المحروسه خاندان معارفندانندن
جزیه‌دار زاده بهاءالدین افندی بطریق التنقیح مجدداً قلمه الورق انشا
و نکاشتهٔ سمط املا ایلمشدر .

(هشت بهشت) اسمیله موسوم اولمش اولان تاریخ فارسیده
ینه ظهور دولت عثمانیه‌دن سلطان بایزید خان ثانی حضرتلرینك عهد

تنسيق ورفع محمود العثماني

شاهانه‌لرينه دكين وقوعبولمش اولان حوادث يوميه كشيدهٔ سلك سطور قلنمشدر . ومؤلف هشت بهشت ادريس بدليسينك فرزند ارجمندى دفتردار ابوالفضل محمد افندى تاريخ مرقومك ذيلنه همت ايتمكله سلطان سليم خان ثانى حضرتلرينك اخر سلطنتلرينه دكين واقع اولان حوادث يوميه‌نك بيانه مبادرت ايلمشدر .

(محمد محى الدين تاريخ) نده كذلك طلوع كوكبهٔ سلطنت عثمانيه‌دن مؤرخ مومى اليهك زماننه دكين سرزدهٔ ظهور اولمش اولان وقايع نكاشتهٔ صحيفهٔ بيان قلنمشدر .

(درجات الممالك فى طبقات المسالك) تسميه سيله مسمى جلال زاده نشانجى مصطفى بك تاريخنده عاشر آل عثمان سلطان سليمان خان حضرتلرينك عهد سلطنتلرنده واقع اولان غزوات ووقايع زيب صحايف آثار قلنمشدر .

(نشانجى تاريخى) ديمكله مشهور رمضان زاده محمد بك تاريخى بدأ عالمدن سلطان سليم خان ثانى حضرتلرينك اوائل سلطنتلرينه دكين وقوعات كونيه وحوادث يوميه يازلمش مفيد ومختصر بر اثر معتبردر .

(مرآت كائنات) اسميله معروف اولان تاريخ سكز قسمه منقسم اولوب اولكى قسمى بدأ عالمدن دور آدمه دكين ايجاد و بنياد اولنان معظمات امورى مبين والتى بابه منقسم اولمشدر . اولكى باب اصول اشيانك خلقى احوالى، ايكنجى باب عوالم علويه احوالى . اوچنجى باب ملائكهٔ كرام احوالى ، دردنجى باب كوه قاف و ماوراسى وعدد عوالم مخلوقه احوالى ، بشنجى باب عوالم سفليه احوالى ، التنجى باب خلق آدمدن اول اولان امم عالم احوالى واقسام ثمانيه‌دن ايكنجى قسم جناب آدمدن حضرت فخر عالمه قدر مبعوث بيوريلان انبياء عظام صلوة الله

تنسيق ورفع محمود العثماني

وسلامه على نبينا وعليهم فى الليالى والايام حضراتنك احوالنى ، اوچنجى قسم فخر كائنات عليه اكمل التحيات افنديمز حضرتلرى ايله آل واصحاب كرام عليهم رضوان الله الملك العلام حضراتى احواللرينى ، دردنجى قسم خلفاء حنفاء راشدين وحضرت حسن وحسين رضى عنهم رب المشرقين والمغربين حضراتى احواللرينى ، التنجى قسم ملوك پسنديده سلوك آل عثمان خلدت خلافتهم الى اخر الزمان حضراتنك مناقب رفيعة المراتبنى ، يدنجى قسم ابوالبشر ايله شفيع المحشر على نبينا وعليه صلوات الله البر حضرتلرينك ما بينلرنده كذران ايتمش اولان مشاهير طبقات ملوك وحكام و اصول طوائف وامم انام احواللرينى ، سكزنجى قسم باعث اختلاف السنه ولغات وموّرث جلائل باقطار كائنات و ذكر اسامى وزمرهٔ بنى ادمدن امم عالم احوالنى مبين ومعلم ماتند هشت بهشت برتاريخ عنبر سرشت اولديغى معلوم انامدر .

قره چلبى زاده عبدالعزيز افنديننك تأليف ايتمش اولديغى (روضة الابرار) اسميله شهرتشعار اولان تاريخ درت فصل و ايكى تكمله يى متضمن اولوب اولكى فصل پيغمبران ستوده خصال على نبينا وعليهم صلوة الله الملك المتعال حضراتنك مناقب محمودة العواقبنى حاوى ، ايكنجى فصل فخر عالم صلى الله عليه وسلم افنديمز حضرتلرينك سنين حيات فائض البركاتلرى سلكنه پيرايه بخش اولان فرائد بدايع وقايعنى كافل ، اوچنجى فصل عهد همايون اسلامده مسند عز واحتشامده فرمانفرما اولان خلفاء راشدين وسلاطين كزين مآثر واثارينى مشتمل وتكمله سى ظهور شعائر شرع محمدى و آيين دين احمديدن مقدم سرير سلطنته قدم نهاده اولان مشاهير ملوك پسنديده سلوك اوضاع واطوارينى شامل ، دردنجى فصل طلوع كوكب رخشان

تنسيق ورفع محمود العثماني

دولت ابد پیوند عثمانیاندن تا سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك جلوس سعادت مأنوسلرینه دکین سپهر جاه وجلال و مطالع انوار عز واقبالده غیرت مهروماه اولان اهلهٔ اسمان ملك ودین اجلهٔ سلاطین نصفت آیین انارالله براهین اسلافهم واطال اعماراخلافهم حضراتك حركات و سكنات و معارك و غزوات و توجيهات و تصرفاتلرینی مبیندر . مؤرخ مشارالیه بروسه ده متقیا فرش قالیچهٔ اقامت ایتمش اولدیغی وقتده تاریخ مرقومك تكمیلنه همت ایلیوب سلطان محمدخان رابع حضرتلرینك جلوسلرندن بالابتدا بیك التمش سكز سنه‌سنه‌قدر اون سنه‌لك وقایعی حاوی برذیل ترتیب‌ایتمش وذیل مرقومده حوادث واقعه‌یی واقعا علی طریق الاختصار افاده و بیان لكن مقتضای طبعی اوزره سركار دولتده بولنان‌ذواته رموزات غریبه ایله خیابجه اطالهٔ لسان ایلمشدر . تجاوزالله عن سیئاته .

كاتب‌چلبی مرحومك اثری اولوب (تقویم‌التواریخ) نامیله بنام اولان تاریخ هبوط آدمدن مؤلفی مرحومك زماننه كلنجه جداوله ربط اولنه‌رق بهر صحیفه‌سنده اونسنه‌لك حوادثی بروجه اجمال حاوی اولمش وكذران ایدن ملوك پسندیده سلوك وسلاطین آل عثمان حضراتنك ابتداء ظهورلرندن برو نقدر پادشاه كلمش ومدت سلطنتلری قاچ سنه سورمش اولدیغنی ووزرای دولت‌علیه ومشایخ اسلام سلطنت سنیه‌دن كلش كچمش ذوات كرام معالی اسامی محتوی بولنمشدر كه بعد زین الی اخرالایام فهرس وقایع اوله‌جق بر اثر معتبردر .

بیك‌یوز قرق بش تاریخنده عزم‌لاهوت ایلمش اولان امیربخاری شیخی مرحوم شیخی افندی كندی زمانه‌دكین تقویم التواریخك ذیلنه همت ایلدیكی بعض‌قیوداتده مسطوردر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

ینه کاتب چلبی مرحومك اثری اولان (فذلکة التواریخ) ده بیك سنه‌سی محرمندن التمش بش سنه‌سی اوائلنه دکین وقوعبولان حوادث یومیه وواقعات کونیه کشیدهٔ سمط بیان قلنمشدر .

(پچه‌وی) تاریخنده عاشر سلاطین آل عثمان غازی سلطان سلیمان خان علیه‌رحمة الملك المنان حضرتلرینك اوائل عهد سلطنتلرندن سلطان محمد خان ثالث علیه‌رحمة الله الوارث حضرتلرینك اواخر زمان سلطنتلرینه دکین وقوعبولان حوادث کونیه رقمزدهٔ صحایف بیان قلنمشدر .

(صولاق زاده تاریخ) نده دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ظهورندن سلطان مراد خان ثالث حضرتلرینك اخر سلطنتلرینه دکین سرزدهٔ بروز اولان واقعات کونیه نوشتهٔ صحیفهٔ لطیفهٔ بیان قلنمشدر .

سلانیکی مصطفی افندی تاریخنده سلطان سلیمان خان اول حضرتلرینك اوائل سلطنتلرندن یعنی طقوز یوز یتمش بر سنه‌سندن سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك اواسط سلطنتلرینه قدر که بیك سکز سنه‌سنه کلنجه وقوعبولان حوادث کونیه ثبت جریدهٔ انشا قلنمشدر .

(کنه الاخبار) نامیله شهرت شعار اولان عالی افندی تاریخی ارکان اربعه اوزرینه تألیف اولنمش و بیك التی خلالنده تبییض قلنمشکه اولکی جلدنده ابتداء آفرینشدن حضرت یوسف علیه السلامك قصهٔ پرحصه‌لرینه کلنجه‌یه دکین ، ایکنجی جلدنده وقایع جناب یوسف علیه السلامدن ولادت باهر السعادة حضرت فخر کائنات علیها کمل التحیاته دکین ، اوچنجی جلدنده مصر و شام و حجازه مستولی اولان حکام ذوی الاحترامدن احمد بن طولون حکایه‌سندن باشلایوب ملوك هنددن سلطان ابراهیم بن اسکندرك امارتنه دکین ، دردنجی جلدنده ظهور سلطنت عثمانیه‌دن سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك زمان مسعدت

تنسيق ورفع محمود العثماني

عنوانلرينه دكين ظهور ايدن وقوعات نوشتهٔ صحيفهٔ بيان قلنمشدر .
محمود نديم بكك منتخباتنده سلطان سليم خان ثالث حضرتلرينك
اواسط عهد سلطنتلرندن پادشاه زمان و شهنشاه دوران ولی نعمتمز
افنديمز حضرتلرينك والد ماجد كثيرالمحامدلری جنتمكان خلد آشيان
غازی سلطان محمود عدلی خان اسكنه الله تعالی فی غرف الجنان حضرتلرينك
اوائل سلطنت سنيه‌لرينه دكين وقوعبولان كلدستهٔ حوادث متنوعه
زيب سرشيشهٔ صحايف آثار قلنمشدر .
وسلطان سليم خان ثالث حضرتلرينك عصرنده خدمهٔ خاصه‌دن
چراغ اولوب شهراماتی عهده سنده اولديغی حالده فوت اولمش اولان
جاويد احمد بكك منتخباتی اوله‌رق جمع وتلفيق ايلديكی مجموعه قاقلی
وقايعنامه‌سی اندرون همايون فيض مشحونده مشهود عاجزانه‌م اولمشدر .
وطبعخانهٔ عامره‌ده طبع وتمثيل ايله نسخه‌لری تكثير اولنمش اولان
كتب تواريخدن وقعه‌نويس نعيما افندی تاريخنده بيك سنه‌سندن بيك
يتمش سنه‌سی غايته دكين
و نعيمانك ذيلی اولان وقعه نويس راشد افندی تاريخنده بيك
يتمش بر سنه سندن بيك يوز اوتوز درت سنه‌سنه دكين
وراشدك ذيلی اولان وقعه‌نويس كوچك چلبی زاده عاصم افندی
تاريخنده بيك يوز اوتوز بش سنه‌سندن بيك يوز قرق بر سنه‌سنه دكين
ووقعه‌نويس صبحی افندی تاريخنده بيك يوز قرق اوچ سنه‌سندن
بيك يوز اللی التی سنه‌سی غايته دكين
وصبحی تاريخنك ذيلی اولان وقعه‌نويس عزی افندی تاريخنده
بيك يوز اللی يدی سنه‌سندن بيك يوز التمش بش سنه‌سنه دكين
ووقعه‌نويس واصف افندی تاريخنده بيك يوز التمش التی سنه‌سندن

تنسيق ورفع محمود العثماني

بيك يوز سكسان سكز سنه‌سنه دكين مدتده كذران ايدن سلاطين آل‌عثماندن سلطان مرادخان ثالث عليه رحمة الله الملك الباعث حضرتلرينك اواخر سلطنتلرندن شوكتمآب قدرت نصاب ابدت دولته الى يوم الحساب افنديمز حضرتلرينك جد امجدلرى فردوس آشيان عليين مكان سلطان عبدالحميد خان حضرتلرينك اوائل سلطنتلرينه كلنجه ظهور ايلمش اولان آثارخيريه وحوادث يوميه ووقوعات كونيه وتوجيهات مناصب ديوانيه وعلميه ثبت جريدهٔ صحايف قلنمشدر .

وبيك يوز قرق ايكى سنه‌سى وقايعى قلمه النه‌مامش اولمغله اولوجهله برسنه‌لك حوادث نسيا منسيا حكمنده قالمش وصبحى افندى بيك يوز قرق اوج سنه‌سندن بدأ ايله وقايع نامه قلمه المشدر .

(كلشن معارف) بروسه‌ده دفين خاك عطرناك جناب امير سلطان قدس سره المنان حضرتلرينك جامع شريفى خطيبى ومحروسهٔ مرقومه محكمه‌سى كاتبى اولان فرائضى زاده السيد محمد سعيدافندى مرحومك مالك اولديغى ملكهٔ استعداد و سرمايهٔ علم وعرفان خداداد ثمره‌سى اولمق اوزره هبوط آدم عليه السلامدن يكانهٔ ال عثمان بهانه‌جوى عنايت واحسان پادشاهمز و ولى نعمتمز افندمز حضرتلرينك جد امجدلرى مرحوم ومغفورله سلطان عبدالحميد خان غازى طاب ثراه حضرتلرينك عصر باهرالنصرلرينه قدر مدايح بركزيدهٔ انبياء عظام و بالخصوص سير جليلهٔ فخر الانام عليه وعليهم الصلوة والسلام ومناقب جليلهٔ خلفاء راشدين ذوى الاحترام ومحامد اولياء كرام و احوال سنيهٔ ملوك ماضيهٔ معالى اتسام ووقايع بديعهٔ اسلاف بنامى اون سنه ظرفنده حصراوقات ووقف زندكانى وحيات ايدرك جمع وترتيب ايلمش اولديغى تاريخ بهين

تنسيق ورفع محمود العثماني

حقایق رهینی عتبهٔ علیه‌یه عرض و تقدیم املیه بیك ایكیوز اللی بر سنه‌سی محرم‌الحرامنك اواخرنده مؤرخ مومی‌الیه درسعادته كلمش وفی حد ذاته تاریخ مرقوم عبارات سلیسه وتعبیرات نفیسه ایله بر آوردهٔ صحایف تألیف اولمش بر اثر جمیل و بو مثللو مؤلفات‌مقبوله‌نك ترتیب وتلفیقنه مقتدر ذوات كرامك طرف اشرف ملوكانه‌دن نائل الطاف بی‌پایان اوله كلدكلری ثمره‌سی ایدوكی دخی وارستهٔ قید دلیل اوله‌رق مؤرخ مومی‌الیه واقعا فضل وكمال اصحابندن و ارباب حال و تصفیه‌دن اوله‌رق تاریخ مزبورك طبع و تمثیلندن بشقه بركونه املی یوغیسه‌ده بودرجه لیاقت اربابنك ازهرجهت تلطیفی اوته‌دن برو شان مكارمنشان پادشاهان مقتضاسندن اولدیغنه بناءً تألیف مزبور عتبهٔ شاهانه‌یه تقدیم اولندقده مؤلف مومی‌الیهك قیدمضایقه‌دن ازاده اوله‌سیچون بروسه جزیه‌سی مالندن ماه بماه مأموری طرفندن المق‌اوزره بشریوزغروش احسان و مومی‌الیهك نیازی اوزره تاریخ مزبورك طبع و تمثیلی خصوصنه دخی ارادهٔ سنیه ارزان بیورلمش وراقم‌الحروف داعیلری دخی حین طبعنده تصحیحنه خدمت و دقت ایلمش وسنهٔ مزبوره خلالنده مؤلف مومی‌الیه كلشن عدنه رحلت ایلمشدر رحمة الله علیه .

وقعه‌نویس شفیق افندی شفیق نامه‌سنده بیك بوزاون بش سنه‌سی خلالنده سرزدهٔ ظهور اولان ادرنه وقعه‌سنی الغاز و اولوجهله نامی جریدهٔ معارف اراده سرفراز ایلمشدر .

اندرون همایون فیض‌مشحونده باامر پادشاهی مخصوصا وقعه‌نویس نصب و تعیین بیورلمش اولان نشانجی عبدالرحمن پاشانك وقایع نامه‌سنده سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك ولادتلری سال میمنت فاللری اولان بیك اللی سنه‌ی سلخ شهر صیامدن بیك طقسان اوچ

تنسيق ورفع محمود العثماني

سنه‌سی رمضان شریفنك اوچنجی کوننه‌دکین وقوعات کونیه وحوادث یومیه کشیدهٔ سلك سطور قلنمشدر .

سفیر ایران کسریه‌لی حاجی احمد پاشا معیتنه موقتاً مکتوبجیلق ووقعه نویسلك خدمتلریله تعیین بیورلمش اولان قریمی رحمی افندینك قلمه الش اولدیغی سفارتنامهٔ لطافتعلامه‌سی مشهود عاجزانهم اولمشدر . فی‌الحقیقه میان ادباده مقبول و معتبر براثر مختصردر .

وقعه‌نویس انوری افندینك دفعهٔ اولاسنده بیك یوز سکسان ایکی سنه‌سندن سکسان سکز سنه‌سنه دکین ضبط ایلدیکی وقایعی واصف مؤخراً تبدیل وتغییر ایدرك کندی تاریخنه جلد ثانی اعتبار ایلمشدر ودفعهٔ ثانیه و ثالثه‌سی بیك یوز طقسان سنه‌سندن باشلامش و اول اثناده معزول اولوب بهجتی حسن افندی و شیشمان سلیمان افندی متعاقباً وقعه‌نویس اولمشلر ایسه‌ده مدت قلیله ده ینه مومی الیه خدمت سابقه‌سیله بکام اولدقده بتکرار تحریره بداء برله طقسان اوچ سنه‌سنه دکین ضبط ایلدیکی دخی بشقه‌جه برقطعه اولدقده سلاحدار محمد پاشا صدارتله چراغ اولدیغی زمان ینه ضبط وقایعه مبادرت ایلمش وهر بر قطعه‌سنه بشقه بشقه دیباجه‌لر یازمشدر . نسخه‌سی نادر اولدیغندن همان بر محلده مشهود داعیانهم اولمشدر .

وقعه‌نویس ادیب افندی مرحومك بیك ایکیوز سنه‌سندن بالابتدا ضبط ایلمش اولدیغی اوچ بش جزءدن عبارت اولان وقایعنامه‌سی بعض محالده کورلمشدر . مفید ومختصر بر اثر معتبردر .

وقعه‌نویس نوری بك بیك ایکیوز طقوز سنه‌سندن بدء برله اون اوچ سنه‌سنه دکین واقع اولان حوادث کونیه‌یی نوشتهٔ صحیفهٔ بیان

تنسيق ورفع محمود العثماني

ايلمش وبر نسخه‌سنی قائن پدری شیخ‌الاسلام اسبق عاشر افندی کتبخانه‌سنه وضع قیلمشدر .

وقعه‌نویس واصفك بیك یوز التمش التی تاریخندن ایکیوز یدی تاریخنه‌کلنجه‌یعنی اللی برسنه‌دنبرو دولت‌علیه‌ده وقوعیافته اولان‌حوادث یومیه وظهورات کونیه نسق‌واحد اوزره چکیدهٔ قلم نادره رقمی اولمش اولان وقایعنامه‌سندن ایکی جلد اعتباریله اوله‌رق بیك یوز التمش التی سنه‌سندن بیك یوز سکسان‌سکز تاریخنه کلنجیه دکین تلفیق ایلدیکی‌تاریخ طبعخانهٔ عامره‌ده طبع وتمثیل اولنمش، اندن ماعداسی نه محلده قالدیغی بیلنه‌مش ایسه‌ده انجق ایکیوز اوچ تاریخندن ایکیوز طقوز سنه‌سنه قدر التی سنه‌لك وقایعی شامل مرحومك خط دستیله برقطعه ذیل تاریخی مشهود کمترانم اولمشدر. ذیل مرقومك مقدمه‌سنده ادیب‌افندی ایله انوری افندی‌یه خیلیدن خیلی تعریضات خفیه‌یی شامل سوزسویلمش ومومی‌الیهمانك ضبط ایلدکاری وقایعی مؤخراً بامر همایون مجدداً قلمه المشدر .

وایکیوز یکرمی ایکی سنه‌سی اردوسنده بلوکات اربعه مناصبیله وقعه‌نویس بولنوب بعده آمدجیلك عهده‌سنده اوله‌رق ادرنه‌ده فوت اولان وقعه‌نویس محمد پرتو افندیله خلفی وقعه‌نویس عاصم بکك ضبط ایلدکاری اوچ بش جزءدن عبارت اولان وقایعنامه مومی‌الیه عاصم بکك عزلیله یرینه نصب اولنان وقعه‌نویس عاصم افندی‌یه تسلیم اولنمق اوزره ادرنه‌دن استانهٔ سعادته کوندرلمشدر . مومی‌الیه عاصم افندینك وفاتندن صکره مجموعی خلفی شانی زاده عطاءالله افندی‌یه ویرلمشدر . وقعه‌نویس شانی زاده حین نصبندن ایکیوز اوتوز یدی سنه‌سنه قدر ضبط ایلمش اولدیغی ایکی سنه‌لك وقایع ایله سلفلرینك

تنسيق ورفع محمود العثماني

وقايعنامه‌لرینی حالا وقعه‌نویس بولنان شیخ‌زاده نقیب‌الاشراف سماحتلو اسعد افندی‌یه تسلیم ایلمش اولدیغی تحقیقکردهٔ نقیرانم اولمشدر .

باب ثانی

دولت علیه طرفندن مأمور اولیوب انجق عروق و اعصاب و عظام‌ز نما یافتهٔ پرورش نعمتلری واسایش وبقا وقیامز منوط دوام شوکت وسلطنتلری اولوب جلائل آثار خورشید اشتهارلرین قید مجلهٔ کائنات ومآثر جمیلهٔ غزواتلرین ثبت کتابهٔ نه طباق سموات قیلمق مقولهٔ تشکر حقوق نعمتلرندن معدود و بلکه التقام قند نباتدن الذ وموروود اولدیغی کالشمس فی وسط النهار ظاهر واشکاردر دیه‌رك خود بخود تواریخ ال عثمان ابد الله تعالی سلالتهم الی اخرالدوران افندیلریمز حضراتی ضبط و تحریر ایله تألیف کتابه موفق اولمش و الیوم تألیفلری ایادیٔ ناسده متداول بولنمش اولان ذوات معارفسماتك ترجمهٔ حاللری بیانندەدر

کمال پاشا زاده

مولانای مشارالیه رحمةالله علیه خلد آشیان سلطان سلیم خان اول حضرتلرینك عصری مشاهیر علماسندن احمد شمس‌الدین افندیدرکه پدرلری کمال پاشا زاده سلیمان بکدر . مشارالیه کمال پاشا مولانای مشارالیهك جد امجدلری ایسه ده جدینه نسبتله شهرت بولمشدر. فاضل مشار الیهك عامهٔ علومده تعمق و کافهٔ فنونده تفوق اثار جلیله‌سندن معلوم ومجزومدر. برفن یوقدرکه انده مهارتی اولمیه وانواع تصرفات واختراع ایتمکه یول بولمیه . فذلکة الکلام جمله تألیفاتی

تنسيق ورفع محمود العثماني

سرآمد وممتاز اولمش و مدون كتاب و يا رساله اوله‌رق يازه‌ديغى فن آز قالمشدر .

آسمان علمده شهباز وفضل وعرفانده سرفراز ايدى . عنفوان شبابنده تقدينهٔ عمر عزيزنى تجارت علوم عاليه وآليه‌يه صرف ايليوب بعده جد امجدلرى امراى دولت عثمانيه‌اولمغله عهده‌لرينه تيمار وزعامت توجيه واولجهتله قدر واعتبارى تنويه اولنمش ايكن تحصيل كمالات نيتيله ترك زعامت و (ملا لطيف)دن تعلمه مبادرت ايتمش و (ملا كستل) و (ملاخطيب زاده) وغيريدن دخى بعض علومى اخذ ايله شهرت بولمش اولدقده ادرنه‌ده سلطان بايزيد مدرسه‌سنه مدرس ، بعده سلطان سليمان خان اول حضرتلرينك عهدنده قاضيعسكرلكدن منعزل وبعض حسودك افتراسى سببيله التفات پادشاهيدن دور ، بعده احوالى تحقيق اولندقده عفوه مقارنتله ادرنه‌ده دارالحديث ، بعده ينه مدرسهٔ سلطان بايزيد ، بعده دارالخلافه‌ده مرحوم (على چلبى) يرينه شيخ الاسلاملق ايله مسرور اولمش وطقوز يوز قرق سنه‌سنده ارتحال دار بقا ايلمشدر .

طائفهٔ جن دخى استفتا ايلدكلرى روايت اولنديغى ، بوامت مرحومه علماسنه نظراً استبعاد اولنماز . يكرمى جلد مقدارى كتاب ويوزدن زياده‌جه رساله تصنيف وجغتاى لسانى اوزره تواريخ آل عثمانى شامل مفيد ومختصر بركتاب لطافت نصاب تأليف ايلمشدر .

خواجه سعدالدين

مولاناى مشاراليه رحمةالله عليه (حسن جان ابن جمال) تبريزينك مخدوم فضائلموسومى اولوب سلطان محمد خان ثالث عليه

تنسيق ورفع محمود العثماني

رحمةالله الملك الباعث حضرتلرينه جلوسلرندن مقدم تعليم علوم نافعه يه مأمور وعهد سلطنتلرنده دخی پادشاه مشاراليهك خواجه لكيله خدمت فتوابی جمله مشهوراولان (قوجه خواجه) افنديدركه مستشار امور ملك وملت ومحرم اسرار مصالح سلطنت اولمغله اول عصر باهر النصرده متعين اولمش ايكن بيك سكز سنه سی شهر ربيع الاولك اون ايكنجی پنجشنبه كونی ديدنهٔ مستحسنهٔ دولت عليه دن اولديغی اوزره منقبتنامهٔ ولادت نبويه عليه افضل الصلوة والتحيه قرائت اولنمق اوزره اياصوفيه جامع شريفنده تصميم قلنمش اولان جمعيته عزيمت ايچون تجديد وضوء ايله نيت ايتدكلری حالده فجئةً دارالنعيمه ارتحال ايلديلر. نعش رحمتنقشی ابوالفتح سلطان محمد خان جامع انوار لامعه احضار وخلفلری اولان مفتی الانام (صنع الله) افندی امامته اختيار اولنوب اولاد كرامی درت نفر علماكه عماد دين ودنيا وفاضل بی همتا ايديلر تابوتی بردوش ايدوب حضرت خالد جوارنده اعداد ايتدكلری دارالقرا خطيره سنده دفن ايتديلر رحمه الله تعالی .

حسن بكزاده

مشاراليه طقوز يوز طقسان اوچ خلالنده خادم سليمان پاشايه رئيس الكتاب اولان كوچك (حسن بك) ك فرزند معارف ارجمندی اولمغله بو عنوان ايله شهرتشعار اولوب و الولد صنوابيه طريقه سندن پدر پرهنری اثرنده رفتار وكتبهٔ ديوان همايون زمره سنه التحاقه ميل وابتدار ايتمكين بيك يدی سنه سنده وارات سفرينه مأمور

تنسيق ورفع محمود العثماني

وآخر سنه‌ده قشله‌یه مأذوناً استانه‌یه قفول وابراهیم‌پاشانک مسند صدارتده بولوب تذکره‌جیلکاری خدمتنه موصول واسرار دولت تحریری ایله معتبر ومقبول اولدقدنصکره صدر مشارالیهله بیك طقوز سنه‌سنده قیرزه سفرینه متوجه واول اثناده رئیس الکتاب حمزه افندی میخالك ایلچیسی دیمو بی استانه‌یه ایصاله مأمور اولدقده میر مشارالیه مسند ریاسته شرفپیرا اولوب قیرزه فتحنامه‌سی مشارالیهک انشاسیله کشیدهٔ سلك تقریر وتحریر قلنمش اولدیغندن تشریفات سنیه‌دن شمشیر وخلعت ایله کامیاب ومشارالیه ابراهیم پاشانك ارتحالندنصکره صدراعظم یمشجی حسن‌پاشایه دخی رئیس الکتاب اولدیغی تاریخندن مستفاد در . بیك اون سکز تاریخنده اناطولی دفترداری بولنوب جلالی مقتول یوسف پاشانك محافاتی ضبط وتحریره مأمور اولدیغی دخی بعض تواریخده مسطوردر . مشارالیه خواجه مرحومك تاریخی عبارات وفقراتی تسهیل صورتنده انتخاب واختصار ووقایع سلیمیه‌دن اشاغیسنی کندو طرفندن تذییل وازبار ایدوب دیباجه‌سنی سلطان مراد خان رابع حضرتلرینك عنوان ودعاسی وشیخ الاسلام یحیی افندینك مدایح وثناسی ایله تحلیه و تزیین ایدرك وقایع سلطان احمد خان اولده ختم ایتدیکی مشهود وحوادث سلطنت مرادیه‌یی دخی بیان واضافه ایتمك ماده‌سی تاریخنده موعود اولمقدن بیك اوتوز بش تاریخلرینه دکین معمر اولمسی متفهم اولمشدر .

جزیه‌دار زاده بهاءالدین افندی

مومی الیه خاندان اهالیٔ بروسه‌دن جزیه‌دار زاده الحاج حسین

تنسيق ورفع محمود العثماني

اغا زاده محمود افندی مرحومك فرزند فروزندهسی احمد بهاء الدين افنديدركه بيك يوز اللى درت سنهسى خلالنده محروسهٔ بروسهده زيب كهوارهٔ وجود اولوب سنّى حد تميزه بالغ اولدقده علوم عربيه‌يى بلده‌سى علماء بنامندن خواجه ابراهيم افنديدن تحصيل و لغات فارسيه‌يى دخى محروسهٔ مرقومه مدرسلرندن قالتاقجى زاده افنديدن تعلم وتكميل ايلمش و بيك يوز يتمش اوچ سنه‌سى جمادى الاولاسى غره‌سنده دارالخلافة العليه مدرسلكى رؤسيله بارتبهٔ خارج طريق علميه يه داخل وبعدالمدارس بيك ايكيوز التى سنه‌سى شهر ربيع الاخرى غره‌سنده حكومت حلب ايله مرادينه نائل وايكيوز سكز سنه‌سى شهر رمضان شريفى غره‌سنده رحمت حقه واصل اولمش و محروسهٔ مزبورده مدفون پدرى مومى اليه محمود افنديك جوارنده دفن قلنمشدر . مرحوم مومى اليهك اثرى اولان (صالحيه) نام وفياتنامه‌سنى اعلم علماء اعلام وافضل فضلاء صدور عظامدن استاذ اكرم عينتابى السيد محمد منيب افندى مرحوم مطالعه ايلدكلرنده حددن افزون تحسين و قلم بلاغت رقملريله بالتقريض تزيين بيورمشلردر . بيك يوزسكسان يدى سنه‌سى خلالنده خواجه تاريخى تنقيح صورتنده مجدداً قامه آله‌رق انشاء لطيف ايله تدوين ايلمش ونسخه‌سى بروسه‌ده واقع كتبخانه‌سنه وضع اولنمغله آلودهٔ غبار كنج نسيان اولمق درجه‌سنه وارمش ايكن ايكيوز اوتوزبش سنه‌سى ظرفنده عمدة الادبا ، رئيس الاطبا بهجت افندى مرحومك استنساخ ايتديرمش اولديغى نسخهٔ نفيسه مشهود عاجزانم اولمشدر . حق بوكيم مؤلف مرحومك اشبو اثرى دليل فضل وهنرى اولديغى كالشمس فى وسط النهار ظاهر واشكاردر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

ادريس ابن الشيخ حسام الدين بدليسى

مولانای مومی الیه رحمة الله علیه شاهان عجم دیواننده موقع ایدی. شاه اسمعیل خروجنده مکهٔ مکرمه یه رحلت، بعده دیار رومه مواصلت ایلمش وسلطان بایزید خان ثانی حضرتلرینک مظهر عنایتلری اولمش وطرف باهر الشرف ملوکانه دن مستوفی معاش احسان بیورلمشیدی. لسان تزاکتنشان فارسیده ظهور دولت عثمانیه دن مشار الیه سلطان بایزید خان حضرتلرینک عهد سلطنتلرینه دکین تاریخ دلکشا انشا وتحریر و (هشت بهشت) نامیله تشهیر ایلمشدر. مومی الیهک انشاسی سریع ونظم ونثرده ساحهٔ اقتداری وسیع ودیار عجمده دخی فضیلتله متعین وعلوم شتاده زیاده سیله متفنن ایدی. عربی و فارسی مؤلفاتی لایعد ولایحصی قصائد عربیه وفارسیه سی خارج حداحصادر. سلطان سلیم خان اول حضرتلری دخی صحبت مسرت افزاسنه میل و رغبت واول جهتله شایان رأفت و مکرمت بیورمشلردر. طقوز یوز یکرمی التی سنه سی خلالنده ارتحال دار بقا ایلمشدر.

ابو الفضل محمد افندی

سالف الترجمه ادریس بدلیسینک فرزندارجمندیدرکه طریق علمیه یه سالك و کمال فضل و بلاغتله اشتهاره مالك اولدقدنصکره سمندره ورودینك قاضیسی ایکن قرمان قضاسنی تحریره مأمور، بعده اناطولی دفترداراغی منصب والاسی ایله مسرور اولوب، بعده معزول اولمش

تنسيق ورفع محمود العثماني

ايسه‌ده حقنده علو همت پادشاهی بیدریغ اولدیغندن باش دفتردارلق منصب جلیلی ایله نیجه مدت دولت علیه یه صادقانه خدمت و غیرت وطقوز یوز سکسان یدی تاریخنده دار بقایه رحلت ایلمشدر .

محمد محی الدین افندی

مولانای مومی الیه شیخ الاسلام زنبیلی علی جمال افندی سلاله سندن اولوب سلطان سلیم خان اول حضرتلرینك زمان مسعدت نشانلرنده موجود علماء اعلامدن معدود بولنوب اولا والده لرینك جدی حسام زاده افندیدن ، بعده پدرلری علاء الدین افندیدن ، بعده مؤید زاده افندیدن علوم عقلیه و نقلیه یی تحصیل ایله تعین ایلدکده استانهٔ علیه ده مراد پاشا مدرسه سی توجیه ، بعده مدارس صحن ثماندن بری ایله ترفیه ، بعده ادرنه مولویتی ایله قدری تنویه و بعدالعزل ینه صحن ثماندن بر مدرسه توجیه اولندقدنصکره یومی یوزاقچه ایله متقاعد اولمش وطقوز یوز اللی التی تاریخنده دار جنانه ارتحال ایلمشدر .

مومی الیه محب مشایخ و صلحا و امور ناسدن معرض و مأمون الغائله بر مرد دانا ، اصول فقهده اقرانه فائق و علوم سائره ده اعلم اهل العصر دینمکه لایق فاضل فواضل شمائل ایدی . رحمه الله تعالی .

٭ جلال زاده قوجه نشانجی مصطفی بك

مشارالیه سلطان سلیمان خان اول حضرتلرینك عصری علماسندن

تنسيق ورفع محمود العثماني

ایکن کندی اختیاریله امور قضادن فارغ و متقاعد اولدیغی حالده طقوز یوز اوتوز بش سنه‌سی خلالنده عازم دار جنان اولمش اولان قاضی جلالك فرزند فروزندهٔ اختریدر . اناطولیده واقع طوسیه قضاسنده بدیدار ونجابت وفطانتله شهرتشعار اوله‌رق عصری علماسندن تحصیل علم وعرفان وتکمیل نام وشان ایدوب خط دیوانیده حائز کمال رجحان اولمغین سلطان سلیم اول حضرتلرینك دور بیجورنده کتبهٔ دیواندن معدود وسلطان سلیمان خان اول حضرتلرینك زمان سعد اقترانده صدر اعظم ابراهیم پاشایه انتساب ایله بین‌الامثال مغبوط ومحمود اولوب صدر مشارالیه مصر والیسی خائن احمد پاشا فتنه‌سندن ناشی طقوز یوز اوتوز تاریخنده مصره مأمور اولدقده تذکره‌جیلکی خدمتیله کیدوب طقوز یوز اوتوز بر خلالنده مصردن عودتلرنده رئیس الکتاب اولمش ایدی . طقوز یوز قرق برسنه‌سی بغداد فتحنده موقع دیوانی اولان سیدی بك وفات ایتمکله آنك مقامنه نشانی و اولوجهله یکرمی درت سنه معول علیه امور دیوانیه و مشکلکشای قوانین عثمانیه اوله‌رق اوچیوز بیك اقچهٔ خاص ومزید التفات ملوکانه ایله کسب اختصاص ابتدا مشارالیه میسر اولوب طقوز یوز التمش درت سنه‌سنده واردات معینه‌سیله تقاعد اختیار و متفرقه باشیلق ایله امرار لیل ونهار ایدرك طقوز یتمش درت ظرفنده سکتوار سفرنده بتکرار طغرا کش وطقوز یتمش بش شهر ربیع‌الاخرنده منشور عمری طومار دست اجل سرکش اولمش و « الهی رحمت ایله مصطفایه » مصراعی تاریخ وفاتی اولمق اوزره سنك مزارینه یازلمشدر . مشارالیه ابوالمکارم کنیه‌سیله معنون و نشانی مخلصیله ذات بی همتاسی مزین وامور معظمه‌ده امین ومؤتمن وفقرا و ضعفایه شفیق و مأمن اولوب

تنسيق ورفع محمود العثماني

(درجات الممالك فی طبقات المسالك) نام تاریخ واسماء حسناتك شرحنی متضمن اسلوب غریب و رفتار دلفریب اوزره (مواهب الخلاق فی مراتب الاخلاق) اسمیله موسوم مؤلف ولسان فارسیدن سبك ترکی‌یه ترجمه قیلمش اولدیغی (معارج النبوه) واثار سائره مشارالیهك نظم ونثری عذوبات کلامده یکسان و علم وهنری مزیتده توأمان اولدیغنه دلیل واضح اوله‌جغی بی‌اشتباهدر. ابو ایوب الانصاری رضی عنه الباری حضرتلرینك جوارنده جامع وحمام وخلوتیه ایچون خانقاه بنا ایلمش وجامع مزبور ساحه‌سنده مدفون اولمش ایدوکی بعض تواریخده مشهود داعیانه‌م اولمشدر. مشارالیهك برادری موالی نخامدن (صالح افندی) شعر وانشاده برنامدار هنرور ودادر دیکری (عطاءالله بك) عطائی مخلصیله زمرهٔ شعرایه سر دفتر ایدی رحمهم الله تعالی .

رمضان زاده نشانجی محمد بك

مشارالیه اناطولیده مرزیفون قضاسنده بدیدار اولوب رمضان زاده دیمکله اشتهار وماه روزه کبی قدر واعتبار بولمش ایدی . تحصیل علم ومعارفه صرف نقدینهٔ اوقات وقابل علم وصنعت کتابت اولدیغنی اثبات ایلدکده مانند قلم طریق کتابته سالك ومثال سطور منظم کتاب دیوان سلطانی سلکنه منسلك اولمش ایدی . قطع درجات جاه وجلال وسیر منازل عز واقبال ایدرك ولایت حلبده دفتردار مال ودفتر آمالی فائز عنوان سعادتمآل اولمش ایدی. طقوز یوز التمش بش سنه‌سنده طغرا کش دیوان سلطانی ومفتیٔ مشکلکشای قانون عثمانی اولدی. طقوز یوز یتمش

تنسيق ورفع محمود العثماني

سنه‌سی ختامنده اللی بیك اقچه زعامتله متقاعد اولوب طقوز یوز یتمش طقوز جمادی‌الاولاسنده دار بقایه رحلت ایلامشدر رحمه‌الله .

مرآت کائنات مؤلفی محمد افندی

عاشر سلاطین آل عثمان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك زمان معدلت نشانلرنده نشانجیلق منصب جلیلی ایله مغبوط الاقران وتألیفکرده‌سی بولنان (تاریخ مختصر) ی شهرتکیر جهان اولان ترجمه‌سی سبقت ایلیان رمضان زاده محمد بك افندینك فرزندارجمندی اولوب طقوز یوز التمش اوچ سنه‌سی جمادی‌الاولاسنده طریق فیض رفیق علمایه با رتبهٔ خارج داخل وطقوزیوزیتمش بر جمادی‌الاخرنده مکهٔ مکرمه مولویتنه نائل وطوز یوز یتمش درت شهر ربیع‌الاخرنده قضاء مصره وطقوز یوز سکسان التی سنه‌سنده مدینهٔ منوره مولویتنه واصل اولوب سنهٔ مزبوره صفرالخیرنده شام شریفه ایکی مرحله قریب محلده منزل وجوددن رحلت و محمل بند عالم اخرت اولدقده جنازه‌سی شام شریفه بالنقل مقابر صالحینده مدفون و عالم و فاضل ذی فنون صاحب‌الاثار عارف نامدار احمد افندینك پور پرنوری محمد افندیدرکه طقوز یوز التمش ایکی تاریخنده مرزیفونده زیب قماط شهود وطقوز یوز یتمش بر سنه‌سی والدینی ایله آستانه‌یه شرفورود اولوب نقد عمرینی صرف کالای علم‌وادب ایدرك کنجینهٔ علم وعرفان اولوب طقوز یوز طقسان تاریخنده طریق علمایه داخل و بیك‌درت‌سنه‌سی جمادی‌الاولاسنده بغداد قضاسنه نائل وبیك سکنز شهر ربیع‌الاولنده

تنسيق ورفع محمود العثماني

يكيشهر مولويته واون ايكي صفرالخيرنده اسكدارقضاسنه واصل اولمش واون درت ذی الحجه‌سنده عهده‌سنه ثانياً اسكدار مولويتی توجيه وبيك يكرمی شعبانده حلب قضاسيله ترفيه اولنمش ايكن يكرمی بر جمادی الاخره‌سنده بغداده نقل قلنمش ايدی . بيك يكرمی بش شهر ربيع الاولنده ثانياً حلب قضاسيله بكام ويكرمی التی جمادی الاخره‌سنده مكۀ مكرمه مولويتيله محسود الانام اولمشيدی . بيك اوتوز بر سنه‌سی شهيد سلطان عثمان خان حضرتلری له سفرندن كلوركن بابا اسكيسی منزلنده مولانای مشاراليه ادرنه قضاسنی احسان بيوروب سنۀ مرقومه صفرالخيرنده ضبط ايامك اوزره عازم اولمشيكن اثناء طريقده ارتحال دار بقا ايلمش وشهر ربيع الاول اواسطنده جسدلری امير بخاری زاويه‌سی ساحه‌سنه بالنقل دفن قلنمشدر .

مرحوم مشاراليه رحمة الله عليهك آثار جليله‌سی حددن افزوندر . از جمله ابتداء بداء عالمدن اواخر دولت سليمانيه‌يه كنجه‌يه دكين جمع وتلفيق ايلمش اولديغی (مرآت الكائنات) نام كتاب فوائد اتسامی بين العلما مشهوردر . اسكنه الله فی الجنه .

قره چلبی زاده عبدالعزيز افندی

مولانای مشاراليه خلد آشيان سلطان سليمان خان اول حضرتلرينك شهزاده‌لری سلطان مصطفانك خواجه‌سی اولوب طقوز يوز قرق بش خلالنده دار بقايه رحلت ايلمش اولان قوجوی قره چلبی زاده محيی الدين افنديتك حفيدی شيخ حسام الدين افنديتك مخدوميدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

اولا ملازم و طريق علمه عازم اولوب بعدالمدارس مكهٔ مكرمه واستانبول قاضيسى اولوب سلطان مراد خان رابع حضرتلرى ادرنه‌ده اطوار نا شايسته‌سين استماع ايلدكده قبريسه نفى ايتمشلر ايدى . بعده وكلاى دولت رجاسيله اطلاق اولنمغله استانهٔ عليه‌يه كلمش و بيك اللى تاريخنده ديمتوقه قضاسى بروجه آرپه‌لق توجيه اولنمش و بيك اللى سكز خلالنده سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك جلوسلرى اثناسنده روم ايلى قاضيعسكرى اولوب تأليف ايلمش اولديغى تاريخى عتبهٔ عليه‌يه تقديم ايلدكده شيخ الاسلاملق پايهٔ جليلى ايله قدر و اعتبارى ترفيع قلنمش ، بعده مفتى الانام بهائى افندى منعزل اولمغله مشاراليه شيخ الاسلام اولمش و بر مدتدن صكره بعض قيل وقاله بناءً عزل وساقزه نفى اولنوب ، بعده منفاسى بروسه‌يه تحويل اولنمغله بروسه‌ده اجدادندن منتقل منزلده مقيم ايكن بيك التمش سكز سنه‌سى شهر ربيع الاول غره‌سنده وفات ايلمشدر .

متوفاى مشاراليه زياده‌سيله غضوب اولوب طعن ودخل ايله كسر خاطره مائل ومعارف وهترده اقرانه فائق بر فاضل ايدى . درجهٔ علمنه اثارى شهادت ايدر. ازجمله (روضة الابرار) نام تاريخى تحرير ايتمش ومبدأ آدمدن سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك جلوسلرينه كلنجه على طريق الاختصار تسطير قيلمشدر . بعده بروسه‌ده تكميلنه همت ايليوب مبدأ جلوس مشاراليهدن بيك التمش سكز سنه‌سنه دكين اون سنه‌لك وقايعى حافل برذيل ترتيب ايلمش، لكن مشربى مقتضاسنجه تعصب واديسين اختيار ايدوب ارباب دولتك جمله‌سنه حرف اندازلقده قصور براقامشدر رحمه‌الله .

تنسيق ورفع محمود العثماني

كاتب چلبي

مصطفى بن عبدالله الشهير (بحاجى خليفه) كان كوهر عرفان وكوهر كان اكوان اولان استانهٔ عليه‌دن نمايان اولمشدر . عسكرى طائفه‌سندن برمردك رستهٔ رشتهٔ نسبى اولوب شمع نور افشان هدايت دليل راه رشادى و مرشد خيرخواه توفيق پيشواى سمت سدادى اولمغين مقدمات علومى تفهم و صنعت كتابتى تعلم ايله كردن استيهالى جواهر معارف ايله مزين و متلالى و جيب همتى نقل لطايف ايله معالى اولدقده بررسم معتاد زمرهٔ عسكريه‌يه دخول مراد ايلدكده بيك اوتوز ايكى تاريخنده اناطولى محاسبه‌سى قلمنه شاكرد اولوب اوتوز اوچده ترجان سفرينه روان واوتوز بشده بغداد سفرندنصكره باش مقابله‌ده شاكردلك ايله شادان اولمشدر . بيك اوتوز يديده ارضروم محاربه‌سنده بولنوب اوتوز سكزده عسكراسلام ايله استانبوله داخل اولدقدنصكره بسط خوان افاده برله صيت اشتهارى فوق‌العاده اولان رئيس‌المشايخ قاضى زاده افنديك درس ووعظنى استماع ايليوب علم شريف تحصيلنه ترغيبه دائر وجهل وضلالدن ترهيبه متدائر كلمات جواهر سماعن منكوش كوش هوش ايدوب اول آن زمام اختيارين تحصيل سمتنه اماله برله مقدمات علوم آليه‌يى شيخ مومى‌اليهدن اعاده‌يه اغاز وبر سنه ظرفنده تحصيل ملكهٔ تركيب و اعراب ايله بين‌الاقران ممتاز اولمشدر. بيك اوتوز طقوزده همدان وبغداد سفرلرنده بولنوب قرق برده ينه استانه‌يه وصول و شيخ مومى‌اليهك حلقهٔ افاده‌سنه دخول ايدوب ايكى سنه على‌الدوام تفسير قاضى واحياء علوم و شرح

تنسيق ورفع محمود العثماني

مواقف ودرر وطريقت نسخه‌لرندن كورمشدر . بيك قرق اوچده مسند ارای ديوان وزارت اولان ارنبود محمد پاشا علی حسب الامر استرداد بغداد مهماتن تدارك و اعداد ايچون حلب قشله سنده قرار ايتدكده مومیٰ اليه كاتب چلبی حج شريف وزيارت روضهٔ نبويه علی صاحبها افضل التحيه نيت خالصه‌سيله حلبدن چيقوب حجاز سفرينه عزيمت و بعد اداء الحج اردوی همايون ديار بكره قفول ايتمزدن مقدم عسكر اسلامه عودت واول سنه حلب قشله‌سنده اقامت وعلماء حلب ايله مصاحبت و مباحثهٔ علميه‌يه ميل ورغبت ايتمشدر . بيك قرق درت سنه‌سنده سلطان مراد خان رابع حضرتلريله روان آسخيرنه قيام وقرق بشده فتح وظفر ايله خدمت مزبوره‌يی قرين التيام ايتدكدنصكره تصحيح نيت وتصفيهٔ عزيمت برله جهاد اصغردن جهاد اكبره رجوع اولا كوريلوب علم شريف تحصيلنه بقيهٔ عمرين تعيين ايدوب رزق مقدری اسباب علمه صرف اولنمق مقرر قيلوب اوچ سنه حرص عظيم ايله اشتغاله شروع ايلمش ايدی . عزيمت سابقه‌لرنده مستبيد اولملريله بيك قرق سكزده سلطان مراد خان رابع حضرتلريله بغداد استخلاصنه روان اولميوب عصرنده فضل وعرفان ايله مشهور اعرج مصطفی افنديدن تعلم و تفسير بيضاوی درسلرين استماع و تفهم ايلمش ايدی . قرق طقوزده اياصوفيه جامعنده اصحاب درسعامدن كرد عبدالله افندی وسليمانيه‌ده كچی محمد افندی درسلرينه حاضر اولور ايدی . سهرانی ولی افنديدن منطق و معانی و بيان فنون جليله‌سن اخذ ايلمش ايدی . اللی ايكيده شيخ مرقومدن علم حديث شريفی اتقان ايدوب برمقتضای صدق همت اون سنه مقداری راه طلب و استفاده‌ده اساتذه‌يه خدمت ايتدكدنصكره اولمقدار زماندخی

تنسيق ورفع محمود العثماني

صندقچهٔ دل وجان ودرج دهان پرعرفانن میدان افاده ده کشادقیلمغه مبادرت ایدوب اولا مقدمات فنون تعلیمنه شروع ایلمش ایدی. اللی بشده واقع کرید سفری تقریبیله هیئت وهندسه وحساب تحصیلنه زیاده میلی اولمغله استاذ سابق مومی الیه اعرج مصطفی افندیدن هر برین استفاده ایلمشیدی. اول اثناده مزاجلرینه انحراف طاری اولمغین تعدیل مزاج سببیله فن طبه دخی انتساب ایلیوب منظومهٔ احوالن قرین التیام ایتمشیدی. بیك التمش سکز سنه‌سنه کلنجه نقد عمر عزیزین طلبهٔ علوم ایله مدارسه‌یه صرفله تبییض اوراق نهار و تسوید صفحات لیال اوزره ایکن التمش سکز حدودنده عمری تمام و دودهٔ آفتاب حیاتی واصل نقطهٔ انجام اولدی.

مرحوم مومی الیه فضائل جلیله وعلم تواریخه بالاطراف انتساب ایله مشهور و تکلفات عادیه‌دن معرض و مشاغل علمیه‌یه متمحض «القناعة کنز لا یفنی» حدیث شریفی مصداقنجه بیغوله نشین کوشهٔ قناعت و تحصیل مراتب یولندن مجتنب بر ذات ستوده صفات ایدی. آثار علمیه‌سندن (کشف الظنون عن اسامی الکتب والفنون) اسمیله موسوم بر اثری واردرکه ابتداء شغلندن کرك استانهٔ علیه و کرك واردیغی بلاد اسلامیه‌ده ظفر یاب اولدیغی نیجه بیك مجلد کتابی وموضوعات علوم کتابلرنده مسطور اولان اوچیوزدن متجاوز فنونی حروف تهجی ترتیبیله جمع و تحریر ایتدکدنصکره نیجه مباحث ومسائل غریبه یازمشدر. الحق بر اثر لطیفدرکه جمیع علومه و کتبه علم اجمالی حاصل اولور. وعلم محاضراتده (تحفة الاخبار فی الحکم والامثال) نام تألیفی وفن جغرافیاده (جهانما ولوامع النور) اسمیله موسوم اطلس

تنسيق ورفع محمود العثماني

منور ترجمه‌سی و (رونق السلطنه) عنوانیله معنون قسطنطنیه تاریخی و بیك تاریخندن التمش بش سنه‌سنده ظهور ایتمش اولان البشیر وقعه‌سنه گلنجه ضبط اولنمش اولان (دستور العمل) اسمیله مسمی اولان فذلکه‌سی وهبوط آدمدن الی آخر الایام فهرس وقایع اوله‌رق (تقویم التواریخ) نامیله بنام و متداول اثر معتبری و فوائد عوائدی شامل رسائل عدیده‌سی و خاتمهٔ تألیفاتی واقع اولان (میزان الحق فی اختیار الاحق) نامیله شهرتگیر آفاق اولان اثر دلپذیری مرحومك جامع اشتات علوم و معارف اولدیغنه برهان بی گماندر رحمه الله تعالی.

شیخ امیر بخاری محمد شیخی افندی

عزیز مومی الیه کبار نقشیه‌دن امیر بخاری قدس سره الباری حضرتلرینك استانهٔ علیه‌لرنده واقع زاویه‌لرنده پوست نشین ارشاد بر ذات صاحب رشد وسداد ایکن بیك یوز قرق بش سنه‌سی عازم عالم لاهوت و واصل رحمت ذی الملك والملکوت اولمشدر. مومی الیه بین المشایخ علم وعرفان ایله ممتاز و تقویم التواریخ ایله شقایق ذیلی (عطایی) یی تذییل ایتمکله میان ادباده سرفراز اولمشیدی. ذیل عطائی ذیلنك جلد اولی بیك قرق اوچدن بیك طقسان سکز سنه‌سی غایتنه‌دکین وایکنجی جلدی بیك طقسان طقوز سنه‌سی ابتداسندن بیك یوز اوتوز سنه‌سی غایتنه وارنجه جمع و تلفیق اولنوب بعد التبییض سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك عتبه‌لرینه تقدیم قلنمش اولان ایکی جلد ذیل الذیل، سلطان عبدالحمید خان اول حضرتلرینك کتبخانهٔ بی بهانه‌لرنده

تنسيق ورفع محمود العثماني

موجود اولمغله مشهود كمترانم اولمشدر . بعده عزيز مومى اليه مدت حياتى منقضيه اولنجه يه قدر وقوعبولان وفيات اعيانى دخى ضبط وجريده سنه قيد ايدوب لكن بياضى مقدر اوله ميوب پسمانده قالمش ايسه ده مرحوم مومى اليهك مخدوم معارفوسومى بيك يوزاوتوز بر محرمندن بيك يوز قرق اوچ سنه سى غايتنه دكين ظفرياب اولديغى مسوداتى تبييض ايدوب جلد ثالث اولەرق سلطان محمود خان اول حضرتلرينك سدهٔ سنيه لرينه تقديم ايلمش اولديغى ذيل الذيلك اوچنجى جلدى حالا اياصوفيه جامعى درونده واقع مشاراليه سلطان محمود خان حضرتلرينك كتبخانه لرينه وضع اولنمش اولمغله راقم الحروف جمال بى كمال مطالعه سيله متشرف اولمشدر رحمه الله تعالى .

مورخ پچوى

مومى اليه روم ايلى ديارنده بوسنه حدودنده واقع (پچه) قصبه سندن نشأت ايلمش اولان ابراهيم افنديدركه دولت عليه ده شق ثانى ، بعده شق اول دفتردارى اولمش وروم ايلنده الويهٔ بدونده قوبان سنجاغى والويهٔ سائره يه ميرميران نصب اولنمش و بيك قرق التى تاريخنده بوسنه دفتردارى تعيين قلنمشدر. مومى اليه جود وسخا ايله موصوف وديانت واستقامتله معروف بردفتردار نامدار ايدى رحمه الله .

مورخ صولاق زاده

مومى اليهك اسمى محمد ومخلصى همدمى اولوب استانهٔ عليه دن

تنسيق ورفع محمود العثماني

ظهور ايتمشدركه منقالی صولاق زاده دیمكله معروف و معارف وهنر ایله موصوفدر . اوائل حالنده تحصیل كمالاته صرف مقدرت ایتمش وفن موسیقیده دخی مهارتی مشتهر اولمشدر . هبوط آدمدن وفاتی تاریخنه كلنجه یه دكین تاریخ تدوین قیلمشدر و شعر و انشاده كمالی اولدیغندن تواریخ آل عثمانی بی نظم ایلیوب (فهرست شاهان) نامیله توسیم وعتبهٔ علیه یه تقدیم ایلدكده قات قات مظهر عنایات بی غایات اولمش و بیك التمش سكز تاریخنده دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمه الله

مورخ سلانیكی

مومی الیهك اسمی مصطفی اولدیغی مشهوردر . لكن كندوسنك ترجمهٔ احوالنه كسب وقوف ایدەمدم . انجق طی والغا اولنان دودمان سپاهیان كتبه سندندر دیو بعض تواریخ آشنا ذوات فضائلسماتدن مسموع عاجزانم اولمشدر رحمه الله .

مورخ عالی

مومی الیه كلیبولیدندر . نامی مصطفادر . ملاح وجود ملیحی سفینهٔ تحصیله سوار اولوب لئالئ عرفانی عمان بی كران فضل وایقاندن كنار ایتمكه قصد ایتدكده قرائت مختصراتی تمام وتحصیل علوم عالیه ده اقدام واهتمام ایدوب طریق علمیه ده دانشمند اولەرق نیجه مدت نامدار افاضل روزكارك مجلس فیض انیسنده شمع اولوب مشاعل فضائلدن

تنسيق ورفع محمود العثماني

اقتباس ایله انارهٔ معارف بی‌شمار و نجه فضلای عالیمقامك بزم لطافت جزمنده صراحی مثال بر پا و بردوام اولغله ادارهٔ مدام کلام ایتمش ایکن شدائد متاعب طریق علمه تحمل ایتمیوب نقل ذوق وصفا ایله تنقل ایتمك رجاسیله نحو علمدن تحول ایتمشیدی . اگرچه نجه مدت اول طریقده دخی مرامنه واصل اولمیوب سهام املی پیوستهٔ هدف حصول اولمامش ایدی لکن ظل ظلیل پادشاهیده متورف وطقوز یوز یتمش بر تاریخنده ارضرومده دفتردارلق منصبنه متصرف اولمش ایدی . طقوز یوز یتمش ایکی ظرفده قبریس فاتحی مصطفی پاشا کلیبولی یه امیرالامرا نصب اولندقده عالی افندی خدمتنده مستخدم اولمشدر . تحصیل معارف بی‌شمارده دائم وراسخ وقصر عالی قدر طبع تابناکی مانند قمهٔ قبهٔ افلاك عالی وشامخدر . (کنه‌الاخبار) و (زبدة‌التواریخ) و (انیس‌القلوب) و (راحة‌النفوس) وبونلردن بشقه تألیفاتی وفارسی وترکی دیوانلری واردر رحمه‌الله .

مورخ نديم بك

— میر موهی‌الیه رحمه‌الله علیهك اسم سامیلری محمود وقد کشیدهٔ سنبلستان ستانبول بروجود معارف آلود اولوب پدرلری درگاه عالی قپوجی باشیلرندن کنج خلیل اغا ایکیوزاوچ سنه‌سی خلالنده دار بقایه رحلت ایلدکده پرتو اشعهٔ استعداد وآفتاب عالمتاب رشد وسداد لازمنجه طفل اندك سال وکودك زیبندهٔ طرز فرخنده فال ایکن اول سال سعادت اشتمالده خانهٔ خزینهٔ همایون خدامانی سلکنه منسلك

تنسيق ورفع محمود العثماني

اولدقده او آن شباب اولمقام فیض ارتسامده امرار و تحصیل دستمایهٔ عرفانه صرف نقدینهٔ اقتدار برله مدت قلیلهده جامع اشتات معارف وحائز انواع کمال ولطائف اولوب اول جهتله کاتب اسرار شهریاری یماقلغی خدمت بهیهسیله ممتاز ورفتهرفته میان دانشورانده شعروانشاسیله سرفراز اولمشیدی . سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك اواخر سلطنتلرنده خواجهلك رتبهٔ معتبرهسیله اندرون همایوندن خروج ایدوب یکرمی ایکی خلالنده جزیه محصلی ویکرمی درت ظرفنده دخان کمرکی امینی اولوب ، بعده مأموریتله نیش جانبنه عزیمت وبعدالعوده مصرف شهریاری کتابتیله احراز مباهات ومسرت ایتمش ، بعده بعض وزرای عظام قپو کتخدالقلری عهدهسنه احاله اولنمش ، بعده اناطولی محاسبهجیلکی منصبیله کامکار ، بعده برقوفچهلی یوسف پاشا وفات ایتمکله مشارالیهك مخلفاتی تحریره مأموراً اولصوبه عازم وایکی سنه مقداری برقوفچه و ایوراجه قضالرینی ادارهیه حسن همت ، اشقودره مصلحتنده دخی صادقانه حرکت ایلمش . بعده روسجق تزل امینی ، بعده طرنوی تحریرینه مأمور اولمش وایکیوز اللی بر سنهسی قصاب باشیلق عنوانی طی اولنهرق مدیر اغنام تعبیریله اول منصب توجیه قلنمش و اللی اوچ سنهسی اواخرنده ارجعی امر سبحانیسنه مطاوعت ودرعقب غنودهٔ نشیمنگاه جنت اولمشدر . مرحوم مومی الیه کندی زماننده سرزدهٔ وقوع اولان حوادث یومیه وتوجیهات دیوانیه وعوارض ملکیهدن ضبط و تحریره شایان اولان وقایعی بالانتخاب عبارات سلیسه وتقریرات نفیسه ایله سر رشتهٔ تبیینه چکمش وفی حد ذاته بوجهتله دخی ارباب معارف طریقهسنه گیتمشدر . میر مومی الیه مستمد جناب رب متعال محمد جمالك احبای قدیمه و اصدقای خلت

تنسيق ورفع محمود العثماني

شيمه‌سندن اولمق ملابسه‌سیله ترجمهٔ احوالنده تحریر اولنان اوصاف حمیده‌نك اکثری یقیناً معلوم عاجزانه‌مدر رحمه‌الله .

جاوید احمد بك

مومی‌الیه تیمارلو سپاهیان سواری الای بکیلرندن مصطفی بکك فرزندی اولوب ایکیوز ایکی تاریخنده خزینهٔ همایون خدمه‌سی سلکنه سالك وقابلیت ذاتیه‌سی لوایح حالندن مستبان اولمغله مدت قلیله‌ده خانهٔ خاصه‌یه نقل ایله وقع واعتباره مالك اولدقدنصکره ایکیوز اون سکز خلالنده خواجه‌لك رتبه‌سیله خروج ، بعده عهده‌سنه شهرامانتی توجیه اولنمغله سلم مراتب علیه‌یه عروج ایلیوب امانت مزبوره عهده‌سنده ایکن سرای بقایه عازم اولمشدر . مرحوم مومی‌الیه اردوی همایوندن وارد اولان مکاتیبدن آلدیغی وافواهدن مسموعی اولدیغی حوادث یومیه‌نك منتخبلرینی جمع وتلفیق ایدرك برتاریخ تألیف ایلمشدر . (منتخبات جاویدبك) دیو اندرون همایونده مشهوردر. وسرای همایون خدمه‌سی میاننده (وقعه‌نویس اندرون) لقبیله معروف ایدی رحمه‌الله .

باب ثالث

طرف باهرالشرف دولت علیه‌دن وقعه‌نویسلك خدمت معتبره‌سیله بکام واولجهتله مغبوط الانام اولمش اولان ذوات کرام معارف اتسامك تراجم احوال لطافت اشتمالنی بیان ایدر

معلوم اوله که الیوم دولت علیه صانها الله تعالی عن کل آفة وبلیه‌ده

تنسيق ورفع محمود العثماني

وقايع نويسلك عنوانى ايله معنون اولان ذوات بيك سنه‌سندن مقدمجه شهنامه‌جيلك اسميله موسوم ومشهور وبلكه بيك سنه‌سندن صكره‌جه دخى ينه اول عنوان ايله منصوب اولمشلردر . ازجمله (فتح‌الله افندى ولقمان افندى وتعليق زاده كاتب محمد افندى وحسن حكمى افندى) كه مومى‌اليهم دولت عليه‌يه شهنامه‌جى اوله‌رق وقوعات دولت عثمانيه‌يى ضبط وتحرير ايلمشلردر. كيدرك عنوان مزبور وقايعنويسلكه مبدل، بعده بوعنوان ايله بعض معارف ارا مبجل اولمشدر .

شهنامه‌جى فتح‌الله افندى

ديار عجمدن استانۀ عليه‌يه‌كلوب علماء عصردن اخذعلوم ومعارف ايدوب تعين ايلمش فضائلى بى شمار وتركى و فارسى نظمه صاحب اقتدار وعارفى مخلصى ايله شهرتشعار بر ذات ايدى . يومى التمش اقچه وظيفه ايله شهنامه‌جى اولمش و سلطان سليم خان اول حضرتلرينك غزالرينى نظم سليس ايله كتاب نفيس يازوب التمش بيك بيت شهنامه‌يى عتبۀ عليه‌يه تقديم قيلمش و طقوز يوز التمش سنه‌سى خلالنده وفات ايلمشدر . رحمه‌الله تعالى

شهنامه‌جى حكمى افندى

مشاراليه كتبۀ ديوانيه‌نك صاحب‌امتياز وانشا پردازلرندن اولديغنه بناءً بيك اون سنه‌سى جمادى الاخره‌سى اواخرنده شهنامه‌جى اولمش

تنسيق ورفع محمود العثماني

و بیك یکرمی خلالنده نشانجیلق ایله قدری ترفیع اولنمش و بیك اوتوز سنه‌سنده ثانیاً مقام‌ریاسته اقعاد قلنمشدر . باب‌همایون‌ساحه‌سنده واقع خاص فرون قپوسی اوزرنده وایوبده سیاوش پاشا تربه‌سنده یازلمش اولان تواریخ مشارالیهك اثارندندر . (دستورالانشا) ده بعض منشآت بلیغانه‌سی مسطوردر . حاصل‌الکلام انشاسی شعرندن رنکینتردر . مدت مدیده خدمات دیوانیه‌ده نام‌آور برذات معارفپرور ایدی . مشارالیه شهنامه‌جیلك مأموریت معتبره‌سی توجیهی بابنده منشور عالی تسطیر ومقام صدارتدن مشارالیه تسییر اولنمش وصورت منشور عالی تبرکاً اشبو جریدهٔ عاجزانه‌مه تحریر قلنمشدر :

صورت منشور عالی

چون مناشیر دیوان قدرت وابداع سرلوحهٔ شهنامهٔ سلطنت‌واقبال روزافزونمی رقوم معجز رسوم « انی جاعلك للناس اماماً » کریمه‌سیله رشك کلستان فردوس برین ومصور تصاویر ایوان فطرت و اختراع دیباجهٔ جریدهٔ خلافت و اجلال ابد مقرونمی صور قدسی پیکر « حسنت مستقراً ومقاماً » مکرمه‌سیله غیرت نکارستان چین و بطون صحایف اوراق روزکاری مآثر عظیمة‌المفاخر فتوحات ممالك و اقطار ربع مسکون ایله مزین ومتون مصاحف اطباق لیل و نهاری مناقب جلیلة‌المراقب غزوات و معارك اعدای ضلالت مقرون ایله معنون ایلدی فلاجرم قاعدهٔ اجداد امجاد عظام وقانون اسلاف اشراف کرام انارالله براهینهم وثقل یوم‌الحشر موازینهم موجبنجه ایام سلطنت‌معدلت انجاممده میسر اولان وقایع سنین وشهورك ثبت‌وتدوینی وزمان‌دولت

تنسيق ورفع محمود العثماني

سعادت اقترانمده سنوح بولان حوادث حدود وثغورك ضبط و تبيينى بابنده سعى موفور وجهد نا محصور ايدن فصحاى بلاغتشعار و بلغاى فصاحت دثار على الاستمرار عنايت عليهٔ شاهانهم ايله بهره‌دار و انظار رأفت سنيهٔ ملوكانهم ايله قرين اعزاز و آثار مكرمت پادشاهانه‌م ايله ممتاز اولملرى عادات حميدهٔ شهريارى وقاعدهٔ پسنديدهٔ تاجداريدندر . بناءً على ذلك سابقا سدهٔ سعادتمده شهنامه‌كوى اولان (لقمان) كنار دفتردارى اولوب يرينه شهنامه‌جى اولان تعليقى زاده (كاتب محمد) دخى ديار اخره كيتمكله يرينه ديوان همايونم خدمتنده مداوم وحاضر وتحرير وقايع يوميه وضبط قضاياى ديوانيه‌يه قادر كيمسه نصب اولنمق لازم ومهم اولديغى اجلدن حالا ديوان همايونم كاتبلرندن اولان اشبو رافع توقيع فرخنده فال وناقل يرليغ بليغ خجسته مثال افتخار ارباب التحرير والقلم ومختار اصحاب التقرير والرقم المختص بعناية الملك الاكرم (كاتب حسن حكمى) دام مجده نظم ونثر واملا وانشاده نادرالاقران وحسن خط ولطف اداده مشار بالبنان اولمغله سابقاً شهنامه‌جيلك خدمتنه تعيين اولنمسى پايهٔ سرير اعلايه عرض اولندقده سابقا شهنامه‌جى رعايتيله و يرلسون ديو خط همايونمله معنون فرمان عاليشانم صادر اولمغين بو نشان همايون مكرمت نمونى و يردم و بيوردمكه بعداليوم سدهٔ سنيهٔ سعادتمده شهنامه‌جى اولوب لمرور دهور حدود وثغورده ومماللك نزديك و دور ده مجدد اولان فتوحات و غزوات و معارك و محاربات و سائر قضاياى ديوانيه ووقايع يوميه‌يى سابقاً شهنامه‌جى اولان تعليقى زاده كبى نظم ونثرخوب وادا وانشاء مرغوب ايله ترتيب وتدوين وتذهيب وتزيين ايدوب ركاب همايونمه ايصال ايليه و تأليف وتصنيف ايلديكى وقايعى يازوب ركاب همايونمه ويردكده سابقاً اولان

تنسيق ورفع محمود العثماني

شهنامه‌جی یه نه وجهله رعایت اولنه کلمش ایسه مشارالیهه دخی اولوجهله رعایت اولنه . شهنامه خدمتنده اولان کاتبلر ومصور ومذهبلر شهنامهٔ همایونمه متعلق اولان امورده مشارالیهه مراجعت و متابعت ایدوب مخالفته جواز کوسترمیه‌لر . تحریراً فی اواخر جمادی الاخره لسنة عشرة والف .

بوندنصکره ضبط ایلدکلری تواریخ مطبوعه‌لری مشهود و ایادیٔ ناسده بالتداول موجود اولان وقایعنویسانك ترجمهٔ حالاری ذکر اولنور

وقعه‌نویس نعیما

مومی الیهك اسمی مصطفی اولوب حلب الشهبادن ظهور ایلمش واوائل حالنده استانبوله کلوب تحصیل معارفه بالاشتغال تبرداران سرای عتیق زمره‌سنه ملحق و برمدت تعلم علومه موفق اولمش ، بعده طشره خروج وقلایلی احمد پاشایه انتساب ایدوب مشارالیهك دیوان کتابتیله بین الاقران رتبهٔ قدر واعتباره عروج ایلیوب مشارالیه بیك یوز اون التی جمادی الاولیسنك یکرمی سکزنجی کونی مهر همایونه نائل اولدقده مومی الیهك عهده‌سنه اناطولی محاسبه‌جیلکی بارتبهٔ خواجکانی توجیه ، بعده بیك یوزیکرمی بر سنه‌سی نعمتی افندی یرینه تشریفاتجیلك ایله وقعه‌نویسلك خدمت مرغوبه‌سیله وقع و اعتباری تنویه اولنمش وبیك یوز یکرمی بش رجبنده دفتر اماتنی ویکرمی التی خلالنده باش محاسبه خواجه‌لکی ویکرمی یدی صفرینك یکرمی یدنجی کونی سلحدار

تنسيق ورفع محمود العثماني

كتابتيله بكام اولوب شهر ربيع الاولده موره سفرينه عازم اولدقده بعدالفتح والظفر سنهٔ مرقومه اواخرنده جزيرهٔ مزبورهده سرعسكر ياننده دفتر اماتي خدمتيله توقيف اولنوب اول خدمتله مشغول ايكن بيك يوز يكرمي سكز سنه سي باليه بدر قضاسنده دارالنعيمه رحلت ايلمش ، اول محلده مسلمين مقابرينه دفن اولنمشدر . رحمه الله تعالى

وقعه نويس راشد

نامي محمد در . كابن شاداب وجودي كلستان ستانبولده نشوونما بولمشدر. موالئ كرامدن اولوب بروسه قضاسندن معزولا فوت اولان ملاطي مصطفى افنديك مخدوم فطانت موسوميدر . بيك يوز اون بش تاريخنده طريق فيض رفيق عاميه يه با رتبهٔ خارج داخل اولمش و بيك يوز يكرمي التي خلالنده وقعه نويس اوله رق موره سفرنده بولنمش وسفردن عودت ايلدكده بولنديغي داخل رتبه سندن رتبهٔ صحنه ترفيع قلنمش ، بعده وارادين سفرينه عزيمتده التمشلي رتبه سيله فرحان ، وبعدالصلح اياصوفيه مدرسه سي مدرسلكي ايله عسكري قسامليغي توجيه واحسان ويكرمي طقوز ماه قسامليقدن صكره با رتبهٔ سليمانيه حرمين مفتشلكي ايله خندان و التي ماه متصرف اولمش ايكن بيك يوز اوتوز بش خلالنده با پايهٔ ادرنه حلب مولويتيله شادان قلنمش واول اثناده وقعه نويسلك عهده سندن صرف وتحويل اولنوب كوچك چلبي زاده عاصم افندي يه توجيه بيورلمشدر .

مشاراليه راشد افندي بيك يوز قرق سنه سي ذي الحجه سنك

تنسيق ورفع محمود العثماني

يكرمى التنجى كونى مكهٔ مكرمه پايه سيله بعدالتبجيل اصفهان حاكمى اشرف شاه طرفنه دولت عليهٔ عثمانيه لازالت محفوفة بالحماية الربانيه طرف باهرالشرفندن تأكيد سلم ومصافات ضمننده سفارت مخصوصهٔ معتبره ايله مأموريتندن ناشى موقتاً رتبهٔ وزارت ساميه ايله روم ايلى بكلر بكلكى پايهٔ جليلى توجيه اولنوب ، بيك يوز قرق بر سنه‌سى محرم الحرامنك سكزنجى يوم الخميسنده استانهٔ عليه‌دن حركت وصوب مأموريتنه عزيمت ايلمشدر . وبعدالعوده بيك يوز قرق بر ذى الحجه‌سنك طقوزنجى كونى دارالخلافةالعليه قاضيسى اولمش ويوز قرق اوچ شهر ربيع الاخرنده بعض حسادك فساديله استانكوى جزيره‌سنه نفى واجلا ودرعقب اطلاق و اخلا اولنمش و ينه سنهٔ مرقومه شوالنك يكرمى برنجى كونى بتكرار بروسه‌يه نفى وتغريب واثناء راهده منفاسى بالتبديل لمنى جزيره‌سنه تسريب قلنمش و يوز قرق التى خلالنده سبيلى تخليه بيوريلوب ، بيك يوز قرق يدى خلالنده اناطولى قاضيعسكرلكى مسند والاسنه شرفيرا وقرق سكز صفرينك اون سكزنجى كونى عازم دار بقا اولمشدر . رحمه الله

وقعه‌نويس كوچك چلبى زاده عاصم

مولاناى مشاراليه رئيس الكتاب اسبق كوچك چلبى محمد افنديك صلبندن زيب قماط شهود و كيدرك كسب نمو وجود ايليوب بيك يوز يكرمى رجبنده شيخ الاسلام بولنان ابه زاده عبدالله افندى مرحوم مشاراليهك استعداد وقابليتنه نظر ورؤس همايون ايله قدرينى بالاتر

تنسيق ورفع محمود العثماني

ایدوب وسابق مفتی‌الانام اسماعیل افندی یه داماد وبوتقریب ایله کبار علماء اعلامه جهت قرابتله رابطه‌بند اعتضاد واکمل دورهٔ معتاد ایله یکیشهر فنار قضاسنی تحصیل ایتمشیدی . یوز اللی بر تاریخنده بروسه یه حاکم واللی یدی‌سنه‌سی مولویتله مدینهٔ‌منوره‌یه عازم والتمش برسنه‌سنده استانبول قضاسیله خندان و یتمش تاریخنده اناطولی قاضیعسکرلکی مسند جلیلی ایله شادان اولوب بعدالعزل روم ایلی صدارتی پایه‌سیله مبجل اولدقدن صکره یوز یتمش ایکی ذی‌القعده‌سنده مفتی‌الانام اولمش و مشیختلرینه « فاضل دوران » تاریخ دوشمشدر . سکز ماه قدر رونق پیرای اریکهٔ فتوی ویتمش اوچ جمادی‌الاخره سنك یکرمی سکزنجی کیجه‌سی عازم دار بقا اولوب ملا کورانی جامعی جوارنده مرقد مخصوصلرینه دفن قلنمشدر . مشارالیه علوم جزئیه و کلیه‌ده ماهر اولدیغندن بشقه السنهٔ ثلاثه‌ده نظماً و نثراً گفتاره قدرتی باهر ایدی . رحمه‌الله تعالی

وقعه‌نویس سامی

مومی‌الیهك نامی مصطفی اولوب استانهٔ علیه‌دن ظهور ایتمشدرکه مدت مدیده اربه امینی‌اولان خواجکان دیوان‌همایوندن عثمان‌افندینك اوغلیدر . اوائل حالنده تحصیل معرفت وتکمیل فن کتابت ایتمکله اربه کاتبی‌اولوب ، بعده استعداد ذاتیسیله کوچك اوقاف محاسبه‌جیسی وبعده شهر امینی ، بعده موقوفاتی ومناصب سائره ایله مغبوط الاماثل اولمش شعر وانشاسی سلیس وتحریر واملاسی نفیس وفاضل معارف انیس بر وقعه‌نویس ایدی . بیك یوز قرق التی سنه‌سی ظرفنده دار

تنسيق ورفع محمود العثماني

بقاده سامی‌مکان وواصل رحمت رب مستعان اولشدر . تحریر ایامش اولدیغی بر مقدار وقایعی صبحی افندی مرحوم کندی تاریخنه علاوه ایلمشدر . رحمه‌الله

وقعه‌نویس شاکر بك

نام نامیلری حسیندر . استانبولدن بدیدار اولمشدر . نیجه مدت کمرك امینی اولوب ، بعده رتبهٔ وزارتله ارتقا وبصره والیسی ایکن ارتحال دار بقا ایتمش اولان حسین پاشانك فرزند ارجمندی اولوب طریق علمیه‌ده بالفعل ادرنه قاضیسی‌اولدقده خیام‌قیام منزلت‌اقباللری معروف انام مصطفی بك افندینك مخدوم هنرمندیدرکه طریق علمایه ملازمتله شادکام اولدقدن صکره سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك صدراعظم و داماد اکرملری ابراهیم پاشایه تقدیم ایلدیکی قصیدهٔ بلیغه‌سی قرین قبول اولمغله ابتداء خارج رتبه‌سیله طریق علمیه‌یه ادخال اولنمش وبعد قطع‌المراتب بیك یوز اللی بش سنه‌سی شعبان المعظمندن ضبط ایتمك اوزره حلب قضاسی توجیه قلنمش و یوم ضبطندن اون‌بش‌کون مرورنده ترك قضا وارتحال دار بقا ایلمشدر . مرحوم مومی‌الیه خط تعلیقده فائق‌الاقران وسخن سنجان عصردن معدود برشاعر نکته‌دان وشعر وانشاده طبعی نفیس بروقعه‌نویس ایدی . مومی‌الیهك ضبط وتحریر ایلدیکی وقایع صبحی تاریخنده مندرجدر . رحمه‌الله .

تنسيق ورفع محمود العثماني

وقعه‌نويس صبحى

مومى اليه سلطان احمد خان ثالث حضرتلرينك عهدنده بكلكجئ ديوان همايون خليل فهمى افنديك مخدوم صباحت موسومى اولوب عنفوان شبابنده مكتوبئ صدرعالى خلفاسنه التحاق و برمدت وزراى عظام ديوان كاتبلكى ايله مهر اعتبار معارفى تام الاشراق اولوب بعده استانهٔ عليه‌يه وارد وخواجه‌لك رتبهٔ معتبره‌سنه متصاعد اوله‌رق بعض مناصب ديوانيه ايله قدر واعتباروى تنويه و يوز اللى ايكى خلالنده كوچك اوقاف محاسبه‌جيلكى انضماميله وقايعنويسلك توجيه اولنمش و بر قاچ سنه‌دنبرو بالمأموريه وقايع روزكارى ضبط و تحرير ايله حق بودركه كل صد برك صحايف اثار خوش لهجه‌سى كلبن طراز كلشن تحرير و بيان و بلبل نغمسراى خامهٔ بلاغتعلامه‌سى چمن صفهٔ سخن پردازيده فقرات دلپذير ايله موفق اولديغى حسن تعبير فصاحت سميرى مسلم ارباب علم وعرفان و بوجهتله فن كتابنده انوار استعدادى مانند صبح ثانى روشن واثارندن مبرهن اولديغندن ديوان همايون قلمنده بكلكجيلك كبى برخدمت كثيرة المشغله‌يه دخى يوز اللى التى رجبنده مأمور اولمغله بكلكجيلك لازمه‌سى اولان امور مهمهٔ متكاثرة الوقوعك تحريرينه اشتغال وصرف اوقات ايام وليال ووقعه‌نويسلك خدمتنه تدارك وقت محال اولديغندن ، اول اثناده لولهٔ زلال ريز قلم معارف رقمى تقريب مذكور ايله سيراب ساز كلشن اخر اولمغه اهنك اقتضا ايتمكله اول سببدن يوز اللى التى سنه‌سى اواخرنده تحرير وقايعدن جف القلم تأخير ايلدكارندن ناشى يوز اللى يدى محرمى غره‌سندن ضبط و تحريره ابتدار وبدأ صحايف اثار ايلمك اوزره وقعه‌نويسلك

تنسيق ورفع محمود العثماني

فن انشاده شیرین گفتار و بین الادبا مشهور و نامدار سلیمان عزی افندی یه توجیه اولنمشدر . مومیالیه صبحی افندی یوز اللی سکز شوالنده واقع توجیهات معتادهده بکلکجیلکدن بالعزل مالیه تذکرهجیسی و یوز التمش بر ظرفنده ارپه امینی و یوز التمش جمادی الاولاسنده ضربخانه امینی و یوز التمش ایکی خلالنده قوم ملغاة کاتبی و یوز التمش بش سنهسنده دفتر امینی و یوز التمش یدی ظرفنده ثانیاً ارپه امینی و یوز سکسان تاریخنده باش محاسبه خواجهسی اولوب یوز سکسان اوچ سنهسنده بابا طاغی نام محلده بولنهرق وفات و تسلیم ودیعهٔ حیات ایلمشدر . مرحومك نثری مقبول اصحاب انشا اولدیغی کبی نظمی دخی نظر اعتباره سزا و پسندیدهٔ گروه بلغادر . « هر شامی قدر وعید اوله صبحی محمدك » نقش مهری وزادهٔ طبعیدر رحمه الله .

وقعهنویس عزی

نام نامیلری سلیماندر . سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك دختر پاکیزهلری اولوب بیك یوز اونسکز شوالنده قدم نهادهٔ گهوارهٔ دار فنا و سنهسی ختامنده ارامساز سرای بقا اولان خدیجه سلطانك تبرداران کتخداالغندن مخرج خلیل اغانك صلبندن تولد و سنی سواد و بیاضی تمییزه بالغ اولدقده دیوان همایون کتبهسنه التحاق ایله تعین وتفرد ایلدکده خدمات دولت علیهیه کسب لیاقتله مشرف و یوز اللی التی رجبنده ترجمهسی سبقت ایتمش اولان الحاج صبحی افندی یه خلف

تنسيق ورفع محمود العثماني

اولمش واللی سکز توجیهاتنده کوچك اوقافدن منعزل اولمش ایسه‌ده اللی طقوز شوالنده ثانیاً منصب مزبور ایله ینه ممتاز و التمش سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده تشریفاتچیلق خدمت معتبره‌سیله سرفراز ، بعده وقعه‌نویس وتشریفاتی‌ایکن مجتاز راه حجاز والتمش‌سکز جمادی‌الاولاسنده واصل رحمت خدای بی انباز اولمشدر . مومی‌الیه علوم جزئیه‌دن خبردار وفن انشاده مکثار ایسه دخی ینه شیرین کفتاراولوب تاریخی هنر ومعرفته دال ونظم و اشعارده متوسط الحال اولمغله دیوان مرتبی متداول بین‌الناس ونثری نظمندن اعلا اولدیغی معلوم ارباب قیاسدر . چمنزار نقشبندیه‌ده سرو ازاده اولان شیخ مراد زاده مرحومدن انابه و اخذ ید ایدوب نعمت استخلاف ایله نائل رفعت و قربنده دفن اولنمسیچون قبل‌الوفاة وقوع اشارت روایتکردهٔ اصحاب بصیرتدر . رحمه‌الله تعالی .

وقعه‌نویس شفیق

نام سرامدی محمد در . استانبولده بدیدار اولمش مالك حسن ادا وماهر فن شعر وانشا برذات بی همتا اولمغله وزرای عظامه دیوان کاتبی ومناصب دیوانیه‌نك نائل بعض مراتبی اولوب صدر اسبق رامی محمد پاشانك قرین‌التفات ومنظور عالیلری‌اولدیغی اثناده وقعه‌نویس اولدقده شفیقنامهٔ غرابتعلامه‌یی تألیفه مباشرت ایلمش ، بعده واردین سفرنده دانهٔ تفنك ایله شهد شهادتی نوش ایلیوب نعش رحمتنقشی باغراده نقل برله سلطان سلیمان خان جامع انوار لامعی خطیره‌سنده دفن اولنمش

تنسيق ورفع محمود العثماني

اولان صدراسبق داماد شهيد علی پاشایه وقعه‌نويسلك سببی‌ايله انتساب ايتمكله همت مشاراليهله كوچك اوقاف محاسبه‌جيسی اولوب وبيك يوز يكرمی يدی سالنده واصل رحمت رحمان و عازم دار جنان اولمشدر. مومی‌اليه اداسی مخيل و بی باك وفكری رقيق وذهن نقـادی چالاك بر ذات خجسته ادراك ايدی. درجهٔ عرفانی (شفيقنامه) نام مجموعه‌سندن عيان و حيثيت ذاتنـه مجموعهٔ مرقومه ده كشيدهٔ سلك سـطور اولان گفتاری دليل و برهاندر. رحمه‌الله تعالی

وقعه‌نويس اندرون نشانجی عبدالرحمن پاشا

مشاراليهك نهال‌چمن زيب وجودی خليج‌دارالسلطنه‌ده كوكصو قربنده اناطولی حصاری نام محل دلفريبده نمايافتهٔ ظهور اولمشدر. حال شبابده اندرون هميونده پرورش وخدمات ملوكانه‌ده صرف‌اوان كوشش ايدرك خانهٔ خاصه‌يه نقل ايله كامكار وعهده‌سـنه پشكير اغالغی انضماميله كاتب اسرار اولوب بيك يتمش درت خلالنـده سلطان محمد خان رابع حضرتلری ادرنه‌ده اقامتلری اثناسـنده امر شـفاهی ايله تحرير وقايعه مأمور واول جهتله اقرانی ميانده ممتاز ومسرور اولمش ايدی. بيك سكسان تاريخنده خوانچهٔ مكارم پادشاهيدن نانپاره ربای احسان اولدقده منشور ذات رفيعنه عنوان وزارت زينت افزا واول تاريخده وفات ايلمش اولان نشانجی جعفرپاشا يرينه خدمت توقيعیٔ جهانبانی ايله كامروا اولمغله زيرقبهٔ اجلال هفت‌كردونی مماس‌جلوه‌كاه ايدوب رفته رفته مستشـار امور ديوانی و مشكلكشای قوانين عثمانی

تنسيق ورفع محمود العثماني

اولوب نیجه مدت طغرا کش پادشاهی ، بعده آستانهٔ سعادته قائممقام صدارتپناهی اولدقدنصکره بیك طقساناوچ رمضاننك اوچنجی کونی عهدهلرینه بصره ایالتی توجیه بیوریلوب ایالت مزبورهده اول وزیر عادلك صیت عدالتی رسیدهٔ سبعطباق والحق عدلوداد ورشدوسداد ایله معمور اولدیغی شهرتکیر آفاق اولمشدر . بر وزیر فخامتمصیر ایدی که ذاتی زیور علم وفضالله اراسته وزیب معارف و کماله پیراسته اولوب شعرای عصردن برشاعرماهر ایدی. جملهٔ آثاردن(وقایعنامه) اسمیله موسوم و (نشانجی عبدالرحمن پاشا تاریخی) دیمکله مشهور ومعلوم. طرزیخوب وانشاسیمرغوب، ادایشیرین وتعبیراتدلنشین ایله مدون تاریخ تألیف ایتمشدر . و (دیوان عرفینك قصائدی) نی و (پند عطار) ی و (کعب بنزهیرك قصیدهٔ لامیه) سنی ترکیعباراتله شرح ایلمشدر . ومرتب دیوان بلاغت عنوانی واردر . بیك ایکیوز حدودنده جزیرهٔ قندیه محافظی ایکن موکب نمای کذرکاه بقا اولمشدر رحمهالله تعالی .

مؤلف سفارتنامه وقعهنویس رحمی

مومیالیك اسمی مصطفادر . فیالاصل قریمدن نشأت و تاتار رحمی عنوانیله نامآور شهرت اولوب لهجهٔ پاکیزهیه مالك و لطافت تعبیر ایله وادیٔ حسن ادایه سالك شاعر ماهر اولمغله عادت شعرای دوران اوزره مرتب دیوان اشعار بلاغت عنوان وبعض آثارعرفادن تحریرات فوائد نشانی اولمغله

تنسيق ورفع محمود العثماني

شاعر اودركيم بسملەسن طبع پاكنك
ال اوزره طوته اهل بلاغت اوغل كبي

اكثريا زادهٔ طبعي واثر قلمي عندالخلان شايستهٔ نظر و مقبول ارباب هنردر . مومي‌اليه ترسانهٔ عامره‌ده مخزن سرب كتبه‌سندن اولوب مائل صلاح وعفت وهركس ايله بلاغرض الفت ومحبت ايدوب صاف خلقت وپويندهٔ وادئ حقيقت بر ذات پاكيزه عقيدت ايكن بامر خدا بيك يوز التمش درت سنه‌سي ظهورايدن كثرت طاعون ووبادن كندويه خوف وخشيت مستولي اولمقدنناشي خدشهٔ انديشه‌درون ايله متوحش ومتلاشي اولوب ارتحالندن برقاچ ماه مقدم وبا اصابت ايدن محلدن كذار ايتمك دكل ذكري ايراد اولنان مجلسدن فراري مقرر و بو وجهله متنفر ومضطر ايكن بتقديره تعالى عاقبت خوف وكريزي مفيد اولميوب رمضان شريفك يكرمي يدنجي شب سعادت مشرب قدرك صباح باهرالفلاحنده مطعونا شهيد اولوب عزم كلشن سراي جاويد ايلدي . مرحوم مومي‌اليه قريمي اولمغله لطيفه كونه « قوناق كل بونده ايماسيله رحمي چايدي فردوسه » مصراع برجسته‌سي وفاتنه تاريخ واقع اولمشدر . مومي‌اليه بيك يوز التمش تاريخنده طرف دولت عليه‌دن نامهٔ همايون ايله سفير ايران تعيين بيوريلان كسريه‌لي الحاج احمد پاشا معيتنده مكتوبجيلق مأموريتيله عزيمت اوزره‌ايكن مشاراليهك سفارتي برارده اعتبار اولنمش واردو قاضيسي و دفترداري نصب و تعيين و بر مقدار عسكردخي تخصيص قلنمش اولمغله مومي‌اليه‌دخي ذهاب واياب‌ده مشهود ومسموعي اولان مواد ومصالحي وسفارت مرقومه‌يه دائر اموري قلمه آلمق وبعد ختام المصالحه جمع وترتيب ايلمك اوزره موقتاً وقعه‌نويسلك خدمت مرغوبه‌سيچون باب عاليده خلعت مخصوصه ايله رهين مفخرت

تنسيق ورفع محمود العثماني

اولمشدر . سفارتنامهٔ مرقومه مشهود عاجزانهم اولدقده فی حد ذاته مرحومك معارف ارا و هنرور بی همتا اولدیغی منفهم اولمشدر . رحمه‌الله تعالی .

وقعه نویس حاکم

مومی‌الیه خواجکان دیوان‌همایوندن السید محمد افندی بن خلیلدرکه شعر وانشاده ماهر وحیثیت ذاتیه‌سی عندالادبا ظاهر وباهر اولمغله کوچك روزنامه‌چه خواجه‌لکی علاوه‌سیله عهده‌سنه وقایعنویسلك خدمت بهیه‌سی توجیه اولندیغندن (عزی تاریخی) تذییله مباشرت ایلمش ایدی. بیك یوز یتمش ایکی شوالنده توجیهات معتاده‌ده جبه‌جیلر کاتبی و یوز یتمش درت شوالنده سپاهیلر کاتبی و یوز سکسان درت سنه‌سنده کلشن عدنه رحلت ایلمشدر . کلشنی طریقت علیه‌سندن منیب بر وقعه‌نویس لبیب ایدی . ضبط ایلمش اولدیغی وقایعی واصف مرحوم تاریخنه درج ایلمش وبعض منتخباتده مصراع برجسته‌لری کورلمشدر رحمه‌الله .

وقعه نویس چشمی زاده

مومی‌الیه بروسه مولویتندن معزولاً ارتحال دار بقا ایلمش اولان چشمی زاده محمد سعید افندینك نجل نجیبی ومخدوم‌اریبی مصطفی رشید افندیدرکه بیك یوز اللی بش خلالنده طریق علمیه‌یه داخل و یوز

تنسيق ورفع محمود العثماني

سكسان اوچ ذی القعده‌سی غره‌سنده بارؤس همایون دارالحدیث سلیمانیه مدرسلکنه نائل و یوز سکسان درت رجب المرجبی اواخرنده رحمت حقه واصل اولمشدر . مومی الیه مدت قلیله وقعه‌نویس حاکم افندی‌یه خلف اولمش اولمغله مضبوطی اولان وقایع جزئیه‌سنی واصف مرحوم بعد التنقیح تاریخنه الصاق ایلمشدر رحمه الله .

وقعه نویس موسی زاده

مومی الیه مدت مدیده منجم ثانی ، بعده رئیس المنجمین اولان الحاج محمد عبیدالله افندیدرکه بیك یوز اوتوز تاریخنده وجود قرطاغتی شعشعه‌پاش گهوارهٔ شهود اولوب سنی حد تمییزه بالغ اولدقده دقیقه فوت ایتمیوب علوم شتایی اربابندن استفاده ایدرك درجهٔ معارفده بی همتا واستعداد واستحقاقی کالشمس فی وسط السما ظاهر وهویدا اولمغله یوز التمش خلالنده طریق قضایه دخول برله مرة بعد اخری سرلوحهٔ یمین ویسار واول اثناده منجم باشیلق مأموریت مخصوصه‌سیله سرابتهاجی واصل سپهر دوار اولمش ویوز طقسان التی ذی القعده‌سنك اون سکزنجی کونی حضیض دارفنادن اوج بقایه صعود ایلمشدر . مرحوم مومی الیهك بین القضاة صکی وتحریراتنك سبکی مقبول علما وادبا اولمشدر . وقعه‌نویس چشمی زاده خلفی واول جهتله ارباب معارفك صاحب شرفی اولدیغندن بشقه بعض خدمات شرعیه‌ده دخی مستخدم اولمش ایدی . مومی الیهك برایکی جزءدن عبارت اوله‌رق ضبط ایلمش اولدیغی وقایعنامه‌سی واصف تاریخنده مندرجدر رحمه الله .

تنسيق ورفع محمود العثماني

وقعه‌نويس بهجتى

مومى‌اليهك اسمى حسندر . روم ايلى قضاتى اشرافندن بر ذات معارف آرا اولوب يوز سكسان طقوز خلالنده وقعه‌نويسلك خدمتنه مأمور وبرقاچ ماه مرورنده بالعزل مهجور اولمشدر . جمع ايلمش اولديغى وقايعى واصف مرحوم بالتبديل والتغيير تاريخنه درج ايلمشدر رحمه‌الله تعالى .

وقعه‌نويس سليمان ملا

مومى‌اليه شيشمان ملا و چار كوشه ملا لقبلريله ملقب و ميان علماده ناطقه‌پردازلق ايله مرغوب و منتخب حافظ سليمان افنديدركه شيخ‌الاسلام اسبق درى زاده السيد مصطفى افنديناك مفتشى اخسقه‌لى عمر افنديناك صلبندن تولد و يوز يتمش سكز محرمنده طريق علمايه دخول ايله بين‌الاقران تفرد ايدوب ايكيوز سكز سنه‌سنده يكيشهر فنار قضاسيله كامكار وايكيوز اون خلالنده ادرنه پايه‌سيله قرين اعتبار و ايكيوز اون ايكى ظرفنده پايهٔ مكه ، اون التى تاريخنده استانبول پايه‌سيله مبجل واون يدى سنه‌سى بالفعل دارالخلافةالعليه قاضيلغيله نائل امل اولوب ايكيوز يكرمى ايكى تاريخنده فندقليده ساكن اولديغى خانه‌سنده ارتحال داربقا ايتمشدر . مرحومك پدرى عمر افندى درى زاده مصطفى افنديناك تفتيش خدمتنده بولنديغى كبى « الولد صنوابيه » بولندن مومى اليه دخى مشاراليه مصطفى افنديناك نجل نجيبى

تنسيق ورفع محمود العثماني

شيخ الاسلام اسبق السيد محمد عارف افندی يه نيجه مدت مفتش اولمش ایدی. مومی الیه رحمه‌الله علیه وقعه‌نویس بهجتی حسن افندی‌یه خلف اولوب مدت قلیله ده عزل اولنمش وبر قاچ ورقه‌دن عبارت اولان وقایعنامه‌سی انوری مرحومك تاریخنه کیرمشدر.

وقعه نویس انوری

مومی الیهك نامی سعدالله و مسقط رأسی طربزون اولوب سائق تقدیر ایله درعلیه‌یه ورود و تحصیل علوم و معارفه سعی نا معدود ایتدکدنصکره خواجه‌لك رتبه‌سن احراز واول وجهله اقرانی میاننده کسب امتیاز ایدوب یوز سکسان ایکی محرمنده محرر وقایع واصف افندی مأموراً اردوی همایونه عازم اولدقده استانهٔ سعادتده وقوعبولان حوادث یومیه‌یی ضبط ایلیوب اردوی همایون عودتنده واصف مرحومك اردوده ضبط ایلدیکی وقایعنامه‌یه الصاق اولنمق اوزره تحریر وقایعه مأمور اولمش ویوز سکسان درت ظرفنده عهده‌سنه تشریفاتجیلق توجیه اولنمش وسکسان سکز ذی القعده‌سنك یدنجی کونی واقع اولان توجیهاتده جبه‌جیلر کتابتیله کامکار اولوب اول اثناده ترجمه‌سی سبقت ایتمش اولان بهجتی حسن افندی وقعه‌نویس اولمش وچند ماه مرورنده عزل اولنوب یرینه سلیمان ملا نصب اولنمش و یوز طقسان سنه‌سی مومی الیه سلیمان ملا دخی معزول و یرینه کافی السابق انوری افندی موصول اولوب مستقلاً ضبط وقایعه مباشرت ایتمش و طقسان اوچ سنه‌سنه دکین ضبط ایلدیکی دخی بشقه‌جه بر قطعه اولمش ، بعده قره

تنسيق ورفع محمود العثماني

سلحدار محمد پاشا حامل مهر همایون اولدیغی زماندن بتکرار ضبط وقایعه باشلامش وهر بر قطعه‌سنه بشقه بشقه دیباجه‌لر یاپمش اولدیغی باب اولده مفصلاً بیان اولنمش ایدی . ایکیوز ایکی خلالنده اخراج اولنان اردوی همایونده تذکره‌جیلك ایله وقعه‌نویسلك عهده‌سنده بولنه‌رق عازم اولمش وایکیوز التی ظرفنده اردوی همایوندن عودت ایلمش وایکیوز سکز خلالنده اناطولی محاسبه‌جیسی اولوب ایکیوز طقوز شهر ربیع‌الاخرینك اون اوچنجی پنجشنبه کونی ذکر اولنان محاسبه‌جیلك ایله وقعه‌نویسلك عهده‌سنده اولدیغی حالده طی طومار حیات بی ثبات و جریدهٔ وقعهٔ زندکانیسن تسلیم دست هادم‌اللذات ایلدکده نائلی پاشا حفیدی خلیل نوری بك مرحوم مومی‌الیهه خلف اولمشدر . سنی التمشه قریب ادیب واریب علوم عربیه وفارسیه‌ده اهلیتی ظاهر وتألیف کلامه قادر حسن‌سلوك ایله معروف زائربیت‌الله بر ذات اکاه ایدی رحمه‌الله تعالی .

وقعه‌نویس ادیب

سلالهٔ مرکزیه‌دن اولوب مدت مدیده باب آصفیده تشریفاتی جاهی ایله مستخدم وخیلی زمان بنای وجودینه علل تطرق‌یله قباطاشده واقع خانه‌سنده نقل چین بزم عزات و هرم اولمش و بیك ایکیوز اون التی‌سالنده انتقال وفندقلی جوارنده کائن خاتونیه زاویه‌سنده خاموشانه اتصال ایلمش وقرق‌سکز خلالنده جاه ریاستدن معزولاً فوت اولان السید سلیمان نجیب افندی مرحومك پدری و سلطان سلیم خان ثالث

تنسيق ورفع محمود العثماني

حضرتلرینك اوائل سلطنتلرنده سفری وحضری اوله‌رق ایکی دفعه خدمت وقایعنویسیء دولت علیه ایله یازدیغی تاریخندن اوچ بش جزء مقداری اثرك مظهری صاحب دیوان السید محمد افندیدر رحمه‌الله.

وقعه‌نویس نوری بك

میرمومی‌الیه یوزالتمش سکز شعباننده حامل مهرهمایون وبعدالعزل یتمش بر تاریخنده جده والیسی اولوب موسم حج حلول ایلدکده طواف بیت‌الله امایله جده‌دن برقاچ ساعت انفصالنده مزاجنه انحراف طاری اولمغله بامرالله تعالی دار اخرته ذامله بند سفر وخدیجة‌الکبری رضی‌الله عنهانك قبر شریفی جوارنده احضار اولنان محل نورانی یی مقر ایلمش اولان نائلی عبدالله پاشانك نجل نجیبی فیض‌الله شاکر بك افندینك ارشد اولادی و سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده شیخ‌الاسلام بولنان مصطفی عاشر افندینك دامادی خلیل نوری بکدرکه اضاعهٔ اوقاتدن مجتنب و مستمرا ادب وکمالی مکتسب شعر وانشاده ممتاز وشیمهٔ استقامتله سرفراز اولوب ایکیوز طقوز شهر ربیع‌الاخرینك اوچنجی خمس کونی مالیه تذکره‌جیلکی عهده‌سنده اولدیغی حالده وقعه‌نویس اولمش وایکیوز اون‌اوچ سنه‌سی وقعه‌نویسلکله کوچك تذکره‌جیلك عهده‌سنده ایکن داربقایه رحلت ایلمش وایوبده فریدون پاشا تربه‌سی جوارنده دفن اولنمشدر . رحمه‌الله

وقعه‌نویس واصف

مشارالیهك اسمی احمد اولوب بغداددن ظهور ایلیوب تحصیل

تنسيق ورفع محمود العثماني

علوم ومعارف آرزوسیله وان وقارص وحلب طرفلرنده کشت وکذار
وبندر سرعسکری ایکن فوت اولان کل احمد پاشا زاده علی پاشانك
کتابجیلق خدمتیله بهره‌دار ، بعده اباظه محمد پاشایه بالانتساب یکی قلعه
استیلاسنده قید اسره کرفتار اولمش ایدی . قبل المصالحه بر وسیله ایله
خلاص اوله‌رق اردوی همایونه وآندن استانه‌یه کلمش واول وقت رکاب
همایونده رئیس الکتاب بولنان رائف اسماعیل پاشایه تردد ایله خیلی
اعتبارینه مظهر اولمش ایکن بعض اسبابه بناءً استقلال و مکتوبجیلق
ایله استانه‌یه کلش و ینه اردوی همایونه عودت ایتمك اوزره عزیمت
ایتمش اولان عبدالرزاق افندی معیتیله رفع وارسال اولنمغله انده دخی
مومی الیه کسب تعلق و آمدی اوطه‌سنه مأموریت وسلك خواجکانی‌یه
دخی دخول ایله امثالنه تفوق و یوز سکسان التی رجبنده امر متارکه
ایچون روسیه فلدمارشالنه کوندریلوب بعدالعوده مومی الیه عبدالرزاق
افندی مصالحه‌یه مأموراً بکرشه عزیمتنده مناصب دیوانیه‌دن غرباء
یسار کتابتی عهده‌سنده بولنه‌رق مکالمه کتابتیله رو براه اولمش ایدی.
بعده استانه‌یه کلش وبرمدت ینه آمدی اوطه‌سنه مداومت ایتمش ایسه‌ده
حمیدخلیل پاشا صدارتده ایکن موقوفات منصبیله لاجل السفاره اسپانیا
طرفنه عزیمت وختام مأموریتله عودتنده کوچك روزنامچه وقاپولر
کتابتی مثللو بعض مناصب دیوانیه ایله شادان بعده آناطولی محاسبه‌جیلکی
ایله خندان اولمش وایکیوزایکی اردوسنه مأمور قلنه‌رق ماچین جانبنده
ایکن روسیه مرخصلری ایله مذاکرهٔ اساس مصالحه‌یه تعیین و باش
محاسبه منصبیله دخی کامین قلنمش ایکن بعض اسبابه مبنی بلغراده رفع
صورتیله تسییر بعده اعاده ایله تبشیر و استانه‌یه وصولنده بالدفعات
اناطولی محاسبه‌جیلکی ایله تحقیراولنوب خدمت ریاستده بولنان ذواتك

تنسيق ورفع محمود العثماني

جمله‌سی عاینده اولدقلرندن بیچاره‌یه تعیش ایده‌جك قدر اولسون بر نمالو منصب ویرلمیه‌رك چوق زمان اوقاتی فقر وضرورتله هبا و وقعه نویسلك ایله ورقکردان صحایف صبح ومسا اولمشیدی . رئیس الکتاب راشد افندینك سبب عداوتی شویله‌درکه صدور عظامدن تاتارجق‌زاده عبدالله افندی ایله استانبول پایه‌لولرندن کیچه‌جی زاده صالح افندی وشهر امینی سید محمد افندی و صاحب ترجمه واصف افندی مشارالیه عبدالله افندی ساحلخانه‌سنده اجتماع ایتملریله بونلر امور دولتی پیشنهاد و بو وسیله ایله وکلای دولت حقنده باب طعنی کشاد واول وجهله ایقاع فتنه وفساد ایلمشلردر دیه‌رك خاکپای همایونه افاده و دردی بردن نفی واجلا اولنمغه استحصال مساعده ایتمکله بناءً علیه واصف افندی مدلولیه نفی واجلا و حرکتنده اوچ بیك غروش خرجلق اعطا ومنفایه وارمقسزین بوغازداخلنده سفینه ایله متوقف ایکن اطلاق امرینی اسرا ایتمش ایدی . عودتنده رئیس مشارالیهك زیارتنه واروب ماشاءالله برالیکزده قلج وبرالیکزده مرهم بویله تربیه عقیبنده مروت واحسان اسلاف واخلافکزدن برینك الندن کلمامشدر وکلمز دیمشدر والحاصل ینه اول توجیهاتده اناطولی محاسبه‌جیلکی توجیه اولنمش ایکن حل وقوعیله باش محاسبه منصبنه منقول وسنه‌سی ختامنده وقعه‌نویسلك مناسبتیله سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك کاتب اسراری یایجی زاده احمد افندی‌یه چاتوب آنك همتیله بیوك روزنامچه مناصبی ایله واصل اعز مأمول ایدی . ایکیوز یکرمی سنه‌سی اواسطنده محمود رائف افندینك یرینه دفعهً جاه جلیل ریاستله برمراد و اول وجهله منشرح الفؤاد اولمشدر .

بیك ایکیوز یکرمی عهدنده   واصف احمد افندی اولدی رئیس

تنسيق ورفع محمود العثماني

بيت دلاراسنی خواجه منیب افندی وادبای موالیدن اسیری زاده رفیع افندی دخی « واصف افندی اولدی رئیس فلك دولته » مصراعنی وخواجکاندن صادق لبید افندی « اهلا رئیس فاضل » ترکیبنی ریاست مشارالیهه تاریخ اوله‌رق حساب ایلمشلردر . ریاست توجیهندن ناشی وقعه‌نویسلك محمد پرتو افندی یه توجیه اولنمشدر . مشارالیه بر بچق سنه‌مقداری مسند ریاستده قرارایدوب ایکیوز یکرمی بر رجبی‌اوائلنده سوء معده‌دن خسته‌لنوب سنی یتمشی متجاوز اولمغله تداوی وعلاج کارکر تأثیر اولمیه‌جغی تبین ایتمش و ملازمت باب عالی‌یی ترکله یکرمی کون قدر مقام ریاست خالی قالمش اولدیغندن معزول ویرینه آمدی سید محمد سعیدغالب افندی موصول وبش‌التی‌کون مرورنده مشارالیه دخی محل خاموشانه منقول اولمشدر . مشاهیر شعرادن سید عثمان سروری افندی مشارالیهك ارتحالنه « واصف احمد شیم قیلدی‌وفات » مصراعنی تاریخ بوله‌رق حساب ایتمشدر . مرحوم مشارالیه تربهٔ خالد جوارنده مهر شاه والده سلطان مکتبی خطیره‌سنده مدفوندر . فی‌الواقع مشارالیهك علوم عقلیه ونقلیه‌ده مهارتی وشعر وانشاده ملکه وحیثیتی (محاسن‌الاثار وحقایق‌الاخبار) نامیله‌متداول ایادیٔ انام‌اولان تاریخ نزاکت ارتسامندن نمایان و حسن قریحه و جودت ناطقه ایله مشار بالبنان اولمشدر . مشارالیهك مکالمه کتابتیله مأموریتی و بر دفعه دخی نفی اولنمسی وبرقاچ دفعه اردوده بولنمسی جهتیله اوچ بش‌دفعه وقعه‌نویس اولمغله انوری افندی یه کاه سالف وکاه خالف اولوب دفعهٔ اخیره‌سنده ریاست منابتیله عهده‌سندن صرف وتحویل اولنه‌رق مومی‌الیه پرتو افندی یه توجیه قلنمشدر رحمه‌الله .

تنسيق ورفع محمود العثماني

وقعه‌نویس پرتو

مومی الیهك اسمی محمد در . خلد آشیان سلطان احمد خان اول حضرتلرینك جامع انوار لامعی نزدنده واقع تربه زقاغنده ساكن سلطان احمد موقتی چلبی مرحومك مخدومی اولوب سنی حد تمییزه بالغ اولدقده تحصیل معارف وهنره صرف مکنت وهمت واول اثناده اناطولی محاسبه‌سی قلمنه هوس ورغبت ایلیوب مدت وفیره قلم مرقومه مداومت ایتمش ایسه‌ده قلم مزبورده هرنقدر مستخدم اولسه عاقبت الامر کیسه‌دار ویا خلیفه اوله‌جغی بدیدار اولدیغندن اقلام فیض ارتسام باب عالیدن آمدی اوطه‌سنده استخدام اولنمق امنیه‌سیله بیك یوز طقسان سکز خلالنده اناطولی قلمنی بالکلیه ترکله نخبهٔ ادبا و عمدهٔ عرفا رئیس الکتاب اسبق عارف افندی مرحومك دار المعارف اولان خانه‌سنه مواصلت وحالت افندی مرحوم ایله اول دائرهٔ فاخره‌ده مشارکت ، بعده بغان سلطان کتخداسی قریمی جدید احمد افندی قوناغنه نقل حرکت و بر مدتدن صکره بکلکجی عزت بك دائره‌سنده فرش قالیچهٔ اقامت ایدوب میر مومی الیهك اعانه‌سیله آمدی اوطه‌سنه بارتبهٔ خواجکانی داخل وواصف افندی یرینه وقعه‌نویسلك خدمت مرغوبه‌سنه نائل اولوب ایکیوز یکرمی ایکی سنه‌سی اردوسنه وقعه‌نویسلك عهده‌سنده اولدیغی حالده بلوکات اربعه کتابتلری دردی بردن عهده‌سنه احاله ، بعده آمدجیلك توجیه اولنه‌رق عازم و ادرنه‌یه وصولندن بش اون کون مرورنده دار بقایه ارتحال وسزایی حسن افندی حضرتلرینك جوار فیض مدارنده خاموشانه اتصال ایتمشدر . مرحوم مومی الیهك اولا مخلصی نوری اولوب صکره پرتو مخلصیله تخلص ایتمش اولدیغندن

تنسيق ورفع محمود العثماني

زادهٔ طبعی ونقش مهری اولان اشبو « پرتو كدای لمعهٔ نور محمدم » مصراع برجسته‌سنده مخلص سابقه اشارت ایلمشدر . خواجه نشأت افندی مرحومك شاكردانی میاننده فائق الاقران و مشار بالبنان وصاحب دیوان بر ذات ستوده صفاتدر رحمه‌الله تعالی .

وقعه نویس عامر بك

مومی‌الیه دفترخانهٔ عامره كیسه‌داری همتی افندینك فرزندی اولوب دفترخانه كتبه‌سی زمره‌سنه ملتحق وحیثیت ذاتیه سی سببیله اقرانه متفوق اولدیغندن سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك عهد سلطنتلرنده تنظیم اولنان نظام جدید مستحسن دفترداری معیتنده برمدت سواری یوقلمه‌سنه مأمور ونظام مذكور طی والغا اولندقده میر مومی‌الیه مأموریت مزبوره‌دن دور و مهجور اولدقده بكلكجی مومی‌الیه عزت بك اعانه‌سیله آمدی اوطه‌سنه ادخال اولنوب واردوی همایونده آمدی ووقعه‌نویس پرتو افندی یرینه اصالةً وقعه‌نویس واصالةً آمدی نصبنه قدر ایكی ماه مدت بالوكاله آمدی اولمش واوچ بش ماه ظرفده وقعه‌نویسلكدن استعفا ایتمش و خدمت مرغوبهٔ مزبوره استانهٔ علیه‌ده عینتابی احمد عاصم افندی‌یه توجیه اولنمشدر . كرك پرتو افندی مرحومك و كرك میر مومی‌الیهك تحریر ایلدكاری وقایع مضبطه‌سی عاصم افندی‌یه و یرلمك اوزره ادرنه‌دن استانهٔ علیه‌یه كوندرلمشدر . انجق مضبطهٔ مزبوره‌ده قائمقام صدر عالی جانیكلی طیار پاشا حقنده بعض ذمی مشعر فقره‌لری مومی‌الیه عزت بك

تنسيق ورفع محمود العثماني

مرحوم محو و اثبات ایلیوب مجدداً قلمه النه‌رق مضبطهٔ مرقومه‌یه درج قلنمشدر . میر مومی‌الیه روزوشب عرقنوش وکیجه وکوندز سرخوش اولدیغندن مناصب دیوانیه‌دن برینه میل و رغبت ایتمیوب میر میرانده منزل اتخاذ ایلدیکی کلبهٔ احزانده پیغوله‌نشین عزلت اولوب ایکیوز اوتوز خلالنده دار بقایه رحلت ایلمشدر . مرحوم خواجه نشأت افندینک شاکردانی بیننده هر وجهله ممتاز وشعر و انشاده بر وقعه‌نویس سرفراز ایدی رحمه‌الله .

وقعه‌نویس عاصم

فاضل مومی‌الیه رحمةالله علیه مرعش نواحیسندن بازارجق اوه‌سنده دفین خاك عطرناك اولان کبار اولیاء کرامدن الشیخ عثمان السمرقندی حضرتلرینك سلاله‌سندن (نظم‌اللآل) نام‌منظومهٔ سلاست اتسامك ناظمی الشیخ‌احمدافندی نساندن عینتابده دودمان علم‌وادبدن شاعر حصولی افندینك فرزندی محکمهٔ عینتاب باش کاتبی محمد جنانی افندینك صلبندن تولد وسنی حد تمییزه رسیده اولدقده صرف‌ونحوی عمر زاده حافظ افندیدن وبعض مقدمات و نسخی حاجی حسن زاده افندیدن تحصیل وفنون سائره‌یی شفاء شریف وشمائل‌شریف‌ودوراعلی و مفاتح‌الدریه و عرائس خادمی شارحی و (نظم نفیس) نامیله بنام منظومهٔ لطافت انجامك ناظمی علوم متنوعه‌دن بعض متون و تعلیقات وحواشی راقمی وعینتابده یکانهٔ اصحاب درسعامدن ایکن مدینهٔ‌منوره‌یه

تنسيق ورفع محمود العثماني

هجرت و اول مقام مبارکده دارالنعیمه رحلت ایلمش اولان الحاج خواجه نجیب افندیدن تکمیل ایتمش ، بعده شعر و انشایی پدرندن اخذ ایله شاعر ماهر و منشیٔ نادر اولەرق السنهٔ ثلاثەده نظم و نثره لیاقتله مرزبومی اولان عینتابده تعین وتفرد ایدوب

قالدن خاك مذلتده عمان ای عاصم　　　عازم سوی سماسای ستانبول اولەلیم

زمزمەسیله ایکیوز درت سنەسی باب الحاجات اولان آستانهٔ دولت آشیانەیه واصل و اون بر محرمنده ترجمهٔ برهان قاطعی عرض ایلدکده طریق علمیەیه حرکت خارج رتبەسیله داخل و بعدالمدارس ایکیوز اوتوز سنەسی سلانیك مولویتنه نائل اولوب یکرمی ایکی سنەسی بالاستعفا معزول اولان عامر بکك یرینه وقعەنویس اولمش اولان احمد عاصم افندیدرکه ایکیوزاوتوزبش صفرنده سلانیکدن معزولا دار بقایه رحلت ومسکنلر جوارنده کسب راحت ایتمشدر. مرحوم مومی الیهك (برهان قاطع) ترجمەسی و (قاموس محیط) ترجمەسی و سیردن راغب پاشا خواجەسی دیمکله شهرتیاب بلیغ و فقیه ومحدث ومتکلم و حکیم بی ارتیاب ابراهیم حلبی مرحومك کندو ارجوزەسنه وامالیٔ اعتقادیه نظمنه ترکی شرحی و منظومهٔ لغویهٔ عربیەسی وتحف سائرەسی حق بوکیم علوم شتاده کماله دلیل واضح ورسالهٔ معارف قبالهٔ فاضلانەسنی شارحدر . مرحومك وفاتندن بر قاچ سنه مرورنده عینتاب مفتیسی عثمان صائب افندی عالم معناده الحاج السید احمدعاصم افندی مرحومی البسهٔ فاخره ایله تزین ایتمش وحسن جمالی درجهٔ کماله رسیده اولمش اولدیغی حالده مشاهده ایلدم واحوالندن سؤال ایلدیکمده

لو لم یکن ما حزنه ینفعنی　　　مختصری یحجبنی یوم القیام

بیت دلاراسیله جواب ویردیلر دیو نقل بشارت اولی بعض فضلادن

تنسيق ورفع محمود العثماني

مسموع داعیانهم اولمش ورؤیا ایله حکم ثابت اولمزایسه‌ده رجل صالحك رؤیاسی مبشرات الهیه قبیلندن اولمغله وسیلهٔ رحمت اولمق امنیه‌سیله اشبو جریدهٔ عاجزانه‌مه تحریری مناسب کورلمشدر. مرحوم مومی الیه اون یدی تاریخنده زائر بیت شریف اولدقده اول وقت مدینهٔ منوره‌ده مجاور مشارالیه خواجه نجیب افندی قاموس ترجمه‌سنه مرحومی ترغیب بیورمش اولدیغنی دیباجهٔ ترجمه‌ده بعض رموزات ایله افهام و بو جهتله خواجهٔ مشارالیهك کراماتنی اعلام قیلمشدر. رحمهم الله رحمةً واسعة.

وقعه‌نویس شانی زاده

مولانای مومی الیه خدمهٔ شریعت میاننده صکی معتبر و مقبول و یوز التمش طقوز شوالنده طریق علمایه موصول اولوب ایکیوز محرمنده غلطه قضاسیله وایکیوز ایکی شعباننده بابایهٔ مکه اردوی همایون قاضیلغی ایله بکام وایکیوزالتی تاریخنده مدینهٔ منوره مولویتیله بین الموالی بنام اولدقدن صکره معزولا دار بقایه رحلت ایلمش اولان شانی زاده صادق افندی مرحومك مخدوم معارفموسومی محمد عطاءالله افندیدرکه ایکیوز محرمنده طریق علمیه‌یه داخل و ایکیوز اوتوز بر سنه‌سی جمادی الاخره‌سنده خواص رفیعه قضاسنه نائل و اوتوز یدی سنه‌سی محرمنده مکهٔ مکرمه پایه‌سیله محسود الاماثل اولمش ایدی. اوتوزبش سنه‌سی وقعه‌نویس عاصم افندی مرحومه خلف واول اثناده نظارت صدارتپناهیده آسوده اولان اوقاف مفتشلکی ایله مشرف اولمش

تنسيق ورفع محمود العثماني

ایسه‌ده بعض حساد خباثت معتادك فسادیله ایکیوز قرق بر صفرنده وقعه‌نویسلکدن معزول و قرق ایکی سنه‌سی وقعه‌سنده شاننه لایق اولمیه‌جق تهمت شرعیه ایله مدخول اوله‌رق اریه‌لغی اولان تره‌قضاسنه نفی واجلا قلندقده اول ذات پاك دامن معارف و هنری عندالعقلا مسلم ومبرهن اولوب بومقوله افترادن متألم و متأثر اولمغله منفاسنده براز مدت تعیش ایلیوب عاقبت‌الامر دار فنا مدار دنیادن نقل برله سیدانی تخلیه ایلمشدر . مرحوم مومی‌الیه علوم شتاده ماهر و فنون بی‌همتاده حیثیتی باهر اولوب جامع علم ابدان وادیان وفن موسیقیده فارابی زمان علم نجومده شهرتی کالشمس فی‌وسط‌النهار ظاهر واشکار وشعر وانشاده صاحب اشتهار ایدی . لسان فرانسه‌ده ترجمان ترزبان وفرانسزجه کتابتده مشار بالبنان اولمش ایدی. علم طبدن وعلم تشریحدن تألیفاتی بین‌الاطبا مقبول ومعتبر و علم حساب وجزئیاتده بین‌المحاسبین سردفتر ایدی. جمیع صنایعده استادلرینی حقلامش، قماش هنرینی دستگاه معارفده طراقلامش استادانه طنبور چالار، پك بی‌نظیر ساعت یپار، مصورلکده بهزاد وغایت تیز دست صیاد ایدی. فذلکة‌الکلام مرحوم مومی‌الیه عارف وظریف ونازك ومتواضع نادرالاقران برمحرروقایع ایدی رحمه‌الله تعالی .

حالا وقعه‌نویس دولت علیه

ترجمه‌سی سبقت ایتمش اولان شانی زاده افندی‌یه خلف و سایهٔ حضرت ملوکانه‌ده نقابت علیه عهده‌سنده بولندیغی حالده روم ایلی

تنسيق ورفع محمود العثماني

قاضيعسكرلكى جاه جليلى ايله مشرف اولان شيخ زاده سماحتلو السيد محمد اسعد افندى حضرتلريدر . متعنا الله تعالى بطول حياته وفى هذه المقام وقف القلم وانتهى ما استقصاه الذهن وسعى فى جمعه القدم من تراجم ذوى الرياسة الحقيقية والمعنوية وجامعى شتات المناقب الرفيعة السنية. وذلك بعد التحرى فى المطالعه وتتبع الكتب والافواه التى صحت رواياتها بالتحقيق متتابعه. فجاء بحمد الله عقدا نظم للآلى اولئك الكرام و زين به بحور الصحايف على مدى الايام فنديم الحمد لميسر كل عسير و تلازم الصلوة والسلام على النبى البشير. ونرفع ايدى التضرع والابتهال بالغدو والاصال بالدعاء قائلين لمن هو جالس سرير السلطنته بالمجد والاقبال الحافظ للبلاد والناصر للعباد الا وهو السلطان ابن السلطان السلطان عبدالمجيد خان ايده الله الملك المستعان . اللهم اجعل شموس شوكت سلطاننا فى مشارق الاقبال شارقة واقمار سلطنته فى مطالع الاجلال بارقة واحفظه عن الاكدار والآلام وادمه فى سرير الخلافة الى اخر الايام واطل عمره واعمار ذريته بالصحة والسلامه وافض علينا بره وانعامه ووفقه لكل خير فى جميع الازمان والاحيان كما وفقته لمثل هذا الاثر بعون الله المنان واجعله فى حدائق الصفاء مكينا و يرحم الله عبدا قال امينا .

وقع الاختتام بعون الله الملك العلام فى العشر الثالث من الشهر الذى هو السدس الخامس من النصف الثانى من السنة التى اذا اخذ حاصل ضرب الواحد فى خمسة وجذر نصف خمسة اسداس سدس الدور وسدس سدسه وحاصل ضرب المجموع فى نفسه ثم ثلث الحاصل ثم زيد خمسة اسداس سدس الدور على الحاصل من التثليث ثم زيد جذر نصف خمس الدور ونصف ذلك الجذر فيساوى عدده لعدد تاريخ السنة المباركة

تنسيق ورفع محمود العثماني

هكذا حاسبه محمد جمال الدين بقاعدة الجبر والمقابلة عامله الله تعالى باللطف والمجاملة .

تقاريض

باسمه سبحانه ونسئله احسانه

حمد بحد ومنيف اول خالق لطيفه شاياندركه قلوب عباد مؤمنيني جمع وتأليف ومنافع بني نوعنه صرف يارای دقت وهمت وبذل ماحصل سعی وغیرت ایدن خیرخواهان امتك اجور جزیله‌لرین تضعیف بیورمشدر . وثنای اسنای مخصوص باعث هستئ عموم وخصوص اولان حضرت پیغمبر مخبر النصوصه الیقدرکه ذات رحمتسمات رسالتپناهیلری خواجهٔ کتاب جلیل ﴿ وما ارسلناك الا رحمة للعالمين ﴾ ودیباجهٔ تاریخ « کنت نبياً وادم بين الماء والطين » در . و آل واصحاب وکافهٔ انساب معالی انتسابه دخی احرادرکه هر بری وقایعنویسئ شاه رسالت وشهنامه‌خوان شهنشاه اقالیم نبوتدر . (بعد ذا) آیینهٔ عبرتشعار روزکارده بدیدار اولان بالجمله صور حوادثات صحیحه ومعکوسه و امثال اسرار اخبار عادیه ونفیسه جلای تقیید صافئ مورخین وضیای تبییض مسودات مؤلفین ایله جلوه‌نمای ضبط واعتبار وصورت‌پذیر ثبات وقراراوله‌جغی اشکار و بو قضیهٔ بدیهیه‌نك صورت مدلول انکشاف شمولی نصب عین اولوالابصار اولدیغنه و سایهٔ معارفوایهٔ ملوکانه ده اشبو کتاب صفوت نصابك جمع وتلفیقنه موفق ومعارف وافضالده اماثل واقرانه مفوق اولان فضلای موالئ عظامدن تقویم وقایع مصححی فضیلتلو جمال الدین افندی حضرتلری دخی دقیقهٔ مذکوره‌یه واقف وتعبیرات

تنسيق ورفع محمود العثماني

فصیحه وتفهیمات صحیحه‌یی عارف بولنمش ایدوکنه بناءً بو آنه قدر
صورت جمع وتدوینی کیمسه‌نك آینهٔ خاطرنده چهره‌نمای جمال اولمامش
اولان وقایعنویسان و مورخین دولت علیهٔ عثمانیه ایدها الله تعالی الی
یوم الاخردی صور تراجم احوال وسیر و مناقب کیفیات واقواللریله
کتاب نفیس مذکورده کوسترمش اولمغله حق بوکیم ذکر اولنان
کتاب معتبر مانند آینهٔ اسکندر اسرار امثال وقوف ومعلوماته معکس
ومظهر بولنمش وسراپا فقرات وعباراتی لطیف براثر ظریف اوله‌رق
مثال روض اریقی شایان ستایش وتقریض اولمش ومؤلف مشارالیهك
مرآت طبع تابناکی شعاع فیض معارف ایله مصیقل ومجلی وصدرجمیل
ذاتیسی جواهر فضائل وعلوم ایله مزین ومحلی اولدیغنه کتاب مذکور
دخی دلیل واضح کورنمشدر . همان جناب معارفبخشندهٔ نوع انسان
روح اندام جهان وعین حیات عالم وعالمیان اولان السلطان بن السلطان
ابن السلطان السلطان عبدالمجید خان ابن السلطان الغازی محمود خان
ابن السلطان الغازی عبدالحمید خان افندمز حضرتلرینی الی آخر الدوران
سرلوحهٔ شاهان زمان وصحایف ایام عمر وعافیت واقبال وشوکت وسلطنت
واجلال ملوکانه‌لرینی سطور مسائل مرحمت و معدلت ایله مانند نجوم
آسمان بیحد وبیپایان وکافهٔ مفارق بندکان و داعیانه مظلهٔ امن و راحت
ومطلع نورسرور وعاطفت وعنایت اولان مهرمنیر شوکت مصیر شهریارانه
ثمرهٔ فیض بهره سنه مظهر یتله مؤلف مشارالیهی دخی مشار بالبنان
بیورسون امین .

نمقه المحتاج الی اللطف والمعانی حافظ احمد
احقر من خلفاء مکتوبی صدر عالی

تنسيق ورفع محمود العثماني

وبه نستعين فى كل وقت وحين

حمد بحد وثناى مخصوص لا يحصا ولايعد خالق نون والقلم ومنشىء حقيقىٔ كافهٔ علم وحكم حضرتلرينه واجب واحرادركه امت مرحومهٔ محمديه حكمت غميضهٔ عبرت وقاطبهٔ ملت بيضاى احمديه ذريعهٔ بديعهٔ انتباه و بصيرت اولمق اوزره احوال سوابق امم وعباد آيات بينات الهيه واحكام سالفهٔ دقايق اعتياد كلمات اعجاز طراز سبحانيه‌سيله تفهيم وايراد بيورلمشدر واعاظم صلوة وسلام ديباجهٔ كتب نبوت وفهرست رسائل رسالت افدمز حضرتلرينه شايان و سزادركه القـاب مستطاب صحيفهٔ نبوتى (وما ارسلناك الا رحمةً للعالمين) ايله توقير وتبيين وتاج وهاج رسالتى زيبايش كوهر كرانبهاى (انا ارسلناك شاهداً ومبشراً ونذيراً) و پيرايش الماس پارهٔ (و لكن رسـول الله و خاتم النبيين) برله تزيين بيورلمشدر وانواع ترضيهٔ رضيه واثنيهٔ جليلهٔ مرضيه آل واصحاب وانساب كرام حضراتنه جدير ولايقـدركه اول فرقهٔ ناجيه حائز قصب السبق مضمار (السـابقون السابقون) وفائض رتبهٔ عليهٔ (اولئك المقربون) اولوب كمال همت بلند مزيتلريله سير پرعبر خاتم المرسلينى نويسـندكان وقايع زمانه يادكار و غزوات نصرت آيات خير الاولين والآخرينى مورخين جهانه تحفهٔ ايام واعصار اولمق اوزره ثبت صحايف روزكار و بو جهتله دخى ابقاى نام محاسن شعار ايتمشلردر . (بعد ذا) بعض متتبعان اصحاب همت ودقت اثراً اثرا مشاراليهم حضراتنه بالاقتفا اكثر صـور حوادث يوميه و وقايع كونيه‌يى جمع واملا و بوصـورتله حال حاضر دين ودولت احوال سابقه‌يه تطبيقاً وامور مستقبلهٔ ملك وملت

تنسيق ورفع محمود العثماني

مقياس قياس احكام سالفه‌یه توفيقاً تنسيق واجرا قلنمق بابنده تاریخلرنده نیجه دقایق حکم ورواميز واشارات وکنایات حیرت انگیز درج وایما ایدرك انجق بدایت مدت دولت علیهٔ سرمدی القراردن بوآنه گلنجیه دکین وقعه‌نویسان دولت ومورخين سلطنت بولنان ذوات کرام معارف عنوانك حال وشان وترجمهٔ احوالرینی الی یومنا هذا برکمسنه قلمه آلمامش اولدیغندن کم ترك الاول للآخر وقفنجه موالیٔ عظامدن فضلای عصرك ارجمندی تقویم وقایع مصححی فضیلتلو جمال افندی حضرتلری سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت ملوکانه‌ده شان وحال وترجمهٔ احوال ومقال مشارالیهمی خلاصه وجهله بیان ضمننده عبارات مفیده ونفیسه وفقرات مستفیده وسلیسه ایله اشبو کتاب بلاغت نصابی انشا وتتمیم و (آینهٔ ظرفا) اسمیله تلقیب وتوسیم ایتمشدر . الحق اشبو رسالهٔ فصاحت اساله تواریخ آشنا بولنان ذوات دقایق بینه و بالجمله خواهشگر تحقیق وتدقیق اولان گروه محققین ومدققینه مانند آینهٔ اسکندر عرض دیدار مرام وارائهٔ شکل وشمائل دقایق انجام ایده‌جکی کالشمس فی وسط السما واضح وهویدا «کتاب لوان اللیل یرمی بمثله لقلت یدی عن حجرتیه ذکاء» مؤداسیله مدح وثنایه شایان وسزا بولندیغنه مبنی من غیر حدٍ تقریض وبو بابده واقع اولان قصور وعثور بندگانه‌مك عفو واصلاحی ارباب معارفك عهدهٔ لطف ومروتلرینه احاله وتفویض قلنمش اولمسیله همان جناب خالق ذاتا تنزهت ذاته عن تطرق تکررالصبح والمسا عصر باهرالنصر شاهانه‌سی ملجاء عرفا وادبا وزمان معدلت اقتران پادشاهانه‌سی ملتجای اهل کمال وعلما اولان پادشاه دارا منقبت وشهنشاه ولی سیرت ولی نعمتمز ولی

تنسيق ورفع محمود العثماني

نعمت عالمیان السلطان ابن السلطان السلطان عبدالمجید خان ابن السلطان الغازی محمود خان ابن السلطان الغازی عبدالحمید خان افندمز حضرتلرینك شاهد مراد خیریت اعتیاد خسروانه‌سن مرآت توفیق دائمیسنده حسن صورتله نمودار وایام عمر واقبال وشان وشوکت واجلال تاجدارانه‌سین مانند عدد انجم تابدار بحد وبیشمار و مؤلف مومی الیهی دخی آفتاب التفات همایون جهاندارانه‌سنه مظهریتله دیدهٔ امنیهٔ امال بندکانه‌سین هر حالده لبریز انوار مسار وقریر العین افتخار بیورسون آمین .

حرره الفقیر الی الطاف ربه القدیر
راشد عن خلفاء مکتوبیٔ صدر عالی

یافیاض

زهی شاه جهانیان حضرت عبدالمجید خانك
فروغ مهر لطفی مایه بخش اهل عرفاندر
معارف پیشه خیراندیشه دراول شاه ذیشانكیم
زمان شوکت شاهانه‌سی مغبوط ازماندر
هنر پرور شهنشاه معظمدر که عصرنده
کمالات ومعارف اهلی بحد و فراواندر
که از جمله جمال الدین افندیٔ هنر پیرا
موالیٔ عظامدن فائق امثال و اقراندر
بو والا نسخه‌یی تألیف ایدوب عهد همایونده
نه‌رتبه وصف اولنسه اولقدر تحسینه شایاندر
نه‌حاجت جستجوی آب حیوان ایتمکه شمدی
بوتترك شبهه‌سز هر لفظی عین ماء حیواندر

تنسيق ورفع محمود العثماني

جمال فضله کو یا خالدر بالجمله آثاری
که صدق مدعایه ایشته بو تألیف برهاندر
معارف اهلی (فهمی) سایهٔ شاهانه‌ده ممنون
بو داعیٔ هنرور جمله‌دن احسانه جسباندر
اوله رونقطراز تخت نصرت تا ابد زیرا
سپهر شوکته اولشاه ذیشان مهر تاباندر

یافیاض

حضرت عبدالمجید خان مکارم پرورك
غبطه ایتسون عصرینه جمله سلاطین عظام
اویله سلطان معارف پیشه‌درکیم نو بنو
اولنه‌ده عصر همایوننده هرکس شاد کام
صد عصر محاسن حصر شوکتدر بوکیم
هرکس ایلر معرفت اظهارینه اقدام تام
ایلدی یعنی جمال‌الدین افندی طوغریسی
اشته بوتألیف ایله از هر جهت ابقای نام
اویله بر تألیف زیبادرکه هر بر مبحثی
خاص و عامه ایتمده کشف مزایای مرام
(خضریا) بنده تتبع ایلیوب بو نسخه‌نك
ایلدم تقریضنه من غیرحد اهتمام
سایهٔ شاهانه ده اولسون آوذات پر هنر
التفات و مکرمتله چوق زمان شاد و بکام

یاستار

شه عالیسر عبدالمجید خان کرم معتاد
قلوب اهل تصنیفی ایدر تألیف ایله آباد

تنسيق ورفع محمود العثماني

كوريدى ذاتى جنتمكان مرحوم فردوسى
ايدردى كوثر وصفنده چوق شهنامه‌لر ايراد
فلك كورمش دكلدر هيچ بر تاريخده مثلن
اودر نور دوعين علم وعرفان مفخر اجداد
خديو خير خواه ديندر اولدقلرين استر
زمان دولتنده محترم ارباب استعداد
جمال الدين افندئ جميل الشيمه از جمله
سزاى لطف وتحسين ايتدى زيبا بر كتاب انشاد
يازوب وقعه نويس آل عثمانى بر كدردى
سلاطين كزينك ايلدى ارواحنى دلشاد
موالئ فخامك فخريدر باصمه قالب صانعه
دكر تقويم مدحن اهل طبع ايلر ايسه اوراد
كوروشه اين اكثم كم ايدردى شرم ايدوب كندين
معارف آشنانك قسطلانيسيدر اول استاد
الهى زيد وعمروه شفقت ايتسون ذات والاسى
صنوف مرحمت مألوف فؤادن اولوب تعداد
اوشاهك بيك مؤلف نامنه ديباجه‌لر يازسون
ايده حق صفحهٔ تاريخ عمرين اولقدر مزداد
يازاى (صفوت) محامد طوغريسى تقريض وتاريخه
جمال الدين اعلم قلدى نو ايجاد اثر ايجاد

يافتاح

بو اثر ايله جمال الدين افندى الدى شان
استمز تفصيل مدح ايلدى جمله نكته دان
طوطئ طبعه شكرى كيم بو الفاظ لذيذ
كفتكويه دوشدى نيجه اهل دللر ناكهان

تنسيق ورفع محمود العثماني

نسخه‌سی نادر اولوب بو اثر نادره‌نك
كورممش صورت امثالنی مرآت زمان

یاور همتیدر بالی افندینك كیم
حق میسر ایتدی تحریرین بوجه اسان

ایلدی خاطر مكسوریمی لطفی معمور
كونبكون قدرینی بالاترایده اول یزدان

جیش غمدن قلمم دتره‌یه‌رك بولدی ظفر
هله برقاچ نسخین یازدی بوعبد نالان

هب كرامات شهنشاه جهانه شاهد
بویله تألیفه مماثل دها چوقدر برهان

(فتحیا) تقریض و تاریخه مجالك یوقدر
سكا لازم دعادر ایلمه غفلت بران

عدل وشوكتله سریر سلطنتده دائم
ایلیه عبدالمجید خانی مقرر سبحان

حرره‌الفقیرالحقیرالمحتاج الی‌رحمة‌القدیر السیدخلیل فتحی سیواسی
غفرذنوبه ولوالدیه ولجمیع‌المؤمنین آمین

تنسيق ورفع محمود العثماني

مؤلف اصل كتاب زماننه قدريني يازمش . حتى وقعه‌نويس اسعد افندی كتابك تأليفی نهايت بولديغی وقت برحيات ووقعه‌نويس اولديغندن آنك ترجمهٔ حالی‌ده بالطبع اكمال اولنه‌مامشدر .

بو تأليف كزينك او آندن شمدی‌يه دكين كچن مدت ظرفنده‌كی وقعه نويسلر ايله مورخينی دخی احتوا ايتمسی مكمليتنی تأمين و استفاده‌يی تميم ايده‌جكی دوشونلدی‌ده رجال مشار اليهمك تراجم احوالی ايشته بزم طرفمزدن علاوه اولندی .

ادارهٔ اقدام

رجال مشار اليهم بروجه زيردر :

وقعه نويسلر — اسعد افندی مرحوم، رجائی افندی مرحوم ، عاكف پاشا زاده نائل بك مرحوم ، احمد جودت پاشا مرحوم ، الآن وقعه نويس سماحتلو لطفی افندی حضرتلری .

مورخين سائره — كندی نامنه منسوب تاريخك مؤلفی خيرالله افندی مرحوم ، فذلكه مصنفی احمد وفيق پاشا مرحوم ، نتايج الوقوعات مؤلفی مصطفی پاشا مرحوم، خبرصحيح صاحبی فوزی افندی مرحوم، اليوم صحيه نظارت جليله‌سی رئيس ثانيسی عطوفتلو احمدمدحت افندی حضرتلری ، مكتب سلطانی مدير لاحق عطوفتلو عبدالرحمن شرف افندی حضرتلری .

تنسيق ورفع محمود العثماني

وقعه نویس اسعد افندی

اسعد افندی سلطان محمود و سلطان عبد المجید دورلری رجال علمیه‌سندندر . صحافلر شیخی زاده دیمکله معروفدر .
اسعد افندینك پدری مکه منلاسی اوله‌رق عائله‌سیله برلکده اولجانبه کیدر ایکن راکب اولدقلری سفینه شاب دکزنده قضایه اوغرامش، بونلردن‌یالکز اسعد افندی ساحل سلامته چیقه‌بیلمشدر. اورادن استانبوله عودتنده باب‌فتوایه ملازمت ایدرك صره‌سیله وقایع کاتبی اولمشدر . ٤١ تاریخنده وقعهٔ خیریه‌یه‌ده ، یکیچریلرك لغوینه‌دائر پرتو پاشا قلمیله صادر اولان طویل‌الذیل برفرمانی سلطان‌احمد جامع شریفنده علی‌ملاٴ الناس اسعد افندی اوقومش . ٤٣ تاریخنده روسیه سفری آچیلدیغنده اردوقاضیلغیله روم‌ایلی‌یه عزیمت‌و آنك یرینه‌چرکشی محمدافندی اردو قاضیسی نصب اولندیغندن درسعادته عودت‌ایلمشدر. ٤٧ تاریخنده درسعادتده ایلك دفعه اوله‌رق ترکجه تقویم‌وقایع‌غزته‌سنك ابتدای تأسسنده او تاریخه‌قدر اسکدار جهتنده بولنان مطبعهٔ عامره استانبولده باب‌سرعسکرینك ارقه جهتنده قپودان باشی حمامی نامیله متروك اولان محله نقل‌ایدلمش وجوارنده‌کی کوشه‌باشنده کائن قپوجی باشی موسی اغانك قوناغی ـ که مؤخراً مصرلی فاضل مصطفی پاشا مرحومه انتقال ایدن والیوم عرصه‌اوله‌رق موجود اولان‌قوناقدر ـ مدت مدیده تقویم خانه اتخاذ اولنوب مجدداً تشکیل ایدیلان مطبعهٔ عامره نظارتی تقویم نظارتی دیه توسیم ایدیله‌رك اسعد افندی اورایه تعیین ایدلمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

شوراسنی استطراد قبیلندن اوله‌رق ذکر ایده‌لم که تقویم وقایعك عربجه ودیکر برنامه‌ده فرانسزجه ، رومجه وارمنیجه نسخه‌لری دخی باصیلوردی . رومجـه ایله ارمنیجه‌سی دولتك نظارتی التنـده اوله‌رق پطریقخانه‌لرده طبع اولنیـوردی . فرانسزجه‌سـنك محرری التنجی دائرهٔ بلدیه مدیریتده وبکرش سفارتلرنده بولنمش اولان متوفا بلاق بکك پدری موسیو بلاق ایدی که مومی الیه اوائله ازمیرده چیقاردیغی بر غزته‌ده اوزمان تحـدث ایتمش اولان مسـائل مصریه‌ده سلطنت سنیه‌نك نفعنه بر چوق نشریاتده بولندیغی ایچون سـلطان محمود خان حضرتلرینك توجه همایونلرینی قزانه‌رق درسعادته جلب اولنمش ورسمی فرانسزجه غزته‌اندن طولایی موسیو بلاقك عهدهٔ اقتدارینه تودیع اولنمش ایدی .

۱۲۵٤ سنه‌سنده تأسیس ایدلمش اولان قرانتنه اصـولنه اوزمان خلق یك یبانجی اولدیغنـدن نظر عمومده بدجه کوریلان بو یکی شی خققنده سوء ظنه محل قالمامق اوزره رجال علمیه‌دن اولان صاحب الترجمه اسعد افندی ایله صدوردن عبدالحق منلا قرانتنه مجلسـنه اعضا انتخاب ایدلمشلردر .

۱۲٦۰ سنه‌سنده شاه ایرانك وفاتی مناسبتیله اسعد افندی استانبول پایه‌سی احسانیله وسفارت موقته ایله شاه جدیدك تبریك جلوسی ایچون کوندرلمش ومعیتنه فارسی ترجمانی اولمق اوزره مؤخراً کمال پاشا اولان کمال افندی مرحوم وسرکتابته‌ده اووقتك شعراسـندن اپاشلی ولی افندی مأمور ایدلمشـلردر . استانبوله عودتنده مالیه ناظری نافذ پاشـا ایله برودتلرینه مبنی تقویم نظارتندن عزل اولنمشدر .

وفاتی ۱۲٦٤ سـنه‌سنده مجلس معـارف عمومیه رئیسـی ایکن وقوعبولمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

يره‌باتانده بناسنه موفق اولدیغی کتبخانه‌نك خطیره‌سنده دفین خاك غفراندر . فطین ، ذکی ، جربزهٔ نطقیه صاحبی ، دائما مطالعات ایله مشغول بر ذات اولوب کتبخانه‌سی هپ آثار نادره ایله مملو بر خزینهٔ گرانبهادر .

اسعد افندی ۱۲۳۷ تاریخندن اعتباراً قرق سنه‌سی نهایتنه‌قدر درت سنه‌لك یکیچری وقعه‌سنی مبین اولان (اس ظفر) ی قامه آلدیغی کبی شانی زاده تاریخنی‌ده قرق بر تاریخنه قدر ذیل ایتمشدرکه بو تاریخ کندی کتبخانه‌سنده محفوظ ومع التأسف غیرمطبوعدر. مستظرفی ترجمه ایدن دخی اسعد افندیدر. (شواهدالمورخین)نامیله غیرمطبوع بر اثری دها واردرکه‌تاریخ کولرك تواریخ منظومه‌لرندن بعض پارچه‌لری انتخاب ایتمش وصاحبلرینك دخی تراجم احوالنی قیصه‌جه یازمشدر . بونك یالکز بر ایکی نسخه‌سی بولنمقده‌درکه بردانه‌سی شورای‌دولت بدایت‌محکمه‌سی رئیسی سعادتلو سعید بك‌افندی حضرتلرینك پدرلری مرحوم‌کمال پاشاده کورلمشدر . مشارالیهك ترجمه وشرح یوللو اخلاق وسیاسیاتدن بر اثر ناتمامی دها منظورمز اولمشدرکه بونك یالکز برنسخه‌سی موجوددر . کتبخانه‌سنه وضع ایدلمك اوزره وقعه نویس سماحتلو لطفی افندی حضرتلری طرفدن تجلید ایتدیرلمکده‌در .

بوندن‌ماعدا کتبخانه‌سنده موجوداولان کتابلرك ــ مبالغه‌اولنسون اما ــ همان‌هپسنده اسعد افندینك تعلیقاتی واردر . بوایسه کندینك فضانه دلالت‌ایدر. مشارالیه تسوید ایتدیکی صحایفك باشلرینه (هوالمعین) جمله‌سنی تحریر ایتمك اعتیادنده ایمش .

تنسيق ورفع محمود العثماني

تاریخ (لطفی) ده دینیلیورکه :

« مبدأ نظامات عسکریه اولان اشکنجی، نفراتی تحریری ماده‌سندن بدأ ایله‌وقعهٔ خیریه‌یی مبین « اس ظفر » نامیله وقعه‌نویس اسعد افندینك یازدیغی تاریخ حضور پادشاهی‌یه‌بالتقدیم طبع و تمثیلی ومحررینك حین وقعه‌ده مشهود اولان خدمتنه مکافاةً و ذاتاً اصحاب هنر و لیاقتدن اولدیغنه حرمةً طریقتجه تسریزی حقنده‌عرض اولنان تقریره‌صادر اولان خط همایونده وزیر مفتشلکیله برابر مولویت توجیهی وتاریخك طبعنده سهو اولماملق ایچون تصحیحنه کندوسنك باقسی اراده بیورلدی. مشارالیهك مؤخراً مطبعهٔ عامره و تقویمخانه نظارتنه اشبو تصحیح مأموریتی مقدمه اولمشدر ».

نظامات عسکریه‌نك لزوم اجراسی یکیچری رؤساسندن بعض ذواته اکلاتیلوب بولزومی آنلرده ادراك ایتملریله واقع اولان عهد ومیثاقلری قبل شرعدن ثبت ایدلملك اوزره ۱۲۴۱ شوالنك اون‌سکزنجی پنجشنبه کونی مجلسده ایشه قرار ویرلمسی سویلنیشیله‌رك بو بابده‌کی تعهد حجتنك تسویدی اول‌زمان استانبول محکمه‌سنده وقایع کاتبی اولان صاحب الترجمه اسعد افندی‌یه نهانی اکلاتلمسندن اکلاشیلیورکه اسعد افندی معتمد، مستقیم الاطوار و نزداولوالعزمده مظهر توجه بر ذات ایمش.

ایشته تاریخ لطفینك مشهود اولان خدمتی دیه خبر ویردیکی خدماتندن بری‌ده مرحومك حجت مذکوره‌یی کمال سرعتله ایفا ایتمسیدر.

شانی زاده، وقعه نویسلك مأموریتنه طرف شاهانه‌دن کندیسی مناسب کوریلوب‌ده بوکا عائد معاملهٔ رسمیه‌نك اجراسی ضمننده شیخ الاسلام خلیل افندینك حضورینه چیقدیغی اثناده شیخ الاسلام مشارالیهك استصغاراً اتیان ایلدیکی طرز افاده‌دن بحث ایتدیکی صره‌ده

تنسيق ورفع محمود العثماني

«.... مكتوبيلری (خليل افنديتك) يماغی اولوب حداثت سننه كوره فی‌نفس‌الامر فن انشاده بعض استعدادی اولان مدرسيندن صحافلر شيخی‌زاده اسعد ملانی سوق ايدوب ....» ديديكنه باقيلور ايسه اسعد افندی ١٢٣٥ سنه‌سنده شيخ‌الاسلام خليل افنديتك حسن توجهی سايه‌سنده وقعه‌نويس اوله‌جق ايمش ايسه‌ده شانی زاده حضور همايونه اولجه تقديم ايتمش اولديغی ايكی اوچ اثريله نزد شاهانه‌ده كنديسنی طانتمش اولديغندن اسعد افنديتك وقعه‌نويسلكی اوزمان تأخر ايتمشدر.

اس ظفرك خاتمه‌سنده «احسان حضرت پادشاه بنده‌نواز بمحرر فقير تشكرساز» عنوانی آلتنده سلطان محمودخان حضرتلرندن كورديكی عواطف حقنده و وقعه‌نويسلكه صورت تعيينته دائر صاحب‌الترجمه‌نك يازديغی سطرلر ترجمهٔ حالنك شايان دقت نقطه‌لری اولمغله بروجه زير عيناً اقتباس ايديورز :

(لئن شكرتم لازيدنكم) نص شريفنجه شكرسنجی شكر نعمت واجبهٔ ذمت ومستتبع منحت اولوب لكن بوعبد بی‌استعدادی ازسر نواستعباد ايدن الطاف واسعة‌الاطرافك بيكده برينی تعداد وبيان نهال خشك وتر اشجار خامه وصفحات طبقات افلاك نامه اولسه دخی غير مقدور عهدهٔ زباندر . «من شكر الطافه الافهام قد عجزت ، فكيف يأتی به نطق وتحريری» زيرا بو فقير ناتوان كناره كير زاويهٔ نسيان ايكن شاهی وويسی كبی جهابذهٔ فن انشا وعطايی ونركسی آسا اساتذهٔ صنعت املانك مطمح انظارلری اولوب ادريس بدليسی مثللو تحريرك وعارف معارف سبع‌المثانی خواجه سعدالدين ثانی مانندی صاحب تحريرك زيب سرنامهٔ افتخارلری اولان شهنامه خوانی يعنی وقايع نويسیٔ دولت عليه‌لری خدمتكارلغنه قريحهٔ صبيحهٔ كرامت صريحه‌لرندن

تنسيق ورفع محمود العثماني

تعيين ايله بين الاتراب قدر پست اعتباريمى همسر آسمان نه قباب بيوردقلرندن فضله سلفمدن قالمه حوادث گذشته‌دن قطعهٔ اولى اولمق اوزره بر سنه‌لك وقايع مسوده‌سنى بوندن اقدم شرمسارئ هزار ايله بزم معارف جزم همايونلرينه طرف باهرالشرف وكالتپناهيدن تقديمه اجتسار ايلديكمدن چند روز مرورنده (الفرج بعدالشده) لهف الامانندن وقعهٔ خيريهٔ انهزام اشقيا پرده بر انداز ظهور ورخنه گردين ودولت اولان خونه بالكليه مقهور اولوب تنظيم واجاده‌سى اقتضا ايدن امور مهمهٔ داخليه ومصالح مدلهمهٔ خارجيه يه اشتغال خلالى تقديم قلنان اجزا قرين مطالعهٔ همايونلرى اوله‌رق نام ناچيزانده‌مى ياد و مشمول شملهٔ قبول شاهانه‌لرى اولمغله دلشاد بيوردقلرى سعادتدن وعثراتى ستردهٔ گزلك صفح جميل بيوردقلرى دولتدن ماعدا اسلاف گرامدن مورخ راشدافندى مرحومك خاتمهٔ تاريخنده مرسوم خامهٔ مانى رنك تشكرى اولديغى عطيه‌نك اضعاف اضعافى ودرد فاقه‌يه دواء برء الساعهٔ شافى اولان بيست دانه بدرهٔ بدر اشراق يعنى يكرمى عدد كيسهٔ نفيسه‌يه معادل ثمرات جنات كبى حاضر وناضر زر سرور آور ناظرى احسان بيوروب نعم الواسطهٔ كف صدارتپناهى ايله آل حقكده ظهور ايدوب رسالهٔ ثروت و سامانكه براعة الاستهلال اولان عطيهٔ شاهانه‌يى كلاميله اعطا قلنه‌رق مظهر مسار اولديغمدن بشقه مدرسه‌مى صحن ثماندن حركت التمشلى رتبه‌سنه تحريك وعقدهٔ مدغمهٔ عيش آلمى تفكيك بيوروب رؤس همايونى دست سماحت پيوست فتوپناهيدن الديغمده حقكده اولين پايهٔ التفات پادشاهانه‌در خطابنه سزاوار اولديغمدن غيرى صدف صلب اصالت شهريارانه‌لرندن‌در عالمبهاى فريد يعنى شهزاده سلطان عبدالحميد عمرالله تعالى مع ابيه

تنسيق ورفع محمود العثماني

بجاه النبي النبيه زيور بخش سلك شهود وزيب آغوش قابلهٔ وجود اولدقده باب عاليدن تقديم ايلديكم امر مرسوم تاريخ كه (اقليمى پرنور ايلدى شهزاده من عبدالحميد) مصراعيدر مرثئ لحاظهٔ تحسين خسروانه‌لرى اولوب بيك عدد ربعيه احسانيله نائل انواع رفاه ورفاغ وعلى الخصوص (اس ظفر) ايله مسمى اولان اشبو قباله‌نك قبيل ختامى اثناسنده مدرسه‌مى رتبهٔ خامسه‌يه تحريك وقرنداشمى [١] سلك مدرسينه تسليك ايله چراغ اندر چراغ بيورديلر وقتاكه قبالهٔ مقبولة المقالهٔ مرقومه‌نك حسب الطاقه مسوده‌سى ترقيم ومقام صدارت عظمادن عز حضور شوكت نشورلرينه بالتلخيص عرض وتقديم اولندقده نكاه فيض اكتناهلريله منظور وطبعيله نشر واشاعه‌سى بابنده خط همايون عنايتمقرون خلافتپناهيلرى بالازيب صدور اوله‌رق عمر ثانى وحيات جاودانيدن عبارت اولان تذكير نام كمترانه‌مله مستغرق بحور حبور بيوردقلرينك اوزرينه موقتا اسكدار مخرجى احسانيله مبتهج ومسرور ونظارت بانضارت صدارتپناهيده آسوده اوقاف شريفه تفتيشى خدمت متيمنه‌سنه مأمور بيورديلر . »

(لغت جغرافيا وتاريخ) مؤلف فضائل نهادى رفعت افندى مرحومك نقيب الاشرافلرك تراجم احوالنى حاوى اوللق اوزره (٨٣) تاريخنده جمع وترتيب ايتديكى (دوحة النقباء) نامنده‌كى مجموعهٔ معتبره‌ده صاحب الترجمه حقنده ايضاحات آتيه ويرلمشدر :

مولاناى مشاراليه عهد سليم خان ثالث عليه رحمة الملك الباعث

---

[١] اسعد افندينك برادرى اصحاب حميتدن فضلى پاشادر . قديم روسيه محاربه‌سنده وارنه‌ده برارلنى كورلمش ووقعهٔ خيريه‌ده مدرس ايكن تبديل مسلك ايله نظام جديده كيروب پك چوق ملاكتلر صاوشديرمشدر . طوپخانه‌ده دخى خدماتى كورلمش وميرلوالق رتبه‌سنه قدر ارتقا ايتمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

علماسندن موقتاً مدينهٔ منوره قاضيسی اولوب اثنای طريقده غريقا ارتحال دار بقا ايدن صحافلر شيخی الحاج احمد افندی مرحومك صلبندن بيك ايكيوز بر خلالنده زيب مهد وجود اولمشدر. سن تمييزه رسيده اولدقده والدی مرحوم مشار اليهدن و بعض علمادن مقدمات علوم عربيه‌يه شروع ايدوب اول خلالده يعنی ايكيوز اون اوچ تاريخنده والدی قدس شريف قاضيسی اولدقده بر سنه ديار مقدسه‌ده اقامت وتكميل مدتله درسعادته عودتندن ايكی اوچ سنه مرورنده مصر قاضيسی اولوب ينه استصحاب وبرسنه مدتی ختامنده مدينهٔ منوره قضاسی توجيه اولنمغين جانب حجاز مغفرت طرازه عازم ايكن بحر سويشده راكب اولدقلری سفينه تلف اوله‌رق ايچنده بولنان نفوسدن صاحب ترجمه ايله برادر زاده‌سی وهمسنی ديوان همايون قلمی كتبهٔ معارف مندانندن اولوب بوندن اوتوز سنه مقدم بوغاز ايچنده استنيه نام محلده غريقا وفات ايدن واستنيه مقبره‌سنده مدفون اولان عبدالرحمن افندی نام اديب بيم جانله برستونه ياپشوب حفظ ملك متعال ايله بركيجه درياده قالدقلرندن صكره ساحل سلامته چيقمشلردر. عريان كريان بر قريه‌يه وصوللرنده اتفاقاً اول طريقده مصرده والیٔ والاشان وزير دلير صدر اسبق خورشيد پاشا مرحومك دائره‌سی اتباعندن بر مرد غيور خضر اسا ظهور ايدوب اول ايكی نهال باغ فضيلتی اكسا واركاب ايله استصحاب ووالیٔ مشاراليه حضورينه كتوردكده حقلرنده اكرام وحرمت وسمت وطنلرينه معززا اعاده وارساله همت ايلمشدر. فقدان والداله بی ثروت وسامان درسعادته وصوللرنده صاحب ترجمه رؤس تدريس ومعيشت مدرسينه نائل وسمت تحصيل معارفه حصر اوقات ايله مائل اولوب مشهور خواجه امين افنديـنك مدت

تنسيق ورفع محمود العثماني

وفیره حلقهٔ بزم افادهسنده حاضر و هر فنی معرفته مجد غیر قاصر
اولوب فرط ذکا و کوشش بی‌همتا ایله سبق اقران ایلمشیدی . لکن
انفاق عیال ضمننده اکتساب معاش ایله اشتغالی نشر علومه مانع
اولوب روم‌ایلی واناطولیده بعض قضالره نیابت ودرسعادتده خدمات
شرعیه‌ده استخدام و قابلیتی مشهود خاص وعام اوله‌رق اوتوز طقوز
خلالنده وقعه نویس شانی زاده مرحومك حسب‌القدر انفصالنده
وقعه‌نویس دولت و کوکب اقبالی نظر شهریاری ایله رخشندهٔ مطلع
سعادت اولمشیدی. چوق کچمدن وقعهٔخیریه نتیجهٔ حسن ظهورومدار
اقبال وسرور اولدقده موقتاً اسکدار مولویتیله شادان واردوی همایون
قاضیلغی توجیه واحسان بیوریلوب چوق کچمدن درسعادته جلب
بیورلمغین منصبی اولان اسکدار قضاسنی بالفعل ضبط و تکمیلنده مکهٔ
مکرمه پایه‌سیله مجبول وبرسنه مرورنده صوفیه وشهر کویی طرفلرینه
تحریر نفوسه مأمور وعودتنده تقویم وقایع ایجادنده نظارتی عهده‌سنه
توجیه ودارالطباعه نظارتی دخی علاوهٔ مأموریتی بیوریلوب قرق‌سکز
خلالنده استانبول پایه‌سی و بعد برهة من‌الزمان بالفعل استانبول
قاضیلغی توجیه والتی یدی‌ماه مرورنده نظارت مذکوره عهده‌سنده
اولدیغی حالده بایهٔ اناطولی‌سفارت سنیه‌ایله جانب ایرانه روان وبرسنه‌دن
صکره تکمیل مأموریتله درسعادته وصول و التفات شاهانه‌یه موصول
اولوب توقیرقدروشان ایلمشیدی. بعدالوصول‌امتدادانحراف‌مزاج‌ایله
نظارت مذکوره‌دن معزول ایکن قرنته نظارتنده برمدت استخدام
وبعده بالعزل روم‌ایلی پایه‌سیله‌اکرام‌اولنمشیدی. بدایت تنظیمات‌خیریه‌ده
مجلس احکام عدلیه اعضالغیله ایکی‌سنه‌قدر ایفای مأموریت وکسب‌شان
ومفخرت ایدوب بعده مجلس مذکوردن معزول اولدیغی اثناده

تنسيق ورفع محمود العثماني

اللی یدی سنه‌سی جمادی‌الآخره‌سنده نقیب‌الاشراف السید عبدالرحیم افندینك ارتحالنده خدمت جلیلهٔ نقابت [۱] والتمش تاریخنده بالفعل روم‌ایلی صدارتیله مبجل اولوب اون یدی ماه صدارت مذکورده اجرای احکام شرع منیفه دقت وبعدالانفصال مجلس موقته مأمور اولدی. التمش ایکی اواخرنده مکاتب عمومیه نظارتی عهده‌سنه توجیه وقدر وشانی تنویه بیورلدی. نحافت وجود وامتداد انحراف مزاج سببیله مکاتب عمومیه نظارتی التمش درت صفرینك ابتداسنده مجالس معارف عمومیه نظارتنه تبدیل اولنوب لکن بوکره انحراف مزاج قابل دوا اولمامغله شهر مذکورك اوچنجی صالی کیجه‌سی ساعت سکز بچق راده‌لرنده مرغ روح پرتو فتوحی قفس جسمندن عالم عقبایه پرواز ایتمکله ایرتسی کونی سلطان احمد خان جامع شریفی مصلاسنده نمازینی جماعت کثیره ایله حاضرین اولان علما وصلحا وسیما مفتیٔ زمان وصدور وبعض مشیران وارکان سلطنت بالادا کتبخانه‌سی خطیره‌سنده اعداد ایلدیکی لحد مغفرته نهاده اولندی. رحمة‌الله علیه مولانای مشارالیه علم وفضل ایله آراسته وشعر وانشا ایله پیراسته اولمغله مشاهیر آثارندن (ترجمهٔ مستظرف) و(اس ظفر) و(زیبای تواریخ) و(باغچهٔ صفا اندوز) ورسائل کثیره ومرتب دیوان اشعاری ومدون منشآت نامداری وسائر آثاری سرمشق ادبا وکتبخانه‌سنده موجود ومهیادر.

---

[۱] (نقیب‌الاشراف) آل پیغمبرینك دفترینی طوتان وآنلرك احوالنی ضبط وربطه مأمور اولان ذاتدرکه دولت علیهٔ عثمانیه‌ده ابتدا بوعنوانه مستحق کوریلن، سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك عصری رجال علمیه‌سندن پادشاه مشارالیهك خواجه‌سی عبدالله افندینك مخدومی سید محمود افندیدر. طقوزیوز بر تاریخنده یومی یکرمی بش اقچه وظیفه ایله منصب نقابته تعیین اولنه‌رق ساداتك تصحیح انسابنه مأمور اولمش ایدی.

تنسيق ورفع محمود العثماني

مجلس معارف اعضاسندن ثريا بك افندينك همتيله نشر ايدلمكده بولنان (سجل عثمانی) ده مشاراليهه دائر ايضاحات آتيه ويريليور :

اسعد محمد افندی مواليدن احمد افندی مخدوميدر . مدرس اولوب حالت افندی‌يه منسوبيت پيدا ايلدی . ١٢٤١ محرمنده وقعه‌نويس اولدی. بعده منلا اولوب ٤٤ محرمنده اردوی همايون قاضيسی اوله‌رق اوسنه عزل ايدلمشدر ٤٧ ده تقويم وقايع غزتهٔ رسميسی نشرنده باش محررلكيله تقويم خانه ناظری اولدی ٤٨ ده استانبول پايه‌سی ويرلدی ١٢٥٠ جمادی الاولی غره‌سنده استانبول قاضيسی اولوب جمادی الاخری اواسطنده اناطولی پايه‌سيله ايران سفارتنه مأمور قلندی. بعدالعوده نظارتده دائم اولدی ٥٣ ده عزل ايدلدی ٥٤ ده روم ايلی پايه‌سی آلدی ٥٥ رمضاننده مجلس والا اعضاسی اولوب ٥٧ ده نقيب الاشراف و ٦٠ جمادی الاولاسنده صدر روم ايلی اولدی . بعدالاكمال ٦٣ محرمنده بدايت تشكلنده معارف عموميه ناظری اولدی كه ابتدا معارف ناظری عنوانی آلان بوذاتدر ٦٤ اوائلنده نظارتدن عزل ايله مجلس معارف رئيسی اولدی و نظارت عنوانی مكاتب مديريتنه تحويل ايدلدی ١٢٦٤ ربيع الاولنده ارتحال ايلمشدر . عالم ، كامل ، كاتب ، شاعر ايدی . حتی عارف حكمت بك شيخ الاسلام اولدقده برقطعهٔ تأثر سويلمشدر : « بنم حقم ايكن جای مشيخت ، خدالك حكمتی عارف بك اولدی » بيتی اوندندر . ديوان اشعاری وبعض رسائلی و « اس ظفر » ناميله وقعهٔ خيريه تاريخی واردر . يره‌بطانده انشا ايلديكی كتبخانه‌سنده مدفوندر . اوغلی مدرس و صكره تبديل طريقله ثالثه اولان (احمد ضياء الدين افندی) كنديسنه چكميوب بعض كتبنی ضايع

تنسيق ورفع محمود العثماني

ایتدی . بوده ۱۲۷۱ ده یكرمی‌درت یاشنده وفاتله یاننه دفن ایدلمشدر.
كریمه‌لرندن بریسی برحیاتدر .

وقعه نویس رجائی محمد افندی

قضاتدن محمد طاهر افندینك حفیدی وعصر سابقده باب دفتری‌یه مربوط معدن قلمنك سرخلیفه‌سی الحاج احمد نورالدین افندینك نجل نجیبی اولان محمد شاكر رجائی افندی پدرینك سودلیجه‌ده كائن خانه‌سنده هجرتك بیك ایكی‌یوز اون‌سكزنجی سنه‌سی ماه ذی‌الحجه‌سنده دنیایه كلدی .

مفطور اولدیغی ذكای فوق‌العاده‌سیله برابر عنفوان طفولیتده تعلم وتحصیلدن روكردان ایكن طقوزاون یاشلرینه كیردیكی كبی برمیلان جدی ایله اوقویوب یازمغه باشلادی و برایكی سنه ظرفنده تلاوت قرأنده كسب مهارت وثلث ونسخ خطلرنده تحصیل ملكه ایدرك دها اون اوچ یاشنده ایكن خط نسخ ایله تبركاً یازمش اولدیغی سورهٔ منیفهٔ «عم یتسائلون» كتبه‌سیله خواجه‌سی قبه‌لی محمد افندی طرفندن خطاطلغه مأذون ورجائی مخلصیله معروف ایدلدی . وبواثناده قرائت سبعه اصولی اوزره حفظه چالشوب اله كتیردیكی ایسه‌ده بریوم معینده مخصوصاً منعقد اولان جمعیت حفاظ كرام حضورنده اثبات وجود ایتمكه مانع برعارضهٔ بدنیه حدوثنه بناءً حفظی دیكلتمكه احراز موفقیت ایده‌مدی .

معلوم اولدیغی اوزره بوندن ایكی ثلث عصر اولاره كلنجه‌یه قدر

تنسيق ورفع محمود العثماني

علوم متداوله جامعلرده تدرس اولنور واصول انشا ايسه قلملرده اوكره‌نيلوردى . بناءً عليه رجائى افندى دخى اون التنجى سال حياتنه واصل اولنجه پدرينك سرخليفه‌سى بولنديغى قلمه چراغ اوله‌رق اوزمانلر محلهٔ اقامتارى بولنان جراح پاشا سمتندن هرصباح قالقار سلطان بايزيد جامعنه كيدر وزمانجه پك مشهور اولوب اسمى تخطر اولنه‌ميان برعالمك حلقهٔ تدريسنده ساعتلرجه اثبات وجود ايدر آندن صكره قلمنه كيدرك اوراده‌ده فن كتابت تحصيليله اوغراشيردى . برمدت كافيه بوصورتله دوام واقدام سايه‌سنده علوم اليهٔ عربيه‌يى وبعده‌جه لسان فارسى‌يى تحصيل ايتدكدن واصول كتابت وانشايى دخى ابتدا بروجه محرر معدن قلمنه وبعده دفتردار مكتوبى قلميله ديوان همايون قلمنه دوام ايدرك لايقيله اوكرندكدن صكره ايالت مأموريت اولمق اوزره قصاب باشى شاكر افنديك جزيه محصللغنده خدمت كتابته كيردى . بواثناده ايدى كه بش سنه قدر ديرلك ايتديكى حرميله ايكى اولادى برى بريني متعاقب وفات ايتديكندن ثانياً — تاريخ عثمانيجه ذوات معروفه‌دن اولان تيمور طاش پاشانك سلاله‌سندن — سيف الله بكك كريمه‌سى رابعه عدويه خانمله عقد ازدواج ايلدى .

جزيه محصللغى كتابتنده ايكن يازديغى رسمى وغير رسمى شيلر قدرت قلميه وحسن سليقهٔ منشيانه‌سنه بادئ اشتهار اولديغندن داماد پادشاهى خليل رفعت پاشانك طوپخانهٔ عامره مشيريتنده ديوان كتابتنه ابتدا معيةً وصكره اصالةً النوب برايكى سنه ايفاى خدمتله شهرتنه موافق صورتده ابراز آثار لياقت ايتمكله پاشانك دفعهٔ اولى سرعسكرلكى هنكامنده — كه بيك ايكى يوز اللى اوچ سنهٔ هجريه‌سنده — دلالت قدر دانيسيله مسلك ملكيجه اول مراتب واقصاى مطالب اولان خواجكانلغه

تنسيق ورفع محمود العثماني

نائل و پاشای مشارالیهك دفعهٔ ثانیه سرعسکرلکنده دیوان کتابتی ینه عهده‌سنده بولنمق اوزره امدی اوطه‌سنه مأمور اولدی. دیوان کتابتنده بولندیغی قدر خلیل رفعت پاشادن مشاهده ایتدیکی تلطیفات قدر شناسی وعنایات بنده پروری یه برشکرانهٔ مناسبه ایله مقابله آرزوسنه دوشدی وبونك ایچون هنرینه مراجعتدن بشقه چاره بوله‌مدیغندن اوچ آی قدر ترك خواب وحضور ایله غایة‌الغایه رقیق برخط نفیس ایله برایله بر بچق پارمق عرض وطولنده بر مصحف شریف یازه‌رق وبالذات تذهیب وتجلید ایدرك مشارالیهه برکذار ایتدی .

بیك ایکی یوز اللی التی سنه‌سنده داماد خلیل رفعت پاشانك سرعسکرلکدن وقوع انفصالی اوزرینه رجائی افندی دیوان کتابتندن منعزل اولمغله ارتق امدی اوطه‌سنه حصر دوام ایدرك براز وقت صکره — که ماهر بکه خلف اولان ممتاز افندینك امدجیلکی هنکامنده تقویم وقایع محررلکنه تعیین وعهده‌سنه رتبهٔ ثانیه متمایزی توجیه اولنه‌رق قلمجه مظهر تلطیف وامتیاز اولدی . وبواثنالرده وقعه‌نویس اسعد افندینك ارتحالنه مبنی وقعه‌نویسلك مأموریت مهمه‌سی بیك ایکی یوز التمش درتده رجائی افندی یه توجیه و بوصره‌ده رتبه‌سی اولی صنف ثانیسنه ترفیع قلندی .

ممتاز افندی یه خلفاً امدجی اولان فؤاد پاشانك مأموریت فوق‌العاده ایله مملکتینه عزیمتنده رجائی افندی امدجی وکالتنه کچه‌رك باب‌عالیجه تزیید قدر واعتبار ایلدی . آنجق وظیفهٔ منضمه‌سی بولنان وقعه نویسلك مأموریت معتنابهاسنی لایق اولدیغی درجه‌ده اهمیت وجدیتله باتلقی ارزوی مخصوصی وجهله بوایشك عهده‌سندن کله‌بیلمك اوزره باب‌عالی یه تقدیم ایتدیکی لایحه‌سنده مندرج بعض تکلیفات

تنسيق ورفع محمود العثماني

ومستدعیاتی قرین اسعاف بیورلمدیغندن اعتذار واستعفاسی اوزرینه مأموریت مذکوره عهده‌سندن صرف ایدلدی .

امدجی وکالتنده اون آی قدر ایفای خدمتدن صکره تقویمخانه ناظری سعید بکك ارتحالی اوزرینه بیك ایکی یوز التمش بش تاریخنده رتبهٔ اولی صنف اولی ایله تقویم نظارتنه نصب ایدیلوب ایفای وظائف مأموریتـه مقدمانه بذل مقدرت ایتمکده ایکن بیـك ایکی یوز التمش طقوزده بعض اغراض شخصیه‌یه هدف اوله‌رق نظارت مذکوره‌دن منفصل وایکی سـنه امتداد ایدن بو معزولیت ومنکوبیتی هنگامنده الك شـدید بر ضیق معاش ایچنده بیله قانعانه وشکر گذارانه برصـورتده مطالعهٔ کتب وممارسهٔ خطوط ایله متوغل اولدی .

+ بوایکی سنه مدتك صوکارنده ـ که بیك ایکی یوز یتمش بر تاریخنده ـ رشید پاشا تکرار مقام صدارته کلمکله دها امدی اوطه‌سنده‌ایکن مزیتنی تقدیر ایتدیکی رجائی افندی‌یی ابتدا مجلس معارف اعضـالغنه وبراز صـکره ناظر تقویم بولنان نائل بکك وفاتنه مبنی دفعهٔ ثانیه اوله‌رق تقویم نظـارتنه نصب وایکی سـنه صکره مجلس والای احکام عدلیه اعضاسندن لبیب افندی ایله بجایشلرینی اجرا ایتدیردی . فقط بیك ایکی یوز یتمش اوچده رشید پاشا ارتحال ایتمکله رجائی افندی حامیسز قالدیغندن یتمش بش تاریخنده مجلس والا اعضاسنك تنقیحی صره‌سنده اعضالقدن عفو وفقط بودفعه کندیسـنه اون بیك غروش معزولیت معاشی تخصیص اولندی .

رجائی افندی جاه ومنصب ومال ومنال کبی عارضی شیلره اهمیت ویرمدیکی کبی آزاده مشربلکی حسبیله ـــ هرنصل ایسه آزچوق تکلفاتی مستلزم اولان + اختلاطی دخی سـومدیکندن بودفعه‌کی معزولیتی

تنسيق ورفع محمود العثماني

جانه منت بیله‌رك كوچك یاشندنبری كندیسنه یارجان وندیم وجدان اتخاذ ایتدیکی مطالعه‌یه حصر اوقات ایتدی . وبر آرالق دیانت اسلامیه علیهنده و « مفتاح الاسرار » نامنده اوله‌رق نظر مطالعه‌سنه واصل اولان فارسی العباره بر رساله محتویاتنك اظهار واعلان بطلانی مقصدیله برمجله تحریرینه باشلایوب برقسم مهمنی میدانه كتیرمش ایكن بیك ایكی یوز تمش یدی تاریخنده قافقاسیا مهاجرلرینه متعلق امور ومصالحك مذاكره‌سی وتمشیتی وظیفه‌سیله شیخ الحرم اسبق حافظ پاشانك تحت ریاستنده تشكل ایدن قومیسیونه وقوع مأموریتی مجلهٔ مذكوره‌نك ناتمام قالمسنه سبب اولدی .

ایشته بو قومیسیونه اوچ سنه‌قدر دوام ایتدكدن صكره بیك ایكی یوز سكسان تاریخنده ولایات قپو كتخدالقلری تشكیل اولنمسیله مشارالیه صوك مأموریت اوله‌رق بوسنه واشقودره ولایتلری قپو كتخدالغنه تعیین اولندی . بو مأموریت حد ذاتنده دغدغه‌لی برایش اولمدیغی كبی رجائی افندیده تقدم سن ایله كوشهٔ استراحته چكیلوب كندی عالمنده دمكذار اولمق میل طبیعیسی زیاده‌لشدیكندن قومیسیونه هفته‌ده یالكز ایكی كون كیدرك قصور وقتنی — یاز وقیش اقامت ایچون ترجیح ایتدیكی — وانی كوینده‌كی ساحلخانه‌سنده كتاب اوقومق .. جلی وتعلیق یازمق و خصوصا طاعات باری‌یه مبالاة وموالاة كوسترمك صورتیله برخوشجه امراره باشلامش وحال وحیاتندن ممنون بولنمش ایكن خواجه‌پاشا حریق كبیرنده چنبرلی طاشده كائن شتائیه‌سنك كافهٔ مفروشات واشیا تجملاتندن ماعدا اكثریسی یازمه ونادرالنسخ اولمق اوزره قرق سنه‌لك بر همت سایه‌سنده طوپلایه‌بیلدیكی بیكلرجه جلد كتب نفیسه ایله وحتی كندیسنك برچوق آثار قلمیه‌سیله برابر برقاچ

تنسيق ورفع محمود العثماني

ساعت ظرفنده يانوب خاكستره منقلب اولىو يرمسى رجائى افندى‌يه اوقدر تأثير ايتميوب فقط بومصيبتى متعاقب بيك ايكى‌يوز سكسان ايكى تاريخنده خاتمهٔ اولادى مظهر ضياءالدينك قضاءً بالارتحال عائله آره‌سندن ناكهانى غيوبتى مشار اليهك قلب رقيقنده اونولمز برجريحهٔ حسرتك آچلمسنه سبب اولدى ونور ديده‌سنك كتابه‌سنك مزارينى بالذات ترسيم وترقيم ايتمك كى بروظيفهٔ اليمه‌يى ايفا ايچون هفته‌لرجه اوغراشمقدن چكنمدى . الم وانكسارى اودرجهٔ شدته وارمش ايدى‌كه بوشدتك آيلرجه دوام ايدن دورهٔ اوليسنده تسلى ياب اوله بيلمك ايچون كوندزلرى حجرهٔ تنهاييسنده ساكن ساكن مطالعه ايله مشغول ومستغرق ايكن بر ارالق بلند آواز ايله « مظهر !. مظهر !.. اوغلم نورعينم !. نره‌يه كيتدك ؟. نره‌لرده قالدك ؟. » ديه‌رك نوحات مأيوسانه‌يه باشلار.. اقشاملرى ايسه نصف الليله طوغرى هركس خوابگاهنه چكلدكدن صكره برلحن غريب گريه آميز ايله :

كزمكه كوندردم بر صباح ايركن
كيجه‌لر كچدى ده كلمدى حالا
دونمزمى اوينه كزمكه كيدن
نرده قالدى نور ديده‌م مظهرم ايا
محو اولدى ييللرجه ويرديكم امك
گلشن عيشمك بهارى صولدى
ارتق شو برزخدن قورتلسه‌م كرك
عمرم پايان بولدى چله‌ده طولدى

منظومهٔ طبيعه‌سنى ساعتلرجه ترنم وتكرار ايدرك خراب وبى‌تاب اولديغى حالده صباحى ايدردى .

تنسيق ورفع محمود العثماني

ارتق بوتاريخدن صكره كريبان بخت بی قراری پنچهٔ سختگیرای ادباره کرفتار وامر معیشتده مضایقه‌دن مضایقه‌یه دوچار اوله‌رق بارکران حیاتی سوروکله مکده رهین عجز واضطرار ایکن نهایت ایکی یوز طقسان بر سنه‌سی محرمنده اوتوزبش سنه‌لك حرمی رابعه عدویه‌نك عالم عقبایه انتقالی ومخدوم وکریمه‌لرینك بالتأهل ذاتاً یانندن ایرلمش بولنملری رجائی افندی‌یی حزین برتنهالغه القا وحال پیریده بربرینی متعاقب اوغرادیغی الام واکدار وجود ناتوانده‌کی رمق حیاتی افنا ایلدیکندن براقشام بعدالطعام قارننده حاصل اولان صانجینك قرق سکز ساعت امتداد ایدن شدت اضطرابنه تاب آور مقاومت اوله‌میه‌رق سنهٔ مرقومه ماه شوالنك اون اوچنجی بازار کونی علی السحر نتیجهٔ حاله انتقال ایله مشغول تلاوت قرآن اولدیغی حالده قابض ارواحه تسلیم ودیعهٔ رحمن ایلدی وحضرت خالد تربه‌سی جوارنده عمارتك قارشیسنده‌کی خطیره‌ده پدری احمدنورالدین افندینك مقبره‌سنده دفین خاك غفران اولدی . رحمة الله علیه رحمة واسعة .

مرحوم مشار الیه اورته بویلی قرمزی یوزلی مقوس وقالین قاشلی ایری الا کوزلو بیوجك بروننك اوجی اشاغی‌یه مائل جبهه‌سی غایت کنیش باشنك اکسه جهتی جثه‌لی ومحدب ایدی .

وفاتنه دائر قپو کتخدالرندن ومتوفانك اعزهٔ احباسندن عینتابی راشد افندی مرحوم شونشیدهٔ تاریخیه‌یی نظم ایتمشیدی :

رجال دولتك پك منتخب اهل کمالی
هنرمند یکانه ذات والای رجایی
نظیری آز کاوربرذات ایدی بزم جهانه
خمارهجری سرسام ایتدی حیفا اصدقایی

تنسيق ورفع محمود العثماني

قويوب دار فنـاى ايلدى رحلت
دريغـا ياقدى نار فرقتى اهل وفايى
مزارى روضهٔ جنت يرى فردوس اوله هم
جمال حور ايله دائم بوله ذوق وصفايى
رجاى مغفرتله ايلدم تاريخن املا
اميد رحمت رحمن ايدوب كوچدى رجايى

سنه ١٢٩١

ناظم تاريخ راشد افندى مرحوم كه علماى ادبدن ايدى (رجائى) مخلصى ايكى (يا) ايله يازوب مصراع تاريخى او صورتله املا ايتديكى عندالحساب اكلاشيليور. صاحب ترجمهٔ حال ايسه امضاسنده برنجى (يا) يه بدل همزه استعمال ايدردى. مع مافيه هدايى - بهايى - صفايى كبى (رجائى) نك ده (يا) ايله املاسنده باخصوص بر حسـاب تاريخى‌نى طولديرمق ايچون بأس اولمامق لازم كلور. درلت عليه نك اسـلاف رجالنده كمالات ذاتيه ومزيات فطريه جه نادر الاقران اولان مشاهيردن بريسى ده رجائى افنديدر. مزيات مكسوبه سندن باشـليجه‌سى علوم عاليهٔ اسـلاميه و ادبيات شرقيه‌جه اولان وقوف كليسـيدر. مبدأ شبابندن سن كمالنه قدر اون بش سـنه لك مدت حياتى كاملاً تلمذه حصر وفوق العاده اقدام ايله اوزمانك ترتيب تحصيلى حكمنجه تكميل نسخ ايتمش واندن صكره دخى فراش موته اوزانجه‌يه قدر هيچ بر وقت مطالعه دن ودائرهٔ معلوماتى توسيع ايتمكدن خالى قالمامشدر. ايشـته بو تحصيل جدى سايه سنده دركه عربى وفارسينك كافهٔ غوامض ودقايقنه

تنسيق ورفع محمود العثماني

واقف وبناءً عليه بوايكى لسانده نظم وانشـايه قادر ايدى . وسـعت قريحه، جودت فكر، ظرافت طبع، متانت حافظه كبى اجتماعى نادر اولان خصـايصه مالك اولديغى جهتله آثار قلميه سى طرز عتيقك خواص پسنداولان تكلفات وتصنعات لفظيه‌سيله ضرورى شائبه‌دار اولمغله برابر دائما برچوق نكات ظرافتى برچوق مزيات معنويه يى حائزدر . طرز مزاحده يازمش اولديغى بعض مقالاتنك سداجت وسهولت اسلوبنه باقلنجه جدياتده مألوف اولديغى تكلف پردازلق يولنه كيتمسى اصول ادبيات عصريه‌نك حكم حاكمانه سنه تبعيتدن نشأت ايتمش برضرورت اولديغنه شونكله ده استدلال اولنوركه برمسودهٔ رسميه‌سنك كنارينه رشيد پاشا مرحوم طرفندن يازيلان : « ممتـاز افندى كارى تصويب وتسريب سجعلرينى برلشديرمك ايچون مصلحت افادهٔ صحيحه وسليسه يولندن چيقارلمقدن وعباره‌لر تعقيد اولنمقدن ايسه سـاده‌جه تعبيرات وحسن افادات طريقى التزام بيورلسه دها مناسب اوله‌جغى » اخطار مسـاعده فرماسى الدقدن صكره‌كى آثار قلميه سـنده تكلفات لفظيه فى الجمله كورنمز اولمشدر .

علوم عربيه ومعارف ادبيه‌جه حائز كمالات اولان رجائى افنديك مزيات مكسوبه وموهوبه سنه انضمام ايدن چالشقانلغندن برخيلى تأليفات نافعه‌يه موفقيتى مأمول ايكن يتمش اوچ سنه‌لك مدت عمرى محصولنك اتمام اولنمامش بر ايكى رسـاله ومقاله ايله خصوصى بعض منشـأتدن وتقويم وقايع ايچون برر انموذج فصـاحت وبلاغت اولمق اوزره يازوب مسوده‌لرينى اضاعه ايتمش اولديغى جهتله بوكون الده ايدلمسى قابل اوله ميان بند مخصوصلردن وبرده‌يكرمى اوتوز پارچه قدرغزليات وتواريخ ايله بعض قطعات وابيـاتدن عبارت اولمسى واويله بردوحهٔ

تنسيق ورفع محمود العثماني

بلند عرفانك قدريله متناسب برقاچ ثمره براقمقسزين دوريلوب كيتمسی بحق سزاوار تأسفدر .

شوقدركه دفعتين اوله رق تقويم نظارتنده بولنديغی التی سنه مدت ظرفنده قاموسلر روضة الاحبابلر ترجمهٔ شقايقلر كبی معظمات مؤلفات نافعه دن برچوغنك ترتيب تصحيحلرينه قدر بالذات كنديسی باقق صورتيله كسوه پذير انطباع اولمسنه بذل همت ايدرك بالفعل مطبوعاته وبالواسطه انتشار معارفه خيلی خدمتلر ايتدی . واوزمانه قدر متفرق برحالده بولنان قوانين ونظامات دولت عليه يی برمجله ده جمع ايله ايلك دفعه اوله رق باصديرمغه دخی موفق اولدی .

مرحوم شعر ايله متوغل بولنمديغی وتعبير صحيحيله كنديسی شاعر اولمديغی حالده علم قوتيله اقسام نظمك معمايه وارنجه يه قدر هر نوعنده اثر اقتدار كوسترمش وهله غزلياتنده ايجه كوزل مضمونلر، حكمت آميز نكته لر صرف ايتمكه موفق اولمشدر .

صنايع نفيسهٔ شرقيه دن اولان خطاطلقده كی مهارتی فوق العاده ايدی . خطوط اسلاميه نك هر نوعنه وخصوصيله خط جلی يه مراقی بردرجه ده ايدی كه جامع وچشمه وعمارت مثللو مبانی ومؤسسات عتيقه در وديوارلرنده بر كوزل يازی مصادف نظری اولنجه اشكال ونقوشنی صحيفهٔ خيالنه عكس ايتديرمكه چاليشير كبی بردقتله بونلری اوزون اوزون تماشا ايتمدكجه چكوب كيتمزدی .

من القديم ثلث ونسخ وجلی خطلرنی كماليله كتيرديكی صره لرده تعليق ايله ده اوغراشمش ايسه ده كوكلنك آرزو ايتديكی راده يه ايصال ايتمكسزين ترك ايدرك فقط سنين عمری التمشه واردقدن صكره تعليق نويسلك هوسنی تجديد ومصرانه اقداماتيله بونده ده احراز كمال ايلدی .

تنسيق ورفع محمود العثماني

حتى مؤخراً ميدانه كتيرديكى برطاقم تعليق مرقعاتنى يالى قوه‌شولرندن بولنان خطاط مشهور سكه‌زن باشى مرحوم فتاح افندى يه عرض وارائه ايتديكى زمان مشار اليهك : « ارتق سكا كتبه و يره جكم » ديه‌رك لطيفه پردازانه بيان تقديراتده بولنديغنى — خطاطلق بحثى درميان اولندقجه — مقام شكر ومباهاتده ايراد ايدرك اظهار تواضع ايدردى .

معلوم اولديغى اوزره خطاطلقده وخصوصيله خط جليده‌كى مهارت مقطعات و مركبات حروفك اشكالنى قاعدهٔ خطه كوره كليشى كوزل رسم ايديويرمكله حاصل اوليوب بونلرك — سهولت قرائتى اشكال ايتميه‌جك وتناسب هندسىٔ وجدانى‌يه خلل ويرميه‌جك بر نظام آلتنده اوله‌رق حسن ترتيب وتركيب ولطف تلفيق و تلفيفنه رهبرىٔ ذوق سليم ايله احراز موفقيته محتاجدركه ذاتاً صنعت خطك صنايع نفيسه‌دن معدوديتى اقتضا ايدن حسن و لطافت ده بونكله حاصلدر . ايشته رجائى افندينك خطاطلقده‌كى معرفت وكمالى اصل بوجهتده متجلى ايدى . نسخ .. ثلث .. جلى .. تعليق وحتى رقعه اوله‌رق زيور بيض قرطاس اولان هرنقش كلك بديعه نكارى نظر نواز وجدان ابتسامات ايچنده ناصيه‌نماى تلطف اولمق خاصهٔ جليله‌سنه مالك ايدى .

ثانىٔ مخاديمى محمود اكرم بك افندى حضرتلرندن مرويدركه وانى كوينده‌كى ساحلخانه‌ده اكثريا بابا اوغل برلشوب دوستانه وتكلف برانداز انه ساعتلرجه هرنوع مصاحبته قويولدقلرى كبى مرحومك وفاتندن اوچ بش سنه اول ينه بركون ملاقى اولمشلر . اكرم بك افندى

تنسيق ورفع محمود العثماني

بقدر الكد تكتسب المعالى

فمن طلب العلا سهر الليالى

بيت مشهورينك خط جلى ايله ترسيمنى پدرندن رجا ايتمش، مشار اليه دخى بو التماسى حسن قبول و يازى يه اخذ ايتديلەبيلەجك اوضاع واشكال عديدەدن بريسنه براكده قرار ويرملك اوزره قلم وقرطاس تجربەيى درحال دردست ايدرك يكرمى دقيقه ظرفنده برى برندن كوزل برقاچ صورت تنظيم وترسيمى كاغد اوزرنده نقشپذير ايتمكه موفق اولمش . مشار اليه بر مهارت وسرعت فوق العاده ايله بونلرى ترسيم ايتديكى قدر اكرم بك ده قائماً تماشا ايلرمش . نهايت اكرم بك حيرانى اولديغى بو قدرت رسامانەيى تقدير ايتمك ايستيەرك : « بارك الله ! صنعت خط خامۀ چالاككزه اودرجه مطيع و منقاد كورينيور كه لسان حال ايله هر بر حركتك بكا امر واجب الانفاذدر . هر حركتك بنى ارزو ايتديكك رسم وشكله افراغ ايچون كافيدر ديور » ديمش . مرحومده جواباً : « اى اوغل ! ازمى املك ويردم . بونكله برابر كمال مرتبەسنه يتشەمدم . هله شمدى يازديغم شيلرك قصورينى كوزم كوريور . اصلاحنه الده قدرت يوق . سنك اختيار اولديغك وارمى ؟ » ديەرك كتبه‌الذينى اثنالرده برنج دانەلرى اوزرينه (قل هو الله) يازوب يازوب‌ده يوتديغنى تحف قيلندن اولەرق نقل ايتمش .

بعض دوائر رسميه وخصوصيەدەكى الواح معتبرەسندن ماعدا احبا و اقربا نزدنده برخيلى نسخ و ثلث و جلى وتعليق يازيلرى موجوددر . فقط خطه دائر آثارى ايچنده داماد خليل رفعت پاشا ايچون يازديغى مصحف شريف ايله تقويم ناظرى بولنديغى اثناده « شفاعتى لاهل الكبائر من امتى » حديث شريفنى حاوى اولەرق تنظيم

تنسيق ورفع محمود العثماني

ايدوب بعضيسی لعـل و بعض دیکری لاجورد زمین اوزرینه التون یالدیزیله لیطوغرافیا دستکاهنده طبع وتمثیل ایتدیردیکی طغرای غرا لوحه‌سی نفایس نادره‌دندر .

علم موسیقی‌یه و سائر برطاقم فنون شتایه دخی آشنا اولان رجائی افندینك دیکلنه‌جك درجه‌ده نی و کمان چالمق و ارباب صنعتی حیرته دوشوره‌جك صورتده کعبه اورتیسی طوقومق ومهر حك ایتمك معرفت وصنعتلری جملهٔ مکسوبات هنرمندانه‌سندن ایدی ؛

امردینده خالص الاعتقاد سالم الفؤاد اولوب سمعه وریادن اجتناب اوزره بولندیغندن سراً عبادتی ترجیح ایدردی . من القدیم کیجه‌لری کچ وقته‌قدر مطالعهٔ کتب وممارسهٔ خطوط ایله متوغل اولوب اندن صکره اقامهٔ صلاته قیام ایله اوده بیتنجه سجاده اوزرنده جهراً تلاوت قرآن ایله کریان اولمق معتادی ایدی .

نظر اعتبارنده مزیت صحیحه لیاقت و فضیلت ذاتیه‌دن عبارت اولمغله رتبه ومنصب کبی حیثیات عارضیه‌یه وآلایش ودبدبه‌یه اهمیت ویرمز وبوقبیلدن هوسات وامانیٔ دنیویه‌نك موجب اوله‌جغی تکلفات ومراسم ایله مقید اولمق ایستمزدی .

خلقاً غایت متواضع .. سخی .. کریم .. فقرا پرور مهمان‌نواز طبعاً غایت ظریف .. بذله‌کو .. لاابالی .. میال مزاح .. نکته‌دان نادره پرداز اولوب فقط دائرهٔ الفت واختلاطی اوداسنه منحصر بولندیررردی .

سیر نبویه‌دن .. تاریخدن .. مثنویٔ شریفدن وسائر کتب ادبیهٔ اخلاقیه‌دن پك چوق منقبه‌لر فقره‌لر مثللر ولطائف وظرائفه دائر عربی فارسی وترکجه بیکارجه بیتلر مصراعلر مضبوط حافظهٔ بی‌نفادی

تنسيق ورفع محمود العثماني

اولمغله مناسبت مقام ایله بونلری ایراد وانشاد ایدرك مجالس الفتی پر فیض ونشاط ایدردی .

مشرب لاقیدانه‌سنجه مال ومنال بتون بتون بی‌مأل ایدی . پاره خصوصنده ایسه « تداوله مخصوص اولان نقودی حبس ایتمك اساس وضعنه مغایر برحرکت وعین قباحتدر . نقودحبس وادخاراولنه‌جغنه صرف اولنمق لازمدرکه حق تداولنه تجاوز وقوع بولمسون » دیر وکندی سفسطه‌سنه کندیسی‌ده بی‌اختیار کوله‌رك النه‌کچن نقودی اولاد واقرباسنه وکندندن زیاده محتاج کوردیکی هرکسه بذل‌ایدردی. انك‌ایچون ایام حیاتنده چوق وقتلر شدتلی ضرورتلره اوغرادی . وفاتنده ایسه ایکی سیم مجیدیه ایله بر باقر اوزپاره‌لقدن باشقه براقچه براقمادی .

مشار الیهك اخلاق وافعالنده برقصور کوریلورکه اوده ایلك تقویم نظارتندن انفصالی اوزرینه ایکی‌سنه امتداد ایدن معزولیتی هنکامنده نصلسه عشرتله پیدا ایتدیکی ائتلافی بعضاً انهماك درجه‌سنه واردیرمش اولمسیدر . عشرتی زمان زمان اونودیر ینه اعاده ایدر ینه براقیردی . اون‌سنه قدر بوحالده کیدرك نهایت کلیاً وقطعیاً ترك ابتلاده بیوك برعزم وقدرت کوسترمکه‌موفق اولدی . اوزمانلرده مخدومی اکرم بك افندی ایله‌ینه برکون محاسبهٔ نفس یولنده‌کی بر حسبحالنده دیمش‌که : « عشرت بنی‌طریق صلاح وتقوادن وقت‌بوقت انحراف‌ایتدیردی . بونی اعتراف‌ایله متألم اولمامق‌الدن کلمز. فی‌الحقیقه بو ابتلا بکا هیچ یاقشمزدی . اه ! اوغلم نفس لوامه ایچون — ایشته سکا بونی ده اعتراف ایدییورم — پك نادر ندرتی قدر شدید اولان حالاتی بشقه درلو کچشدیره‌مزدم . بدن اختیارلامغه باشلایجه

تنسيق ورفع محمود العثماني

حالات نفسانيه‌ده قرتدن دوشدی . هله او عشرت بلیه‌سنی اوزرمدن آتدم . بونلری سکا نیچون سویله‌دیکمی البته اکلارسین . عشرتك هرنه فنالغی اولدیسه نفسمه راجعدر . اللهه قارشی بلکه لایعد اولان عصیانمك بارکرانی آلتنده ایکی‌قات اوله‌رق دیوان محشرده قائم اوله‌جغمی دوشوندکجه روحمه رعشه‌لر کلیر . فقط نجاة اخرویه‌دن ینه قطع امید ایتمیورم . چونکه جزامی ویره‌جك اللّه‌ایسه « لاتقنطوا من رحمة‌الله » بیوران ده اودر » . رجائی زاده‌لرك اکبری نامداران شعرادن محمدجلال بك دخی بوندن اون‌بش‌سنه مقدم وفات ایتدیکندن یالکز ادبیاتمز ایچون باعث مباهات اولان دهات ادبادن اکرم بك افندی برحیات قالمش ومیرمشارالیه پدرینك مکمل ترجمهٔ حالنی تحریر وبرطاقم آثار قلمیه‌سنی جمع‌وترتیب وتدوین ایتمش‌ایسه‌ده طبع ونشرینه موفق اوله‌مامشدر .

رجائی افندی مرحومك برآثارندن :

اشـك روانم اوزره خیال عذارکی
صاندی کورنکه ریخته‌در جویباره کل
تخییله برمجاز ارایور عارضك کوروب
شبنمدن‌ایتدی لطف‌مزاج استعاره کل
مد داله فیض پیرایله دائم رجائیا
کلنخل کالك ترده بیتر اشکاره کل

تا اورتبه غم واندوه ایله اولدم مأنوس
باقسه‌م آینه‌یه انجق کدرمدر محسوس

تنسيق ورفع محمود العثماني

زير شهبال هما ظلمت اد باريدر
كشينك كوكبهٔ بختی اولنجه منحوس
درس استاد تهی مغزه نه كار ايليه جك
چاك چاك ايلر نه قدر ضرب اولنورسه ناقوس

وقعه نويسلك مأموريتنه تعيينی متعاقب تقديم ايتمش اولديغی آنف الذكر لايحه سی دولت عثمانيه نك ازمنهٔ متأخره سی تاريخلرينك تكمل تسلسلنه دائر بعض معلومات ومطالعات مفيده يی حاوی اولديغندن فقرات لازمه سنك بورايه درجی مناسب كورلدی :

لايحه

سايهٔ مكارمواية حضرت ملوكانه ده وقعه نويسلك خدمت موروث المفخرتی من غير لياقة عهدهٔ عبيدانه مه احاله وتفويض بيورلمش اولديغندن بو خدمت جليله يه متفرع بعض مطالعات بندكانه ملك عرض وافاده سی لازمهٔ مأموريت چاكرانه م كورنمكله بروجه آتی ذكر وبيان اولنور.

رهين علم عاليلری بيورلديغی اوزره ضبط وقايعدن مراد اصلی بدايت افرينشدن ختام عالم شهوده دكين بر مقتضای حكمت رب قدير بوشنكنلی بی بقاده بونجه صور اشيا وحوادث عبرتنما جلوه كر حيز ظهور اوله كلديكی واعمار طبيعيهٔ آدمی قاطبهٔ وقوعات ادواری ادراكدن قاصر وفی الجمله حوادث عالمه وقوف تتبع تواريخ معتبرهٔ اسلافه مفتقر بولنديغی جهتله سلفدن خلفه يادكار ومابه الانتفاع والاعتبار اولمق قضيه سندن عبارتدر . بنابرين اوته دنبری دولت عليهٔ ابديه ايدت بالطاف الازليه ضبط وتحرير وقايع روز مره

تنسيق ورفع محمود العثماني

خصوصنه اعتنا وهروقتده بوخدمت بهیه ایله بندكان وداعیاندن مجرب الاطوارلر بعض كیمسه لرك قدر ومزیتی اعلا بیورلمش اولدیغی مثللو مقدماسلف چاكری اسعد افندی مرحوم دخی بوخدمت پرمفخرته مأمور بیوریله رق سابق شانی زاده مرحومك تحریرینه موفق اوله- مدیغی درت سنه لك یعنی اوتوز یدی سالندن (١٢٣٧) قرق تاریخی اواخرینه دكین رونمای مرأت وقوع اولان حوادث پسماندهٔ دولت علیه یی برآوردهٔ صحایف ضبط وترقیم وجلد اول اولمق اوزره ربط شیرازهٔ تمیم برله عتبهٔ علیایه تقدیم ایلدكدن صكره قرق سالی بدایتندن نهایتنه قدر برسنه لك وقوعاتی دخی كشیدهٔ رشتهٔ سطور وجلد ثانی عنوانیله برمجله ترتیب ایدرك بونی ده تقدیم سدهٔ شوكتموفور ایتمش اولدیغی مرحوم مشار الیهك طرف چاكرانه مه دور اولنان مسودات اوراقندن اكلاشلمش وایلرو سنه لرك ضبط وقایعنه دائر اوراقه دسترس اولنه مدیغنه كوره قرق ایكی سالی اوائلندن شمدی یه قدر یكرمی ایكی سنه لك وقوعات داخلیه و خارجیهٔ سلطنت سنیه نك كه اكثری وقایع جسیمه ومهمه‌در ضبط وتحریری كرفتهٔ دوشاخهٔ اهمال اولدیغی منفهم اولوب حال بوكه بونلرك جمله سنك علی وتیرة الصحه ثبت صحایف بیان قلنمسی دولت علیه جه الزم واهم واكرچه وقایع مذكوره اجمالاتی براز مدتدنبری تقویم وقایعله چیقمكده ایسه ده خلقك صحت وقوعات اوزرینه اعتماد واعتقادی تاریخ سبكنده بولنه‌جغی بدیهی ومسلم بولنمشدر. قالدیكه وقعه نویس اسبق واصف افندی مرحومك بیك یوز التمش التی تاریخندن سكسان اوچ سالنه قدر جمع وتدوین ایلمش اولدیغی وقایع روزكار دستیاری طبع وتمثیل ایله اخلافه یادكار اولمش ایسه ده سكسان اوچدن اواخر دور سلیم

تنسيق ورفع محمود العثماني

خانی یه واوزماندن شمدی یه قدر انك وسائر وقعه نویسانك آثاری الحالة هذه طبع ونشر اولنمامش اولدیغنه وربز تعالی حضرتلری ناشر منـاشیر فنون وحکمت وناظم منظم ملك ودولت اولان شهریار معالی خصلت وتاجدار عوالی منقبت افندمز حضرتلرینی ماتعاقب الادوار سریر خلافتسمیر شاهانه لرنده مستقر وپایدار بیورسون .
جامع المحسنات اولان عصر همایون حضرت ملوکانه ده هرنوع علوم وفنون لازمه نك نشر وترویجی التزام وتربیت تبعه مادهٔ نافعه سنه کمالیله اعتنا واهتمام بیورلمقده اولوب فن مرغوب تاریخك دخی موضوع وغایتنه نظراً امر تعلم وتعلیمی درجهٔ وجوبه متقارب وبنابرین بوقدر وقوعات دولت معظمهٔ عثمانیه نك متواریٔ مطمورهٔ خمول وذهول اولمسی نا مناسب بولندیغنه و بونلرك لسان وقت وحاله ومناسبات سیاسیهٔ حاضره یه توفیقاً اصلاح وسبك وتعبیرات وکلماتی ایضاح اولنه رق طبع ونشری هم فوائد عمومیه یی وهم ده بوبر باکوره محصول اوله رق هرکس اشتراسنه رغبت ایده جکی جهتله منافع خزینه یی مستلزم ایسه ده یالکز متوفای مشارالیه اسعد افندینك تحریرندن خامه کش استغنا اولدیغی وقوعات یکرمی ایکی یکرمی اوچ سنه یه منسوب اوله رق برطرفدن بونلری ثبت وتحریر ودیگر طرفدن دخی تداخلدن قورتارمق اوزره وقوعات آتیه یی ضبط وتزبیر نفس واحده نك دائرهٔ مکنت وقوتندن بعید الابعاد اولدیغی وارستهٔ قید ایراد ایدوکنه بناءً بونلرك استحصال وسائل لازمه سی خصوصنده رأی رزین اصابتقرین فخیمانه لرینه مراجعت اولنور .
عبد مملوکاری سایهٔ لطفوایهٔ حضرت شاهانه ده خصوصات مأمورهٔ بندگانه مك حسن ایفاسنی بحق وبالافتخار التزام ایدنمش

تنسيق ورفع محمود العثماني

بندكان رقيت عنوان سلطنت سنيه دن بولنديغمدن ومع هذا ازهر جهت مفقود البضاعه ومعدوم الاستطاعه اولديغم حالده وقعه نويسلك مأموريتي كبي ختام صحايف اعوام و ايامه قدر ابقاى نامه وسيلهٔ مالا كلام اولان برخدمت پرمفخرته نائليتم نه بيوك برسعادت ونعمت اولديغي من غير حد تقدير ايده بيلديكمدن بونعمت جليلهٔ عزيز المنالك « وبالشكر تدوم النعم » مفهومنجه ايفاى امر شكر ومحمدتي ضمننده كيجه يي كوندوزه قاته‌رق بروفق مطلوب عالي چالشمه‌جغم دركار وبوندن بشقه ديكر خدمت ومشغوليت ايله امر استكمالي پك چوق وقتلر تهيز كلك اقدامه منوط اولان بويله برخدمت معضله‌نك آز وقتده ايصال سرمنزل اكمال اولنمسيچون سودهٔ كوپال تضييق واستعجال بيورلميه جغ دخي شيمهٔ مرحمت واصفت سنيه اقتضاى عاليسنجه آشكاردر . فقط بوقاروده عرض اولنديغي اوزره تواريخ سالفه وقوعاتنك شو اثناده برحسن قالبه افراغيله طبع ونشراولنمسي وجوهله محسناتي موجب ومثلا ابتدا چيقاريله جق برجلدك مقدمه سنده دولت عليهٔ عثمانيه صنوف تبعهٔ صادقه نك هرنوع نعم علوم وفنوندن بحق متنعم ومستفيد اولملريني جداً ارزو بيورديغنه بناء هنوز باصيلوب بازار انتشاره چيقمامش اولان تواريخك وحتى دورسلطان مصطفى خانيدن صكره ضبط وترقيم اولنوب وراى جدار خفاده طوتلمقده بولنان مجلدات وقايع سالفه نك هركسه معلومات حاصل اولمق ايچون طبع وتمثيلني اراده بيورمشدر . » يوللو شيلر يازيله‌رق ابتدا واصف افندي وصكره انوري سعدالله افندي و بعده ينه واصف افنديك وسائر وقايع نويسانك وقايع نوشته‌لرينك مرتباً ومتواليا چيقارلمسي مناسب كبي لايح خاطر بندكانه م اولمش ايسه‌ده

تنسيق ورفع محمود العثماني

بوماده فنون ومعارفه دائر شی اولدیغندن ایجاباتی بالاطراف تذکر اولنمق اوزره مجلس معارف عمومیه‌یه حواله‌سی رأی وارادهٔ جناب آصفانه‌لرینه تعلیق اولنور .

وقوعات سالفه‌نك برمنوال محرر طبع واخراجی رأی عالیلرینه توافق ایلدیکی حالده بوکا براصول ومیعاد وضع وتعیینی لازمهٔ مصلحت اولمغله ابتدای امرده تواریخ سالفهٔ غیر مطبوعه‌دن اولوب سکسان ایکی سالندن طقسان التی‌یه قدر وقوعات معتبره وعبارات عابره‌یی جامع وطبع ونشری فوائد عامه‌یی مستتبع اولان انوری افندی تاریخنك تنقیح واصلاحی نه‌قدر وقته متوقف وبعده واصف افندی مرحومك بوکا ذیل اولمق اوزره یازدیغی برقسم واواخر دور سلیمخانی‌یه قدر تحریر ایتدیکی دیکر قسم وقایعك مدوناتی وصکره‌لری عاصم افندی وشانی زاده افندی واسعد افندینك مجلداتی بولنه‌رق قیاس وتخمین ایله عباراتنك لسان وقت وحاله توفیق وتحویلی نه مقدار زمانی مستطرف اوله جغی اکلاشیلوب واسعد افندیدن کیرو قلان مدت معلومه وقایعنك کمیت واهمیتی بیانلوب بونلرك واحداً بعد واحد تقریر وتحدید اولنه جق میعاد ایله بر ویا ایکیشر سنه‌لکی برر جلد اوله‌رق تنقیح وتصحیح وتوضیح وتفصیح اولنمق وختامنده برمقتضای مأموریت عبد مفقودالبضاعه‌لری دخی کورمك واثنای تحریرنده بعضاً چاکرلریله مذاکره ایلمك اوزره موقتاً بوخدمتك مجرب ومنتخب بر بنده‌لرینه احاله سیمی مناسب کوریلور یوقسه معیت بی مزیت بندکانه‌مه برایکی منشی ومبیض افندی تعیین وباب عالیده وحسب‌المأموریه خزینهٔ اوراق دائره سنده بر اوطه تخصیص بیوریلوب چاکرلری بنه کماکان امدی اوطه‌سنه

تنسيق ورفع محمود العثماني

مداومت وارالق ارالق اورايه ده نظارت ايلمك اوزره تنقيح وتصحيح اولنان ومجدداً قلمه آلنان وقوعات سالفه‌يى ايجابنه كوره اولياى امور حضراتنه ارائله بعده تبييضه مبادرت اولنمق صورتيى ترجيح بيوريلور شقيندن قنغيسى رأى عالئ دستوريلرينه توافق ايدرسه همان ايجابى اجرا بيوريله‌رق عبدناچيزلرى دخى برمقدمهٔ مناسبه ايله بدايت جلوس ميمنت مأنوس همايون شاهانه‌دن بسمله خوان ابتدا وعصر شاهانه‌ده جلوه‌كر ساحهٔ ظهور ووقوع اولمش اولان آثار بركزيده وبوندن بويله ميدانه كله‌جك مأثر حميده‌نك تعريف تفصيلى وتوصيف تجبيليسى ايله نكارندهٔ صفاح شكر وثنا اولمقلغى خصوصى دخى مساعدهٔ عليهٔ داوريلرينه منوطدر . وبرده اوته‌دنبرو دولت عليه‌ده وقايع نويسانك يازمش اولدقلرى تواريخده اكثريا توجيهات علميه وتبدلات مناصب ديوانيه ايله بعض وقوعات عاديهٔ داخليه قيد وتزبير ودولت عثمانيه ايله دول اجنبيه ميانه‌لرنده آچيلان اسفارك چكونكئ كيفياتى يعنى اومقوله محارباتده سلطنت سنيه طرفندن احراز بيوريلان غالبيت نه كونه اسبابه تشبثله حاصل اولديغى تحقيقات واستطلاعات داخليه‌يه مستنداً ثبت وتحرير اولنوب بو صورت لفظ تاريخك من حيث اللغة والتعريف معناى حقيقيسنه مطابق اولسه دخى ديكر طرفدن محارب اولان دولت اجنبيه‌نك مغلوبيتى نه‌دن نشأت ايتمش واسباب تفصيليه‌سى نه‌ايمش واول وقتلرده سلطنت سنيه حق عاليسنده انظار دول نه مركزده وقوهٔ عسكريه وماليه‌لرى نه‌راده‌لرده ويكديكريله معاملات ومناسباتلرى نه‌صورتده بولنمش بورالرى مسكوت عنه كچوب حال بوكه اعتبار اخلاقى موجب اولان اشبو حقايق خفاياى اجنبيه‌نك دخى قيد وبيانى اهم وتواريخ

تنسيق ورفع محمود العثماني

سياسيهٔ دول بومقوله تیود ومحاکاتی احاطه ایله اتم اولدیغندن ترتیب وتنظیم واملا وترقیمی ناظم عجز رقم چاکرانه‌مه حواله بیورلمش اولان وقایعنامهٔ عصر حاضر پرمفاخرك انف التعریف نقصانی دخی مستکمل اولمق اوزره اومقوله خبایای امور واحوال اجنبیه‌یه دائر رسائل واوراقی بالترجمه بنده‌لرینه ویرمك اوزره بو ایشك مقتدر برمترجمه احاله‌سی ورفاقت عاجزانه‌مه عنداللزوم تسویده دخی مقتدر اولمق اوزره برمبیضك مأمور بیورلمسی چاکر کمینه‌لرنجه لازمهٔ حال ومصلحت کورنمکده ایسه‌ده رد وياقبولی رأی روشن ذات فلاطون سماتلرینه وابسته بولنمشدر .

عاکف پاشا زاده نائل بك

مشارالیه (تبصره) صاحبی داخلیه وخارجیه نظارتلریله مشهور ومتعارف اولان (بوزاوق) لی عاکف پاشا مرحومك نجل نجیبیدر . مشارالیه صغرسنده پدری مسلکنه سلوك ایله برمدت دیوان قلمنده کسب تربیت ایلدکدن صکره آمدی اوطه‌سنه مأمور واوراده مدت مدیده کذارندهٔ ایام وشهور اولوب جنتمکان فردوس آشیان سلطان عبدالمجیدخان مرحومك اوائل سلطنتلرنده تقویم ناظری واوراده باش کتابتله برابر مجلس والا اعضالغنه ومؤخراً تقویم ناظری ووقعه‌نویس رجائی افندینك انفصالنده ثانیاً ینه تقویم ناظری ووقعه‌نویس نصب اولنمش ایدی . وقعه‌نویسلك خدمتنه وقی اوله‌مامسی بیانیله اولوقت فن انشا وبیانده کسب شهرت ایتمش اولان جودت افندی‌یه (جودت پاشا

تنسيق ورفع محمود العثماني

مرحوم) ترك ايديلوب نظارت مذكوره‌ده بولنديغى حالده ارتحال دار بقا ايلمشدر . وقعه‌نويسلكه دائر براثرى يوقدر. زمان ارتحالنده اللى ايله التمش آراسنده وارايدى . ايوبده قره‌غولخانه قارشوسنده مدفوندر .
مشاراليهك كتابهٔ سنك مزارى شويله محرردر . :
« خارجيه ناظرى اسبق عاكف پاشا مرحومك مخدومى تقويمخانهٔ عامره ناظرى محمد نائل بكك روحيچون فاتحه »
فى ٢٣ جا سنه ١٢٧١

مورخ ووقعه‌نويس احمد جودت پاشا

(اقدام) غزته‌سنك ٤ ذى الحجه سنه ١٣١٢ و ١٦ مايس سنه ١٣١١ تاريخلى نسخه‌سنده مشاراليهك وفاتى بروجه‌زير درج صحيفهٔ تأثر قلنمشدر :

ضياع ابديسى ارباب عرفان ايچون مانع تذكار اوله‌جق صورتده موجب تأثرات اولان وزراى سلطنت سنيه‌دن احمد جودت پاشا برقاچ كوندنبرو دوچار اولديغى خسته‌لقدن رهاياب اوله‌ميه‌رق اولكى كيجه عالم فانى‌يه وداع ايتمشدر . رحمة‌الله عليه رحمة واسعه

مرحوم مشار اليهك جنازه‌سى تخصيص قلنان استمبوطله بكده كائن ساحلخانه‌سندن كمال حرمت واحتفال ايله قالديريلوب طوغريجه اون قپانى اسكله‌سنه كتورلمش و اورادن قره‌يه چيقاريلوب اوكده برطاقم اصحاب اخلاص تهليل خوان و پوليس و ژاندارمه و بلديه چاوشلرى ايكى صره صفبستهٔ تعظيم وتكريم اولدقلرى حالده جنتمكان فاتح سلطان محمد خان حضرتلرينك تربهٔ شريفه‌سى خطيره‌سنده تهيئه قلنان مقبرهٔ مخصوصه‌ده وديعهٔ رحمت آلهيه قلنمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

مغفورله وظائف حیاتیه‌سنی منتظماً ایفا ایدرك متصف اولدیغی فضائل اخلاق سایه‌سنده آخر عمرینه قدر کمال تندرستی ومتانت ایچنده یشامش ایدی .

جودت پاشا مشغولیت معنویه قسمنه داخل اولان مطالعه‌یه کیجه کوندوز حصر وجود ایتمش برذات اولدیغی حالده حیات فاضلانه سایه‌سنده قوای معنویه‌سی کورکوسیله متناسباً تزاید ایتمش وکمالی آرته آرته علما و رجال شرقیه‌نك سرآمدانی صره‌سنه کچه‌رك ثقهٔ ارباب علم ومعرفتك سرنامهٔ مباهاتی اولمشدر .

جودت پاشا هم عالم ، هم سیاسی ، هم‌ده اهل قلم ایدی . بواوچ مزیتك آثاری الیوم مشاهد باصرهٔ مباهاتدرکه اشاغیده کندی قلمیله محرر اولمق اوزره دسترس اولدیغمز ترجمهٔ حالی غایتله محویتکارانه یازلمش ایکن تشریح شخصیت نادره‌سنه دلیل کافیدر . هله پاشانك عالم علم وادبده احراز ایتمش اولدیغی قدرت یتیشلمیه‌جك درجه‌ده در دینسه مبالغه ایدلمامش اولور . زیرا او قدرت قلمیه‌یه مزیت علمیه‌ده منضم اولدیغندن یازدقلرینی یالکز سانحاته تبعاً دکل محاکمهٔ علمیه‌سیله تدقیق ایدرك یازار ایدی . اسلوب افاده و شیوهٔ کتابتده مرحوم هر وادیده سوق خامهٔ مزیت ایلین ارباب اقتداردن ایدی . ایستر ایسه ویسیلرقدر مصنع وطمطراقلی جمله‌لری ترکیب ایتمك ، ایسترایسه بالجمله عوامك اکلایه‌بیله‌جکی اسلوبده سوق خامه ایلمك کندیسی ایچون برخصلت ایدی . قصص انبیاسنه سهل ممتنع دیمك کفایت ایتمز . آنی اوقویانلر همان قلمی اللرینه آلوب او یولده اجاله ایدیویره جکلرینه ذاهب اولورلر . فقط او تألیفده مثلا قس بن ساعده‌نك

تنسيق ورفع محمود العثماني

خطابهٔ دیندارانه‌سنی او سلاسته‌ده ، او فصاحته‌ده ، او ایجازده ، او اعجازده لسان ترکی‌یه نقل ایتمك مستحیل اوله‌جغنی اعتراف ایتمکی بر مزیت اعتقاد ایتمیه‌جك کیمسه‌می تصور اولنور ؟ کافهٔ علومی کندیسنده جمع ایدرك «نحریر» صفت عالیه‌سنه حقیق بر موصوف اولمق اوزره بحق مشتهردر . لسان عرب و فرسده‌کی اقتداری حددن افزون اولوب دها اون‌التی ، اون یدی یاشلرنده بعض کتب عربیه‌یه تعلیقات نفیسه یازمشدر که هیچ برکلمه‌سنده قاعده ومقتضای حاله اصلا مغایرت کورلمز . مثنوی شرحی مناسبتیله عابدین پاشا حضرتلرینه یازمش اولدیغی مکتوب بدیع فارسی لسانده‌کی مکتسباتنك شاهدیدر . لسانمزك ده واضع قواعدیدر . فؤاد پاشا مرحومله برلکده قواعد عثمانیه‌یی تألیف ایتمشلرایدی . یازدقلرنده خطا بولنماز . اسلوبنی زمانه توفیق ایتمش وطرز تحریرینی بش‌التی کره دکیشدیرمشدر . الك کوچك خطالره کندیسی دقت ایتدیکی کبی بشقه مؤلفلرده کوردیکی خطیئاتی‌ده اخطارایله خیرخواهلغنی ابراز ایدرایدی . ادبامزدن بری برمجموعه‌ده جودت پاشایه (یوقسه) یرینه (یوخسه) ، هانکی یرینه (قنغی) یازدیغندن طولایی تعریض ایتمش ایدی . حالبوکه پاشایه بوکبی شیلرله درس ویریله‌مز ایدی . زیرا خواجه کندیسی ایدی . شعرلری علم قوتیله سویلمشدر . اکر شعرله اشتغالی مشاغل سائره‌سنه ترجیح ایتسه‌ایدی منثوراتی قدرده منظوماتی بولنوردی . شعری آزدر وبسیطدر . ذاتاً نظیره‌لرندن وتخمیسلرندن اکلاشلدیغی اوزره شعری محضاً سوق طبیعتله دکل مسامره ومصاحبه قبیلندن اوله‌رق انشاد ایتمشدر . اصل قدرتی تاریخ نویسلکده کورلمشدر . حکمت تاریخده علامهٔ ذوفنون ابن خلدونه خیرالخلف اولمش برمتبحردر . مورخین اجنبیه‌دن

تنسيق ورفع محمود العثماني

روسيه‌لی (قارامزین) کبی تاریخده بالاطراف تصویر وقوعاته اعتنا ایدرك اندن چیقه‌جق حکمی بعضاً قارئك سلامت فکرینه تودیع ایلمشدر .

تاریخنده استطراد مصاحبه قیلقلی باشلی باشنه برخیلی مقالاتی دخی واردر. انسان مطالعه‌سیله هم متلذذ اولور ، هم‌ده نیجه غوامضه کسب وقوف ایدر .

پاشانك تدریس وتدرسه انهماکی مخدوم عالیلری سعادتلو علی سداد بك افندی حضرتلریله کریمهٔ عفت وسیمه‌لری فاطمه علیه خانم افندیده آثارینی کوسترر . حتی اوچنجی کریمه‌لری دخی هوس وشوق تحصیل ایله آراسته‌دررلر .

ایشته پاشای مرحومك بو وبو کبی صالحات باقیات تعبیرینه سزا آثاری مستقر اولمغله کندیسنی مغفرتله یاد ایدر وارکان عائلهٔ کرامنك مظهر اجر جزیل اولملرینی الطاف حقدن تمنی ایلرز .

ترجمهٔ حالی

احمد جودت پاشا بن الحاج اسماعیل اغا بن الحاج علی افندی بن احمد اغا بن اسماعیل افندی المفتی بمدینة لوفجه بن احمد اغا سرکرده .

سرکرده احمد اغا فی الاصل قرق کلیسا قضاسی اهالیسندن اولوب بالطه‌جی وزیر ایله (پیروت) محاربه‌سنده بولنمش واول عصرده لوفجه ده توطن ایتمشدر . یولار قیران احمد اغا دیه معروف اولمغله اولاد واحفادینه یولار قیران اوغللری لقبی موروث اولمش و حاجی علی افندی‌یه قدر اعقابنده بو لقب قالمشدر .

جودت پاشا ١٢٣٨ سنهٔ هجریه‌سنده لوفجه قصبه‌سنده تولد ایتمشدر.

تنسيق ورفع محمود العثماني

لوفجه‌ده مفتی ومدرّس افندیلردن علوم عربیه ومنطق وفنون وتفسیر اوقویوب مفتی افندی یاننده برمدت مسودلك دخی ایتدکدن صکره سلطان محمود عدلی حضرتلرینك اواخر سلطنتلرنده یعنی ۱۲۵۵ سنهٔ هجریه‌سنده درسعادتده کلوب علوم عربیه وعلم فقه ، اصول حدیث ، تفسیر ، منطق ، آداب ، علم کلام ، حکمت طبیعیه وآلهیه ، هندسه ، حساب ، جبر و مساحه ، هیئت و جغرافیا اوقومش ومراد منلا تکیه‌سی شیخندن وشاعر مشهور فهیم افندیدن فارسی تحصیل ایلمشدر. خواجه شاکر افندیدن اجازت اذنی آلمشدر .

عربی وفارسی تکلم وکتابت ایدر ایدی . فرانسز و بلغار لسانلرینه آشنادر . شافیهٔ ابن حاجب و مطوّل و نتائج الافکار و بناء وامثلهٔ مختلفه اوزرینه تعلیقاتی وقواعد عثمانیه ومدخل قواعد وقواعد ترکیه و بیان العنوان ومعلومات نافعه وتقویم الادوار ، معیار سداد ، اداب سداد ، تاریخ جودت وسیر انبیا نام تألیفاتی ودیوان صائب شرحنك تتمه‌سی و مقدمهٔ ابن خلدون ترجمه‌سنك تکمله‌سی آثار مشهوره‌سندن اولوب دیکر بعض رسائل و آثاری دخی موجوددر .

۱۲۵۹ سنه‌سنده ۲۱ یاشنده ایکن یکی جامع مدرسه‌سی امتحاننه دخول ایله براوطه‌نك مخصص اولان معاش وتعیناتنه نائل اولمشدر .

۱۲۶۰ سنه‌سنده طریق قضایه دخول و روم ایلی قلمنده چنات رتبه‌سنده برمدی قضاسنی ضبط ایله موقتاً مخصص اولان شهری بشیوز کسور غروش معاشنی المقده ایکن (۶۱) سنه‌سنده استانبول مدرسلکی رؤس همایونی آله‌رق شهری یوز اللی غروش معاشه نائل اولمش و بوندن بشقه باب عالیجه عطیه ترتیبندن دخی سنوی ۲۴۰۰ غروش تخصیص بیورلمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

ديوان صائب شرحنك تتمه‌سنه مكافاةً (٦٥ و ٦٦) سنه سنده عهده‌سنه مجلس معارف عموميه اعضالغيله دارالمعلمين مديرلكى توجيه اولنمش ايدى .

مجلس معارف اعضالغنه تعيين بيورلديغى زمان رتبه ومأموريتلره مخصوص اولمق اوزره كندوسنه رتبهٔ ثالثه‌دن بر قطعه مرصع نشان همايونى ويرلمش ايدى . صدر اسبق فؤاد پاشا بكرشده ايكن او دخى بكرشه كيتمشدر . فؤاد پاشا درسعادته عودتده قاپليجه‌لره كيرمك اوزره بروسه‌يه كيتدكده او دخى برابر كيدرك انكله بالاشتراك قواعد عثمانيه ايله حالا بوغاز ايچنده ايشلمكده اولان شركت خيريه‌واپورلرينك لايحه‌سنى قلمه آلوب درسعادته كتيرمشلردر. متعاقباً فؤاد پاشا مأموريت مخصوصه ايله مصره كيتدكده معيتيله كيدوب كلدى و انجمن دانش اعضالغنه انتخاب اولندى . قواعد عثمانيه حضور همايونه لدى العرض شرفسانح اولان ارادهٔ سنيه موجبنجه صاحب ترجمه‌نك رتبه‌سى حركت التمشلغه ترفيع ايله كبار مدرسين صره‌سنه كچورلدى . تاريخ جودتك اوچ جلدينى تتميم وتقديم ايتمكله سليمانيه راده‌سنه ترفيع ايله مولويته تقرب ايتمشدر و (٧١) ده وقعه‌نويس اولمشدر . (٧٢) ده غلطه ملاسى اولوب قبل الانفصال (٧٣) ده مكهٔ مكرمه پايه‌سى، واوچنجى رتبه‌دن مجيديه نشانى آلمشدر . علم فقهك معاملات قسمنى حاوى (متن متين) ناميله بر كتاب تأليف ايتمك اوزره مجلس عالئ تنظيمات دائره‌سنده تشكيل اولنان جمعيت علميه اعضالغنه دخى تعيين اولندى. (٧٣) ده مجلس عالئ تنظيمات اعضالغى توجيه قلنمشدر واراضئ سنيه قوميسيونى رياستى دخى علاوه ايدلمشدر . دستورده مندرج اراضى قانوننامهٔ همايونى وطاپو نظامنامه‌سى و تعليمات موقته و تعريفنامه‌سى بو

تنسيق ورفع محمود العثماني

قومیسیونده تنظیم اولنمشدر . قوانین ونظاماتی جمع وترتیب ایدندخی اودر . (۷۵) ده بروجه ارپه‌لق ایزورنیق قضاسنه ترفیع ایلمشدر. صدر اعظم قبریسلی محمد پاشا مرحوم روم ایلی تفتیشنه چیقدیغی وقت معیتنه مأمور اولمش ایدی .

متعاقباً (۷۷) ده استانبول پایه‌سی احسان بیوریله‌رق ایکنجی رتبه‌دن مجیدی نشانی ویرلمشدر. (۷۸) ده مجلس والای احکام‌عدلیه اعضالغی توجیه وارپه‌لغی یوزغاد قضاسنه تحویل ایدلدی . اول وقت مأموریت فوق‌العاده ایله اشقودره‌یه کوندرلدی . ایکی آی ظرفنده اکمال مأموریت ایدرك درسعادته عودت ایلمشدر . ینه اول اثناده روم ایلی یه واناطولی‌یه چیقاریلان مفتشلرك انهالرینی درحال اجرا ایتدیرمك اوزره تشکیل اولنان قومیسیون ریاستنه تعیین ایدلدی . متعاقباً بوسنه ایالتنك تفتیشنه مأمور اولدی . (۸۰) ده صدارت اناطولی پایه‌سی و برنجی رتبه‌دن مجیدی ویرلمشدر .

برنجی سنه هرسك و بوسنه قطعه‌لرینی دور و تفتیش ایدرك اصلاحات لازمه‌یی ایفا ایتدی . درسعادته عودتنده ایکنجی رتبه‌دن عثمانی‌یه نائل اولمشدر . (۸۱) ده میخالیچ قضاسی توجیه ایدلمشدر. اول اثناده مأموریت مخصوصه ایله قوزانه کوندریلوب اصلاحات لازمه‌نك اکمالندن صکره درسعادته کلمشدر . اول وقت درسعادتده ایکن ارپه‌لغی اون ایکی بیك راده‌سنده ایکن شهری اوتوز بیك غروش معاش ایله مجلس عالیٔ خزائن اعضالغنه مأمور اولدی . قاضیعسکرلك رتبه‌سی وزارته تحویل بیورلمشدر . حلب ، آطنه ایالتلریله قوزان ، مرعش ، اورفه ، زور سنجاقلری برلشدیریله‌رك برجسیم ولایت تشکیل ایدلمش

تنسيق ورفع محمود العثماني

ایدی . ایکی سنه حلب ولایتنده تشکیلات واصلاحات ایله مشغول اولمشدر .

(٨٤) ده دیوان احکام عدلیه ریاستی بالتوجیه درسعادته کتورلمشدر. سالف الذکر (متن متین) یرینه (مجلهٔ احکام عدلیه) نامیله معاملات فقهیه دائر بر کتاب یاپمق اوزره باب عالیده تشکیل اولنان جمعیت علمیه ریاستی دخی اکا احاله اولنمش ایدی . بعده دیوان عدلیه ریاستی عنوانی نظارته تبدیل قلندی . ایکی سنه ظرفنده محاکم نظامیه اعلاملرینك اصول صك وسبکنی تأسیس وجمعیت علمیه اعضای کرامیله بر مجلده مجله‌نك درت کتابنی اتمام ایله طبع ونشر ایتدیرمشدر .

(٨٧) سنه‌سنده خداوندکار والیسی اولمشدر . بالاخره معزول اوله‌رق استانبوله عودت ایلمشدر . مجله‌جمعیتی باب فتوایه نقل اولنه‌رق اورادہ دخی بشنجی و التنجی کتابلری قلمه النه‌رق طبع و اعلان ایدلمشدر . (٨٨) ده شورای دولت اعضالغی توجیه و مجله جمعیتی ریاستی ینه اکا توجیه ایدلدی. (٨٩) ده یدنجی کتاب نشر اولندی. سکزنجی کتاب اتمام ایدلدیکی صره‌ده پاشایه مرعش والیلکی توجیه ایدلمشدر . اون سکز کون اوراده قالدقدن صکره دیوان احکام عدلیه اعضالغیله درسعادته کتورلمشدر . اول وقت سکزنجی و طقوزنجی کتاب طبع اولنمشدر . سنهٔ مرقومه‌ده شورای دولت اعضالغی و بعده اوقاف همایون نظارتی ، (٩٠) ده معارف عمومیه نظارتی توجیه ایدلمشدر . اول وقت معارف عمومیه نظارتی دائره‌سنده معارف نظارتی مأمورین کرامندن بعضلریله مکتب خواجه‌لرندن منتخب برقومیسیون تشکیل ایدرك صبیاندن مکاتب عالیه‌یه قدر درس جدوللری ترتیب ایتدیردی . قومیسیونجه مجدداً الفبا جزئی باصدیرمشدر . نور عثمانیه

تنسيق ورفع محمود العثماني

جامع شريفنده اصول جديده اوزره بر ابتدائيه مكتبى آچديردى وصاحب ترجمه‌نك حصه‌سنه افراز اولنان قواعد تركيه ومعيار سداد وآداب سداد نام رساله‌لرى تأليف ايله سير انبيا وتواريخ خلفانك اوچ جزئى اتمام ايله طبع ايتديردى . (٩١) ده شوراى دولت رياستى معاونلكى توجيه بيوريله‌رق بو اثناده مجله‌نك اونجى كتابنى طبع ونشر ايتديردى . بعده اون برنجى واون ايكنجى كتابلرى اتمام ايدلدى . سنهٔ مذكوره ظرفنده يانيه واليسى اولمشدر و (٩٢) ده معارف ناظرى اوله‌رق درسعادته كلمشدر . بعده عدليه نظارتنه تحويل ايدلدى . (٩٣) ده روم ايلى تفتيشنه مأمور اوله‌رق ادرنه و فلبه طريقيله صوفيه‌يه قدر كيدوب كلمشدر . او اثناده سوريه واليسى اولوب متهئ حركت ايكن معارف عموميه ناظرى اوله‌رق درسعادتده قالمش ومؤخراً عدليه نظارتنه تعيين ايدلمشدر . ايشته او اثناده مجله‌نك اون اوچنجى ، اون دردنجى ، اون بشنجى ، اون التنجى كتابلرينى طبع ونشر ايتديردى . (٩٤) ده داخليه ناظرى اوله‌رق نظارت دائره‌سنده برسجل اخلاق دفترى وضع ايلدى . ملكيه مأمورلرينك ترجمهٔ حاللرينى اجمالاً قيد ايتديرمكه باشلادى . سنهٔ مرقومه ذى‌الحجه‌سنك اوچنده مأموريتى اوقاف همايونه تحويل ايدلدى . (٩٥) سنه‌سنده سوريه ولايتى توجيه اولنمغله شام شريفه كيتمشدر . متعاقباً تجارت نظارتى توجيه اولنه‌رق درسعادته كلمشدر . مقدما ايران شاهى طرفندن برنجى رتبه‌دن شير وخورشيد نشانى ويرلمش ايدى .

وقعه نويس احمد لطفى افندى

صدور عظامدن وشوراى دولت اعضاسندن وقعه نويس سماحتلو

تنسيق ورفع محمود العثماني

حافظ احمد لطفی افندی حضرتلری بیك ایکی یوز اوتوزایکی تاریخنده درسعادتده تولد ایتمشدر .

درسعادتده آلاجه حمام مکتبنده حفظ قرآن کریم واولوقت یکی جامع شریف موقتی بولنان مشاهیر قرادن حاجی افندی نامنده کی مرد صالحدن تعلم فرقان مبین ایلدکدن صوکره ٤٤ تاریخنده هندسه خانهٔ میری یه دوام و ٤٥ تاریخنده ترك ایله درسعادتده سراجخانه قارشوسنده عمجه زاده حسین پاشا مدرسه سنده حجره نشین اولمش و ٥٣ تاریخنه قدر مشاهیر علمای عصردن علوم عربیه ، علم حدیث وتفسیر وفقه ولسان فارسی تحصیل ایتمشدر .

٤٧ تاریخنده ملازمتله طریق علمی یه واللی تاریخنده بالامتحان طریق قضایه داخل واللی ایکی تاریخنده بالانتخاب استانبول مدرسلکی رؤسنه نائل اولوب ٥٣ تاریخنده یدی یوز اللی غروش معاشله تقویمخانه مقابله جیلکنه وحضور همایون درسلرینه مأمور اولمش و ٥٥ تاریخنده معاشی بیك ایکیوز اللی غروشه ابلاغ وینه اوتاریخده طریق علمی یه مخصوص مجوهر نشان احسان بیورلمش و ٥٧ تاریخنده مأموریت اصلیه سی عهده سنده اولدیغی حالده معاشی ایکی بیك غروشه املا ورتبهٔ رابعه وخواجه لك توجیهی ایله موقتاً مکتوبیٔ صدارت عظما اوطه سنه چراغ بیوریلوب ٥٩ تاریخنده تقویمخانه مقابله جیلکندن بالاستعفا ینه بیك غروش معاش ایله ایکی سنه قدر مکتوبیٔ صدارت عظما قلمی ممیزلکی وفارسی مترجملکی مأموریتلرنده بولندقدن صکره التمش برسنه سی ربیع الاخرنده اوچ بیك یدی یوز اللی غروش معاش ایله ودین وتیش طرفلرینك اعمار مجالس سیاری کتابتنه مأمور اولوب برسنه یه قریب کشت وگذار وبعده اعمار مجلسلرینك لغوی

تنسيق ورفع محمود العثماني

حسبیله درسعادته عودت ایله اسکی بیك غروش معاشیله ینه مکتوبیٔ صدر عالی اوطه سنه دوام و ٦٢ تاریخنده ترفیعاً ثالثه رتبه ونشانی احراز ایتمش وینه التمش ایکی تاریخنده معاش ومأموریت اصلیه سی عهده سنده اولدیغی حالده تحصیل بقایا مأموریتی ایله قلبه یه بالاعزام طقوز آی قدر خدمت تحصیلیه ده بولنوب درسعادته بالعوده ینه تقویمخانه یه دوام ایله ٦٦ تاریخنده معاشی اوچ بیك غروش رادهسنه بالغ اولمش وبوندن بشقه شهری معاشنه اوچ بیك یدی یوزاللی غروش ضمیله التی بیك یدی یوز اللی غروش معاشله ایکی سنه مدت اناطولی تفتیش کتابتی اداره وعقبا هیأت تفتیشیه نك لغوی اوزرینه درسعادته عودت ایله ٦٩ تاریخنده اوچ بیك یدی یوز اللی غروش معاشله تقویمخانه مصححلکی مأموریتنه و ٧٣ تاریخنده رتبه سی ثانیه صنف متمایزینه بالترفیع ٨٨ تاریخنده مذکور ٣٧٥٠ غروش تقویمخانه معاشندن بشقه مأموریت اصلیه سی عهده سنده اولدیغی حالده ١٢٥٠ غروش بشقه‌جه معاشله وطبیه مجلسی اعضالغی انضمامیله مکتب طبیه نك منشآت ترکیه معلملکنه ومؤخراً دردنجی رتبه دن برقطعه مجیدی نشان ذیشانی احسانیله ٨١ تاریخنده یدی بیك بشیوز غروش معاش ورتبهٔ اولی صنف ثانیسی ومجلس معارف اعضالغی وتقویم وقایعك امور تحریریه سی انضمامی ایله مجدداً تشکیل اولنان مطبوعات نظارتنه واون ماه صکره نظارت مذکوره لغو اولنمسیله ٨١ سنه سی ذی الحجه سی غره سندن اعتباراً بارادهٔ سنیه اوچ بیك غروش معاشله تقاعد ایدیله رك ایکی ماه صکره التی بیك غروش معاشله ثانیا مجلس معارف اعضالغنه مأمور اولمش و ٨١ سنه سی اواخرنده معاشی یدی بیك غروشه ابلاغ ایله وقعه نویسلك مأموریتی دخی علاوةً عهده سنه توجیه

تنسيق ورفع محمود العثماني

بیورلمش و ٨٦ تاریخنده وقعه نویسلك مأموریتی عهده سنده بالابقا بابرات عالیشان قید حیات ایله بروجه تقاعد بش بیك ایکی یوز یتمش یدی غروش معاشی تخصیص قلنوب طقسان تاریخنده رتبه سی اولی صنف اولنه ترفیع وعموم صره سنده معاشی بش بیك اون غروشه وطقسان یدی تاریخنه قدر اوچ بیك درتیوز غروشه تنزل ایتمش وبعد بالارادهٔ سنیه مقدار اصلیسنه بالابلاغ ٩٣ تاریخنده رتبه سی استانبول قاضیلکی پایهٔ رفیعنه تحویل وحائز اولدیغی نشان مجیدی ایکنجی رتبه یه تبدیل اولنه رق ٩٤ تاریخنده معاش حالیسیله الیوم بولندیغی شورای دولت اعضالغنه تعیین قلنمش و ٩٧ سنه سی محرمنده رتبه سی اناطولی قاضیعسکرلکی پایه سنه ترفیع ایله تبدیلاً برنجی رتبه دن برقطعه مجیدی نشان عالیسی احسان بیورلمشدر .

مشارالیه غایتله مستقیم برذات عالیقدر اولملریله مدت مدیده دن بری خدمت ایتدکلری حالده شمدی یه قدر بولندیغی مأموریتلرندن نقل وترقی صورتیله انفکاك ایدرك یالکز ایکی آی مدت بلا خدمت حال تقاعده قالمشدر .

مرحوم عارفی پاشانك شورای دولت ریاستی هنکامنده طرفلرندن درج ایدیلان ملاحظه ده افندیٔ مشارالیهك درجهٔ فضل وکمالی ونشر معارف یولنده اولان همت بیهمالی آثار ومؤلفاتی ایله معلوم ومثبت اولدیغی کوسترلمشدر .

لطفی افندی حضرتلرینك عهده سنه ٩٩ سنه سی محرمنك اون برنده روم ایلی قاضیعسکرلکی پایه سی توجیه اولنمشدر . ٣١٤ سنه سی محرمنك اون برینه مصادف ٣١٢ سنه سی ایلولنك یکرمی سکزنده بشقه جه اون بیك غروش معاش واوچ یوز لیرا خرجراه وآمدیٔ

تنسيق ورفع محمود العثماني

دیوان همایون معاون اولی عطوفتلو مفید بك افندی حضرتلری ایله برابر حجازده بعض تحقیقات اجراسنه مأمور بیورلمشلر ایدی .

افندیٔ مشارالیه حضرتلرینه ۱۳۰٤ سنه‌سی محرمنك اون طقوزنده امتیاز نشان فروغ افشاننك کموش مدالیه‌سی احسان بیوریله‌رق ۱۳۰۵ سنه‌سی جمادی الاولاسی غره‌سنده روم ایلی قاضیعسکرلکنه نقل و ۱۳۰٦ سنه‌سی شهر شعبان المعظمی غره‌سنده قاضیعسکرلکدن بالانفصال شورای دولت اعضالغنه ارجاع و ۱۳۰۱ سنه‌سنده برنجی عثمانی نشان همایونیله تلطیف بیورلمشدر .

تفهیم المعلم نامیله تعلیم المتعلم ترجمه‌سی ویدیسی مطبوع ودرت عددی غیر مطبوع اون بر جلد دولت علیه تاریخلری ومرتب ومطبوع دیوانی ودفعاتله طبع اولنمش ومکاتب ملل غیر مسلمه ده تدریس اولنمقده بولنمش اولان روبنصون ترجمه‌سی واللی اوچ بیك لغتی حاوی (لغات قاموس) نام اثر کبیر و ۱۲۸۱ سنه‌سی وقایعنی جامع تاریخچه ودرت سنه‌لك تقویم خلاصه‌لرندن مرکب دیکر تاریخچه کندیسنك مؤلفاتیدر .

افندیٔ مشارالیه حضرتلری فضل وکمالی نسبتنده خلوق ومتواضع اولوب ارباب سعی وغیرته هرکیم اولور ایسه اولسون بذل التفات ایدرلر . تاریخلری غایت ساده وسهل الفهم اوله‌رق یازلمش وتتبعات تاریخیه‌ده کوستردکلری مجاهده جمله‌یی استحسانه مجبور ایتمشدر . پدری نعلینجی اصنافندن بر آدم اولمغله برابر علم شریفك قدرینی پك ایی تقدیر ایدر متیقظ بر باب مشفق اولدیغی جهتله مخدومنك زمانی هیچ بر وقت بوشنه کچیرتمامشدر . حالا لطفی افندی حضرتلرندن منقولدرکه صباوتنده برکون اکلنمك ایچون پدرینك کسرینی آلوب بر آغاج یونمق تشبثنده بولنور . باباسی کسری الندن آلوب « اوغلم سن شمدی یازی مشق

تنسيق ورفع محمود العثماني

ایدیبورسین. سن الکه کسر آله‌جق آدم دکلسین. بونلرك ایکیسی بریرده جمع اولمز» دیه منع ایتمشدر. لطفی افندی حضرتلرینك فضلنه باقانلر (یخرج الحی من المیت) کریمه‌سنی تخطردن کندیلرینی آله‌مزلر. افندی حضرتلری غایت ساده ترکجه یازمغی التزام ایتمش اولدقلرندن مصطلح عباراته اثرلرنده تصادف اولنمز دینه‌بیلور. وقعه نویسلکه تعیینلری مرحوم احمد جودت پاشادن صکره و آنك حیاتنده‌در.

مورخ خیرالله افندی

صدور عظامدن رئیس العلما ورئیس مجلس معارف ورئیس الاطبا مشهور عبدالحق افندی مرحومك مخدومیدر. مدرس ایکن مکتب طبیه‌ده تحصیل طب ایتدکدن صوکره مکتب مذکور درس ناظرلغنده بولندی.

بیك ایکی‌یوز اللی سکز تاریخنده ازمیر منلاسی اوله‌رق برسنه صوکره مکه پایه‌سنی آلدی، ٦٥ رجبنده طریقی تبدیلاً اولی صنف اولی اولوب مجلس معارفه اعضا وانجمن دانشه رئیس ثانی وزراعت مجلس اعضاسی، ٦٨ شوالنده مجلس والا اعضاسی، ٧٠ مکاتب عمومیه ناظری، ٧٣ ده معارف نظارتی تشکلنده مستشار، ٧٣ ذی القعده‌سنده ناظر وکیلی، ٧٥ ذی القعده‌سنده طبیه واندرون همایون جناب ملوکانه درس ناظری، ٧٨ رجبنده التنجی دائره رئیسی، ٨١ صفرنده تکرار مجلس والا اعضاسی، شعبانك یکرمی‌اوچنده طهران سفیری اولوب ١٢٨٣ شعبانده طهرانده فجأةً ارتحال داربقا ایلدی.

رحمة الله علیه رحمةً واسعه

تنسيق ورفع محمود العثماني

كندی نامنه منسوب اولان اون‌التی جلددن عبارت تاریخی تزیید شهرتنه بادی اوله‌جق آثاردندر . تاریخ مذکوری ساده وسهل عباره ایله یازمش وکتب متعددهٔ تاریخیه‌ده بسط وتمهید اولنان وقایعی جمع وتلخیص ایله قارئینك سعینی تسهیل ایتمشدر . اشبو اثرندن بشقه ینه اوچ جلد اوزرینه اول‌زمان تاریخی ، برجلد اوزرینه وقایع‌مصریه ، علم‌طبدن برجلد مطبوع مقالات طبیه وایکی جلد غیرمطبوع مفردات طبیه ، برر جلددن بل‌صغوقلغی وقولرا و آشی رساله‌لری ، فن‌فلاحتدن مطبوع برجلد بیت دهقانی ، جغرافیادن‌اوروپا واسیا وافریقا رسائلی ، حکمت طبیعیه‌دن برجلد اوزرینه مطبوع مسائل حکمت ، بر جلد اوزرینه اوروپا سیاحتنامه‌سی مشارالیهك آثار مفیده‌سندندر . بیروت والیسی عبدالخالق نصوحی وادبای عثمانیه‌دن لاهی سفیری عبدالحق حامد بك افندیلر خیرالله افندی مرحومك نجل نجیبلریدر .

مورخ احمد وفیق پاشا [١]

احمد وفیق پاشا « ١٢٣٨ » سنهٔ هجریه‌سی شوالنك یکرمی اوچنجی کونی درسعادتده تولد ایلمشدر .

مشار الیه « ١٢٤٧ » تاریخنده مهندسخانهٔ بریٔ همایونه دخول وا کمال تحصیل ایتمکسزین « ١٢٥٠ » تاریخنده‌بالخروج پدرینك رفاقتیله رشید پاشا مرحومك معیتنده اوله‌رق پارسه عزیمت ایدوب (سن‌لوئی)

[١] پاشای مرحومك شو ترجمهٔ حالی حفیده‌لری فاضلة النساء عصمتلو فخرالنساء خانم افندی طرفندن تحریر واهدا بیورلمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

ليسه سنده اكمال تحصيل ايله‌مش، « ١٢٥٣ » سنه‌سنده باب عالى ترجمه اوطه‌سنه بالقيد عهده‌سنه خواجكان رتبه‌سى توجيه بيورلمشدر .

٥٦ تاريخنده رتبه‌ىٔ رابعه‌يه بالترفيع سفارت كتابتيله لوندره‌يه اعزام اولنمش، ٨٥ تاريخنده مأموريت مخصوصه ايله صربستانه كوندرلمش، عودتنده ١٥٠٠ غروش معاش ايله ترجمه اوطه‌سى برنجى صنف خلفالغيله يولجى پساپورطلرى معاينه سنه مدير تعيين اولنمش، ٥٩ تاريخنده تفريق تابعيت ودها سائر خصوصاته مأموراً ازميره كوندرلمشدر .

٦١ سنه‌سى اواخرنده بالمعاوده عهده‌سنه رتبهٔ ثالثه توجيهيله و ٢٠٠٠ غروش معاشله مذكور اوطه مميزلكنه تعيين اولنمشدر .

٦٤ تاريخنده آيدين احوالنك تفتيشنه مأموراً تكرار اورايه اعزام اولنمش ، عودتنده رتبهٔ ثانيه و ٤٠٠٠ غروش معاش ايله مترجم اول اولمشدر .

٦٥ تاريخنده ٢٥٠٠٠ غروش معاش ايله مجارستان ملتجيلرى مسئله‌سنه مأمور وبعده ٣٥٠٠٠ غروش ايله مملكتين فوق العاده قوميسرلكنه تعيين اولنمشدر . ٦٧ سنه‌سى شوالنده طهران بيوك ايلچيلكنه بالتعيين عهده‌سنه رتبهٔ اولى صنف ثانيسى توجيه ، ٤٥٠٠٠ غروش معاش و ١٠٠٠٠ غروش ساليه تخصيص اولنمشدر .

٧١ سنه‌سنده بغداد وكردستان حدودينك تفتيشنه مأمور اولمش وسنهٔ مذكوره ربيع الاخرى اواخرنده رتبهٔ اولى صنف اولنه نائليتله و ٢٢٠٠٠ غروش معاش ايله مجلس والاى احكام عدليه اعضالغنه تعيين وخدمات حسنه‌سنه مكافاةً مجدداً تأسيس اولنان مجيدى نشان ذيشاننك ايكنجى رتبه‌سى احسان بيورلمش وانجمن دانش اعضالغنه انتخاب اولنمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

سنۀ مذكوره ظرفنده مجلس مذكورك محاكمات دائره‌سی رياستنه وجزا قانوننامه‌سنك ومحاكمات قانوننك تسويدينه مأمور ايدلمشدر . ٨٣ سنه‌سی شعبانی اوائلنده عهده‌سنه رتبۀ بالا توجيه ومأموريتی ٢٥٠٠٠ غروش معاشله دعاوی نظارتنه تحويل ايدلمشدر. ٧٤ تاريخنده ١٥٠٠٠ غروش معاش ايله مجلس مذكوره عودت ايلمشدر . ٧٧ سنه‌سنده ١٥٠٠٠ فرانق معاش ايله پارس سفارت سنيه‌سنه مأمور ايدلمش ، برسنه‌صكره پارسده منعقد مكالمه مجلسی مرخصلغنه تعيين اولنمشدر .

٧٨ سنه‌سنده تكرار مجلس والايه اعضا اولمش ، سنۀ مذكوره جمادی الاولاسنده ٣٠٠٠٠ غروش معاشله اوقاف همايون نظارتنه وسنۀ مرقومه ذی‌الحجه‌سنده ينه اولمقدار معاشله ديوان محاسبات رياستنه تعيين اولنمش ، او اثناده ايكنجی رتبه‌دن عثمانی نشان ذيشاننه نائل اولمشدر.

٧٩ سنه‌سی رمضاننده مجلس والايه اعضا ومعاش باقی اولديغی حالده ٣٥٠٠٠ غروش فضله معاشله اناطولی صاغ قول جهتی تفتيشنه مأمور اولوب ٨١ سنه‌سنده عزل ايدلمش وبشبيك غروش معزوليت معاشی تخصيص اولنمشدر . ٨٨ سنه‌سی رجبنك اون ايكنجی كونی ٤٠٠٠٠ غروش معاشله رسومات امانتنه بالتعيين برنجی رتبه‌دن مجيدی نشانی احسان بيورلمش وسنۀ مذكوره ذی القعده‌سنك اون دردنجی كونی اولمقدار معاشله صدارت مستشارلغنه و ٨٩ سنه‌سی شعباننك اون دردنجی كونی ٣٠٠٠٠ غروش معاشله معارف نظارتنه ومذكور سنه شوالنك اون برنجی كونی شورای دولت اعضالغنه تعيين اولنمش، ٩٢ سنه‌سنده پترسبورغ جمعيت علميه‌سنه مأموراً كوندرلمشدر . ٩٤ سنه‌سی ربيع الاولنك اون ايكيسنده رتبۀ ساميۀ وزارت احسان بيورلمشدر . متعاقباً ٣٠٠٠٠ غروش معاش ايله ادرنه ولايتی واليلكنه

تنسيق ورفع محمود العثماني

٩٤ سنه‌سی ذی الحجه‌سنك یكرمی دردنجی كونی هیئت اعیان اعضالغنه، ٩٥ سنه‌سی محرمنك یدنجی كونی تكرار ٣٠٠٠٠ غروش معاشله معارف نظارتنه وبعده ٥٠٠٠٠ غروش معاش وبرنجی رتبه‌دن عثمانی نشانی اعطاسیله مقام صدارته و برقاچ آی صكره استعفا ایلمسنه مبنی ٩٦ صفرینك اون ایكیسنده ٢٥٠٠٠ غروش معاش ایله خداوندكار واللكنه ، ٩٩ سنه‌سی اواخرنده كذا مقام صدارته تعیین ومرصع نشان عالیٔ عثمانی ایله تلطیف بیورلمش ، درحال انفصال ایدرك ١٢٨٠٠ غروش معاشله هیئت اعیان اعضالغنه تعیین اولنمشدر .

مشار الیه روم ایلی حصارنده كائن خانه‌سنده اوقاتكذار ایكن مبتلا اولدیغی ضیق صدرعلتندن ١٣٠٨ سنه‌سی شعباننك یكرمی ایكنجی چهارشنبه كونی ارتحال داربقا ایلمش ، وصیتی موجبنجه روم ایلی حصارنده واقع قیالر قبرستاننه دفن اولنمشدر .

*
* *

ترجمهٔ حالنی بروجه بالا بیان ایلدیكمز مورخ احمد وفیق پاشا ، اسلامدن ایلك دفعه دیوان همایون ترجمانی نصب اولنان مهتدی یحیی ناجی افندینك حفیدی وپاریس سفارتی مصلحتكذارلغنده بولنمش اولان روح الدین افندینك مخدومیدر .

بیوك پدرینك اهتداسی نصل برتتبع علمی نتیجه‌سنده مظهر اولدیغی هدایت ربانیه اثری ایسه كرك اوغلی روح الدین افندینك، كرك حفیدی احمد وفیق پاشانك صلابت وحمیت دینیه‌لری دخی اویله دیانت اسلامیه‌نك غوامضنه وقوفلرینه مبنی ایدی .

تنسيق ورفع محمود العثماني

عرب، فرس، فرانسز، لاتین وایتالیان لسانلرینی مکملاً اوقویوب یازار وشیوهٔ تلفظه فوق العاده مراقی اولدیغی جهتله بونلردن هرهانکیسنی تلفظ ایتسه سامعینه بولسانك کندی لسان مادر زادی اولدیغی ظننی القا ایدر، روس، المان، انکلیز ولسان عتیق یونانی‌یی مکملاً اوقویوب اکلار ایدی. السنهٔ عتیقه‌دن لسان ترکی‌یه ارتباطی حسبیله جغتایجه‌ده تتبع تام صاحبی اولدیغی کبی لسان عبرانی‌یه دخی وقوفی وارایدی.

«انسانك اضاعه ایدیله‌جك بردقیقه‌سی یوقدر» دیین وفیق پاشانك مطالعه وتحریردن بر آن خالی قالدیغی کورن اولمامش، هر نرده بولنسه حتی طعامده، اویقوده النده کتاب طوتدیغی حالده بولندیغی کورلمشدر.

جسته جسته برچوق اقچه صرفیله قرق بش، اللی‌سنه‌لك محصول مساعیسی اوله‌رق وجوده کتیردیکی اون بشبیك جلدی حاوی کتبخانه‌سنده موجود کتابلرك اکثریسنده احمد وفیق پاشانك شرح وتنقیدی، یاسهو مرتب تصحیحی کوزه چارپار.

ایلك دفعه اوله‌رق ملکمزده سالنامه احداث ایتمش، مولیه‌رك قومدیالرینی عیناً، فقط قارئلرینه تألیف ایدلمش ظن ایتدیره‌جك صورتده ترجمه‌ایلیه‌رك بروسه والیلکی هنکامنده بالذات انشاایتدیردیکی تیاتروده صحنهٔ تماشایه وضع ایتدیرمش وپروواورنده حاضر بولنمشدر.

تاریخ عثمانی، لهجهٔ عثمانی وتلماق، ژیل بلاس ترجمه‌لری جملهٔ آثاریندندر. وفیق پاشا فرانسه‌نك ادیبلرینی، انکلتره‌نك سیاسیونی کندینه جلب ایتمشدر. انکلیزلر عندنده پك بیوك بر نفوذ قزانمش وبالخاصه لورد ستانله‌یك محب خاص الخاصی اولمش ایدی. برحالده که

تنسيق ورفع محمود العثماني

لورد نه‌وقت استانبوله کلسه تکلیفسزجه مشارالیهك خانه‌سنده اختیار اقامت ایدر ایدی .

پارس سفارتنده بولندیغی مدتجه باربیه دومینار ، الکساندر دومافیس ، ژول فاور ، تیه‌رکبی مشاهیر ادبا وسیاسیونك مظهر حرمت واعتمادی اولمش وسفارتخانه‌ده ذوات مشار الیهمه هفته‌ده برکون تخصیص ایدلمش ایدی‌که مجالس مصاحبتلری سیاسیاتدن ماعدا کافهٔ علوم وفنون مدونه‌یه دائر ایمش .

اوچنجی ناپولیون وفیق پاشانك شخصنه حرمت ومحبتله برابر کندیسنك سفارتدن عزلنی آرزو ایدر ایمش . وداعنامه‌سنی حین تقدیمنده « سزك کبی برذاتی وکلام میاننده دخی کورمك ایسترم » دیو بیان تأسف وکندی مارقه‌سنی حاوی اوله‌رق فرانسه‌نك سه‌ور فابریقه‌سی معمولاتندن مکمل برسفره طاقمی اوزرنده پاشای مشارالیهك اسمی محکوك برتوالت طاقمی هدیه ایلمشدر .

وفیق پاشا ، پارس سفارتنده بولندیغی زمان برمحفل ادبیده : « عشرت اوروپانك استقبال معنویسنی تهدید ایدییور » یوللو ادارهٔ لسان ایتمش ، بلچیقا جرائد طیبه‌سندن بری اخیراً یازدیغی برمقاله‌ده بوسوزی تلمیحاً « وفیق پاشانك سویلدیکی استقبال ایچنده بولنیورز » دیمشدر . بویله اهمیتسزجه سویلدیکی برسوزك اوتوز ایکی سنه صکره غزته‌لرده کورلمسندن مرحوم مشار الیهك نه‌قدر حائز اعتماد واهمیت اولدیغی اکلاشلدیغی کبی درسعادته کلان کافهٔ مشاهیر اجانبك کندیسنی زیارته شتاب ایتملری دخی اوروپاجه نائل اولدیغی شهرته دلیلدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

پترسبورغدن عودتی متعاقب روسیه چاری طرفندن ، زوجه‌سنه هدیهً ، غایت گرانبها مرصع برتاج ارسال اولنمشدر .

طهران سفارتنده برچوق مناقشات ومجادلات سیاسیه ایله سفارتخانه‌یه عثمانلی بیراغنی کشاد ایلمش ، مسئله‌نك اهمیت فوق‌العاده‌سنه مبنی شو صورتله موفقیتی طهرانده‌کی انکلیز وروس سفیرلرینی حیرتده براقمشدر . طهرانه صورت مواصلتی پاشای مشارالیه شو صورتله یازمشدر :

«سایهٔ توفیقاتوایهٔ حضرت شهنشاهیده جمله اعضای سفارت کمال صحت اوزره اوله‌رق ماه شوالك بشنجی کونی بایزیددن سرحدایرانده اوه‌جغه کچیلوب اون یدنجی کونی تبریزه وذی‌القعده‌نك اون‌التنجی کونی طهرانه مبالغه‌لوجه دبدبه‌لو الایله داخل اولنمش ومدت سفر تمام یتمش التی کون سورمش ایسه‌ده طربزون وارضروم وبایزید وتبریز وقزوین شهرلرنده اوچرکونی اقامتله کچمشدر . ممالك محروسهٔ شاهانه‌دن چیقلدیغی آنده شهزادکان ایران اعاظمندن صاحب اختیار ایالت اذربایجان اولان حشمة‌الدوله حمزه میرزا طرفندن برحرمتلو تبریك قدوم مکتوب ومهماندارلق خدمتی ایله قاچاریه‌دن مشهور آصف‌الدوله‌نك حفیدی جعفرقلی خان مقرب‌الخاقان یوزقدردائره‌سی خلقیله ظهور ایدوب ایران تعبیری اوزره دولت علیهٔ عثمانیه سفیر کبیر مختار ووزیر صاحب اختیاری حقنده شمدی‌یه دکین هیچ بر ایلچی‌یه اولنمدق رعایت واحتراماتك اجراسی فخامتلو شاه حضرتلری طرفندن امر اولندیغنی تبلیغ ایتمش وواقعا افاده‌سنده مبالغه‌سی اولمیه‌رق هر قوناق محلنه برر جسیم اوبه واون‌بش قدر سائر چادر

تنسيق ورفع محمود العثماني

قوريلوب برر بلوك سرباز پيادەسى ومتشخصيندن برر مسافرجى خان
ومقداركلى سورسات تعبيريله حدوددن دار حكومتەقدر معيت سفيرده
كلك اوزره بربلوك سرباز وبربلوك عساكر مختصهٔ شاهى سواريسى اعطا
اولندیغى ويولك صاغ وصولنده اولان وحتى قاچاريەدن دخى بولنان
حاكم ومأمورلر اون بشر يكرميشر ساعتلك محالدن استقباله كلوب
وبيوك قصبەلره ايكى اوچيبك سوارى ايله كيريلوب كيجەلرى مهترخانه
وآتشبازلق شنلكلرى اولدقدن بشقه وزير اذربايجان ووزير دول خارجيه
وبكلر بكىٔ تبريز ديدكلرى رؤسا تبريزده بالذات استقباله چيقوب يكرمى
برپاره طوپ انداختى وموزيقه والتى طابور عسكر اخراجيله رسم
تعظيم ايفا وهله بوراسى بتون بتون مغاير اصول اولديغى حالده
شهزادهٔ مشار اليه حين ملاقاتده هم قيام ايدوب همده اوطەسنك همان
قپوسنه قدر استقبال وتشييع ايلديكى درجهٔ نهايه تعجبله مشهود
چاكرى ومبالغهٔ واقعهٔ تعظيماته نسبتله مبالغهٔ شفاهيەده مهماندارسفارتك
التزام بياناتده بولنديغى مجزوم كمترى اولمشدر. انجق بندهٔ كمينەلرى دخى
اولاسلطنت سنيه بيوك ايلچى ارساليله تأييد مناسبات آمال خيريەسنى ابراز
بيورمش اولسنى حكومت ايرانيه تقدير ايدرك حقمده مزيد التفات
كوسترمسى مأموريت عاجزانه ملك حسن انجامنه آماره اولەبيلمسى
حسبيله ممنونيت عبدانەمى موجب ايسەده مثلا ايران امناسنك اك
بيوكى نزد سلطنت سنيەيه كوندرلسه اكرام ضمننده كنديسنه اصول
دولت ابد مدت موجبنجه بشقه واديده تلطيف ورعايت اولنەجغى
واصول موضوعەدن خارجه چيقيلەميەجغى هرايجاب ايدنلره تفهيم
ايتدم. ثانيا ضيافت اكرامى يالكز سرحدده بركون قبول اولنوب

تنسيق ورفع محمود العثماني

چادر وتعيينات خصوصلری كلياً رد وحالا معيتده بولنان يرلو عسكرك وبتون مأمورلرك سورساتيه امرلری اللرندن اقچه ايله آلنوب صكره ينه تعيين ويملری عيناً دخی ويريله‌رك بوايشه يوميه درت بش يوز غروش صرف اولنوب فقرايه و يريلان اقچه‌دنماعدا اللی بشبيك غروش قدر بخشيش ويوزك‌ومجوهر قوطی‌وظرف‌وساعت و آو توفنكی وچوقه‌خلعت وشال خلعت مثللو اوچر بيك غروشدن يوز اللیشره‌قدر ينه بر اللی بشبيك غروشلق هديه ويرلمش حالبوكه مصارفات ضروريه ومعاشلر مستثنا اوله‌رق تماماً اللی‌بيك غروشه‌بيله بالغ اولمامشدر . فقطسفارت سنيه‌نك خدمتنده بولنمش اولان ايكی‌بيك التيـوز قدر بيوك كوچك اشخاصك سايهٔ مراحموايهٔ حضرت جهانبانيده جمله‌سی متشكر اولمش وحتی اون التی اون يدی آيدنبری معـاش آلـامامش اولان سرباز كروهنه وقت ومحل مناسبنده اقچه داغيدلمسی وضابطلرينه هم خلعت ويريلوب هم نصيحت يوللو بعض لقرديلر سـويلنمسی فائده‌دن خالی اولمامشدر . حاصلی تبريزده طرف شاهيدن مجدداً مهماندارلق‌ايچون ايكنجی اشيك اغاسی محمد حسن خان وطهرانه مواصلت كونی رئيس مسـتقبلين ناميله كبرای ايرانيه‌نك باش و كيلدنصـكره پايه‌لوسی اولان سـپهدار علی قلی خان و خارجيه مسـتشاری عبدالوهاب خان كلوب ميراخور باشی مؤخراً طاقيله اون اوچ بيك غروشه تخمين‌ايتديرلمش برديك باشلی آت كتيروب طرف شاهيدن بررسم معتاد پيشكش ايتمش وبالمقابله برقاچ كون صـكره دائرهٔ مختصه‌دن بوالايده بولنـانلره نقداً وخلعت اوله‌رق اون‌ايكيبيك بوقدر غروش اولاشديرلمشدر وبنده‌لری

تنسيق ورفع محمود العثماني

شهر پیشکاهنده بش اون کون مهمانتوازلق ایچون حاضرلنمش اولان هشت بهشت باغی قبول ایتمیوب طوغری شهرده تدارك اولنمش اولان سفارتخانه‌یه کلدیکمده شاه حضرتلری دخی اوچنجی کونی یایلاقدن شهره عودت وکمال التفات اولمق اوزره عودتنك اوچنجی یعنی ذی‌القعده‌نك یکرمی برنجی کونی ملاقاته دعوت ایتدکده اصحاب جربزه‌دن معدود اولان مأمورین ایله یدی سکز ساعت انلر مباحثه وقوللری اولانامهٔ همایون میمنت‌مقرون شهنشاهینك شمدی‌یه‌دکین عادت اولدیغی اوزره کندولری طرفندن بر آلتون تپسی‌یه وضعیله شاهه حرمتکارانه عرض اولنمسی ودائرهٔ بیرونده قوماندا ایله اپاق قاپی چیقمسی وثانیاً مأمورین سفارتك اصل دیوانخانهٔ شاهی‌یه ایلچی ایله برابر کیره‌میوب قپو یاننده قالمسی وباش وکیل ایله ملاقاتدنصکره سائر اکابره دخی رسماً کیدلمسی عادتلرینك رفعی وثالثاً صندالی ماده‌سی ذاتاً چاکرلرینه رعایت کبی اولوب سفرای لاحقه‌یه حق‌اولمامق لقردیسی لغو ورفع قلندقده ملاقاته کیدیلوب دیوانخانهٔ شاهی اوکنده ایستکمز ایله قالوشلر ترك وحضوره مهموزلی چزمه‌لر ایله دخول اولنوب نامهٔ همایون جناب پادشاهی‌یی یرینه بلا واسطه تسلیم برله هرخصوصده طوغریسی رعایت کامله کورلمشدر . »

فی ۲۵ ذی‌القعده سنه ٦٨

*
* *

پدرندن ارثاً منتقل استانبولده کائن قوناغی مشرف خراب اولنجه مقدما یالکز موسم صیفده ساکن اولوب پك‌سودیکی روم‌ایلی حصارینه چکیله‌رك موسم شتاده ساحلدن براز کیروده بولنان یالیسنده اسکان

تنسيق ورفع محمود العثماني

ایدر، موسم صیفده بوغازکسن قلعه‌سی اتصالنده‌کی کوشهٔ وحدتنده مطالعهٔ کتب ایله اشتغال ایلر، تنفس وقتلرینی‌ده باغچه‌سنه، چیچکلرینه، اغاجلرینه حصر ایدر ایدی، او اغاجلر، چیچکلر که هر بریسی کندیسنجه بزلر یعنی اولاد واحفادی قدر قیمتلی ایدی.

مشارالیه یالکز ایکی شیئه نصب نظر اهتمام ایلر ایدی: کتاب، نبات. طبایع بشریه‌دن‌ده یالکز ایکی خصلتی نظر اهمیتده طوتار ایدی: استقامت، سعی وغیرت.

مشار الیه «حرکاتمی کورنلر بکا جسور دیرلر. حالبوکه بنده‌کی جسارت دکل، توکلدر» دیر ایدی. مشارالیه قدر آزاده‌سر یشایان انسان پك اندردر دیه‌بیلورم. هیچ برشیئده تقید وانتظامی سومز، الایش دنیویه‌یه اصلا اهمیت ویرمز ایدی. مسکنی بیله داخلاً خارجاً بروزیر قوناغنه جسبان صورتده مزین ومنتظم اولمقدن پك بعید اولوب طبع لاقیدانه وفکر سادکیسنك برنشانهٔ مجسمه‌سی اطلاقه شایان برحالده ایدی. اك بیوك مأموریتده ایکن بیله خانه‌سی اطلسلر، قدیفه‌لر، اندام آینه‌لری وتزیینات متنوعهٔ سائره‌یه بدل مهاجرلره توزیع اولنمق ایچون بیغینلرله امریقان بزی وسائر البسه‌لك قماشلر ایله مملو بولنیور، کریمه‌لرینك پارمقلرنده پرلانطه یوزوکلر یرینه محتاجین ایچون کوملك وسائره بچمك سببیله کثرتله مقراص استعمالندن متحصل ناصورلر، شیشلر مشهود اولیور ایدی.

بیلمم که نصل اکلاته‌یم؟ نفائسپسندلك طبعنده بتون بتون مفقود ایدی دیه‌یم. زیرا تاریخ فرش واعماللری همان اولادینك تاریخ ولادتلریله مساوی دنیله‌جك درجه‌ده قدیم اولان عادی مفروشات اراسنده،

تنسيق ورفع محمود العثماني

نظر فریب ، قیمتدار برخالی یاخود برشاله مصادف اولمقدن خالی قالمز ، محضا ترك معمولاتی اولدیغی ایچون بالخاصه تدارك واشترا ایلدیکی کوتاهیه متاعندن قباصبا طوپراق دستی ، لکن ، ابریك وسائره میاننده ، سهور ، ساقسون فابریقه‌لری معمولاتندن ، اسکی معدن یاخود چین وژاپون مصنوعاتندن اوانیٔ نظر ربا وکرانبها نظره تعلق ایدر ، فقط جمله‌سی ارائه ایدلمینجه کوریله‌میه‌جك برصورت غیرمنتظمه‌ده بولنور ایدی .

مقصدی ، ترك قومنی ، لسانی ، ادبیاتی ، قیافتی ، صنعت وحرفتیله مستقل برقوم اولمق اوزره احیا ایلمك اولدیغی لهجهٔ عثمانی‌یی وجوده کتیرمك ایچون صرف ایلدیکی مساعیٔ کثیره‌دن ، اثارنده اتخاذ ایلدیکی شیوهٔ غریبهٔ ترکیه‌دن وضروب امثال ترکیه‌یی بیله جمع وتلفیق ایلمسندن استدلال اولندیغی کبی معمولات داخلیه‌یه مراق درجه‌سنده کوستردیکی رغبتدن ، عثمانلی اولدقدنصکره هرهانکی صنعت اربابندن اولور ایسه اولسون محصولات صناعیه‌سنی هیچ برکونه حائز مهارت وجالب دقت اولمسه دخی لاجل التشویق دکرینك فوقنده مبالغ کثیره ایله مبایعه ایلمسندن اکلاشیلور . حتی مادام الحیاه عائله‌سنه قیافت ملیه‌مزی محافظه ایتدیرمش ، الآن بیوکارمز اوامره اقتفا ایلمکده بولنمشدر .

موسم صیفده طربزونك کتان ، موسم شتاده چینی پموق ایپلکندن منسوج بزدن یاپلمش کوکسنه ، قوللرینه ، یاقه‌سنه اوچ پارمق اکلیلکده بیاض کتان چوریلمش کوملك اوزرنده موسمنه کوره معمولات داخلیه‌دن بولنان ایپلك الاجه‌سندن یاخود کتاندن معمول غایت بول بر انتاری ، بلنده بردکرمی آبانی‌یی برقاچ دفعه قاتلمقدن متحصل بر

تنسيق ورفع محمود العثماني

قوشاق ، اوزرنده یازین (کزی) دنیلان قماشدن اینجه برجبه ، قیشین قالینجه برکورك ، باشنده غایت اینجه صیق دیکیشلی برتاکیه اوزرنده مائی پوسکوللی بیوك برفس — اکثریا یالکز تاکیه ایله اوطورر ایدی — عادی سیاه عبادن معمول آرقه‌لری باصق ترلیکلر ، اینجه سیاه بر بوکمه مربوط اوله‌رق بیوننه تعلیق ایلدیکی تك برکوزلك ایشته قیافت[١] داخلیه‌سی بویله‌ایدی که‌صوك زمانلرنده یرلیدن،اجانبدن زیارتنه کلنلری مرعی‌الخاطر ذواتدن اولسه‌لرده ینه بوقیافتده قبول ایدر ایدی .

مشارالیه بروسه‌ده کائن یشیل جامع شریفك داخلاً وسطنده کائن شادروانی محل مذکوری حفر ایتدیروب میدانه چیقاردیغی زمان ینه بروسه‌ده برینك خانه‌سنده کوردیکی فسقیه طاشنك مطلقا بوجامع شریفك اشبو شادروانه عائد اوله‌جغنی حساب‌ایله کتیرتوب یرلویرینه وضع ایتدرمش ومطابقت تامه‌دنناشی بوطاشك فی‌الحقیقه اوشادروانك اقسامندن‌اولدیغی تحقق‌ایتمشدر . بووقعه شایع‌اولنجه بعض صافدرونلر کشف مذکوری تك کوزلکك کرامتنه حمل ایتمشلر ، حتی براختیار قادینجغز برکون مشار الیهه مراجعتله ایکی‌سنه اول غائب اولان ساعتی اوهرشیئی کوروب بیلدیکی تك کوزلکیله باقوب بولمسنی رجا ایتمش ، مشارالیهدن « ساعتك غائب اوله‌لی چوق وقت اولمش . ارتق‌بولنمز ، بوده انك خدمتی کورر » جوابیله برابر برده ساعت آله‌رق سوینه سوینه چیقوب کیتمشدر .

[١] یادکار اوله‌رق نزدمده محفوظ اولان بوتك کوزلك ایچون شویله برفقره مرویدرکه غرابتنه مبنی نقل ایدییورم .

تنسيق ورفع محمود العثماني

صباحلين اوچ بچق، اقشام ساعت اونبرده اولمق اوزره معين زمانلرده طعام ايدر، يمك وقتلرى مواسمه كوره يارمشر ساعت تخلف ايلر ايدى. اوائل حالنده اوچ درلودن زياده اولميان اطعمهٔ معدوده‌سندن پك آز يمكله اكتفا ايدر ايكن حال شيخوختنده بالعكس متنوع طعاملردن اشتهاليجه اكل وتناول ايلر ايدى. سفره‌ده على الاكثر يالكز بولنور، نادراً اولاد واحفادندن بر ياخود ايكيسيله برابر طعام ايدر ايدى. بزه اثناى طعامده آزاده فكر اولملغى، حتى يمكدن صكره برساعت قدر كتاب اوقوماغى توصيه ايلديكى حالده كنديسى طعامده بيله مطالعه ايله مشغول اولور ايدى.

بعدالطعام براز اويور، كيجه اويقوسى غايت آز وغير مطرد اولوب برساعتك نصفنى اويقو ايله كچيريرسه ديكر نصفنى بهمه حال مطالعه ايله امرار ايدر ايدى. وقت سحرده اويانه‌رق كونش كركى كبى يوكسلنجه‌يه قدر اويومز، قيشين يمك وقتنه قدر يتاغندن چيقمز ايدى. يارمشر ساعت، برچاريكدن عبارت كسيك كسيك اويقولرى حساب ايدلسه كيجه‌ده انجق برقاچ ساعت نائم بولنديغى اكلاشيلور. قيشين يتاق اوطه‌سنده منغل، صوبه كبى آلات تسخينيه‌دن برشئ بولندرمز، آرامكاه نهاريسنى عادى برصوبه تسخين ايلر ايدى.

مكيفات ومسكراتدن، معتدل صورتده، قهوه و توتوندن ماعدا برشئ استعمال ايتمز، استعمالنى اعتياد ايدنديكى كار قديم اوزون چبوغنك دومانى، اكثر توتون ايچنلرده كورلديكى وجهله، تادرونه واصل اوله‌جق درجه‌ده چكمز ايدى.

هرحالنده نمايان اولان عدم انتظام باغچه‌سنده دخى جارى ايدى. تخملرينى اوروپادن جلب ايله يتشديرديكى متنوع چيچكلر، منتظم

تنسيق ورفع محمود العثماني

طرحلر ، صاقسیلر دروننده یك نظرده مشهود اوله‌میوب عادی چیچکلر میاننده ، مشجره آرالرنده ، دیوار دیبلرنده مدقق نظرلرك معطوفی اولور ، کندی بیوتدیکی اوتوز ، قرق سنه‌لك جسیم ، متنوع چاملر ، آقاسیا ، پاولونیا و آت کستانه‌سی مثللو اشجارك آراسنده چیقمش بولنور ، پك لطیف چیچکلی کوچك اغاچلر ، عادی یبانی اشجارك شاخ وبرکی آراسنده مستور قالور ایدی . بناءً علیه باغچه‌یه ایلك دفعه داخل اولان کمسه کندیسنی اشجار وازهاری خدائی نابت ، طبیعی براورمانده ظن ایده‌بیلور ایدی . زیرا صاحبنك ساده‌لکه اولدیغی قدر طبیعیلکه دخی مراقی وار ایدی . اواخر عمرنده سمین وجودینی اغربلر ، صیزیلر استیلا ایدرك برایکی کشینك معاونتیله کمال زحمتله یرندن حرکت ایلدیکی حالده ینه هرکون باغچه‌یه چیقمقدن فارغ اولمز ، وجودینی بودرجه اتعاب اتمامسی حقنده واقع اولان اخطاراته کندیسنی بیلنلرجه مجهول اولمیان تبسم لطیفی ایله کوله‌رك : « سیزك تکراراً چوجق اولدیغکز وارمی چوجقلر ؟ بن یکیدن چوجق اولدم ، نه‌قدر زحمت چکسه‌م ، هوا سربجه دخی اولسه ینه باغچه‌مدن وازکچمم » دیه جواب ویرر ، اکثریا باغچه‌سنده کائن بوغاز ایچنه ناظر سد اوزرنده پك سودیکی ارغوان اغاچلرینك سایه‌سنده اوطورور ایدی . [١]

[١] غرائب تصادفیه دندر که مشار الیهك قبری قیالر قبرستاننده بر سد اوزرنده بر ارغوان اغاجی سایه‌سنده واقع اولدیغندن حال حیاتنده کندی اوزرینه دوکیلان ازهار ارغوان شمدی‌ده قبرینه‌دوکیلیور . مشارالیهك قبرینه وصیتی موجبنجه عادی برسنك مزار رکز اولنمش ، اوزرنده محکوك اولان کتابه ، میلان سادکیسنه توافق ایتمك اوزره کچنلرده طرف عاجزانه‌مدن « اعاظم علمای اسلامیه‌دن ، افاخم وزرای سلطنت سنیه‌دن احمد وفیق پاشانك قبریدر . الفاتحه » صورتنه قلب وتبدیل ایدلمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

وفيق پاشا ، پدرندن پك صيق ومزعج بر تربيـه آلمش ، هنوز يكرمى ياشـنده ايكن تأهله مجبور ايدلمشدر . كيمسـه‌يه سرفرو ايتمك شاننددن اولميان مشاراليه والدينه قارشو پك مطيع ، پك ملايم ايمش . صكره كنديسنكده عائله‌سنه قارشو اولان معامله‌سى پك غريب ايدى . هم غايت شدتپرورانه ، تضييقكارانه ، همده فوق‌العاده شفقتكارانه ، التفاتكسـترانه . بوسببله اولادينك كنديسـنه قارشو اولان معاملات وحركاتى هم فوق‌الحد خائفانه وتعظيمكارانه ، همده پك زياده محبتكارانه ولاابالیـانه ايدى . نصل تعريف ايده‌يم ؟ فوق‌العـاده مظهر التفات ونوازش اولديغمز ، يوز بولديغمز حالده شيماره‌مز ايدك ديسه‌م بيلمم بومعاملات متقابله ومتضاده‌نك طرزجريانى سزه اكلاتمش اولورمى‌يم ؟ حتى نقل ايدرلركه مثلا برساعت اول يازيخانه‌سنك اوستنه چيقاره‌رق ، كوركنك ايچنه صاقليه‌رق ، حتى اوموزينه اوطورته‌رق انواع نوازش وتلطيفاته غرق ايتديكى چوجغى برسـاعت صكره تأديب وتعزير لازمكلديكى آلت تأديى بالذات كنديسـنه كتيرتير ايمشده اوچوجق كتيرمامك ، قاچمق ، طورمامق جرأتى ، هيچ‌بر وجهله عدم اطاعت جسارتى كندنده بوله‌ماز ايمش . بيـودكارى زمانكى معاملات حقنده دخى بوحاله قياساً برفكر حاصل ايديله‌بيلور .

اولادينى ظاهراً سـيان طوته‌رق صحبتده يكديكرينه ترجيح ايتمز ايدى . فقط بز يعنى احفـادى دائما فرط نوازش والتفـاتنه مظهر اوله‌رق همان هيچ شدت تعزيركارانه‌سنه هدف اولمز ايدك .

افراد عائله‌سنك حرمت ورعايتنك يالكز كنديسنه مختص اولميوب

تنسيق ورفع محمود العثماني

يكديكرى حقنده دخى جارى اولمسى جملهٔ مقاصدندن بولنور ، اجرا ايلمكده ده موفق اولورايدى .

طبعنده ، اعتدالى محافظه ايليه‌مديكى ايكى قوت وار ايدى : حدت وغضب ، اطعام واحسان .

ايشته بو احوالده دائما درجهٔ افراطه كيدر ايدى‌كه بريسيله پك چوق دشمن پيدا ايلمش ، ديكريله‌ده ديون كثيره‌يه كرفتار اولمش ايدى . زمان غضبنده سراپا بر آتش شراره فشان حالنده بولنوب مخاطبنى مهابت ومخافتيله لرزان ايليان وفيق پاشا حال طبيعيسنده‌درون چشمانه‌قدر سيماسنى احاطه ايدن برحلاوت وبشاشتله بزم مصاحبتده بولنانلرى هم متلذذ، هم مستفيدايلر ايدى . مصاحبهٔشطارت انكيزانه‌سى اثناسنده قهقهه‌لريمزه نهايت اولمز ، پك مبذول اولان لطيفه‌لريله كوزلريمزدن ياش كلنجه‌يه‌قدر كولديكمز پك‌چوق واقع اولور ايدى . آه ! اومزاح ايچنده بز نه‌بيوك حكمتلر ، موعظه‌لر اوكرنور ايدك ، استفاده‌مز يالكز معنوى ، اخلاقى دكل ايدى . مادةً دخى مستفيد اولورايدك . حتى‌هيچ اونوتمم ، وفاتنه‌قريب برزمانده ، ضيق‌صدردن مضطرب بولنديغى حالده دست رعشه‌داريله طوتديغى قلم ايله كاغد اوزرنده صويك محال مرتفعه‌يه صعودى نصل اولديغى كسيك كسيك نفسلر ايله بومحررهٔ عاجزه‌يه تعريف ايتدى ايدى .

مشار اليهك مصائب دهره تحمل ومقاومتى فوق‌العاده اولوب همان مدت عمرنده تأثر وتأسف دنيلان حسيات هيچ بر سببله قلبنده جايكير اولمامش ، مثلا مقدما ساكن اولديغى ينه حصارده كائن ديكر

تنسيق ورفع محمود العثماني

برياليسى محترق اوله‌رق كافهٔ اموال واشياسى ضايع اولمسنى كويا بو حريق ذاتنه‌عائد دكلش ، دهاطوغريسى هيچ برشیٔ وقوع بولمامش كبى كمال لاقيدى ايله تلقى ايلمشسه‌ده اواخر عمرنده حدتنه مغلوباً پك سوديكى بيوك اوغلى رفيق بكدن افتراقى ، متعاقباً مرحوم مومى اليهك فراق ابديسى قلبنده ناقابل التيام برجريحه حاصل ايتمش ، مجبول اولديغى متانت قلبيه ايجاباتندن اوله‌رق ظاهراً اخفا ايليه‌بيلديكى اوعظيم كدر ، اوعميق ياره حسب الشيخوخه ذاتاً يپرانمش وجودينى بتون بتون دوچار انحطاط ايليه‌رك مرحوم مومى اليهك وفاتندن صكره يالكز قالباً ايكى سنه دها معمر اوله‌رق نهايت ترك دغدغهٔ حيات ايلمشدر .

حريص مال ومنال اولمديغى جهتله حين وفاتنده كتابلرى ، ساكن اولديغى خانه‌لر وبرقاچ پارچه آنتيقه‌دن بشقه برشیٔ ترك ايتمامش ، جميع ديوننك يكونى ايسه اپجه مهم برمبلغه رسيده اولمشدر .

رحمة الله عليه رحمةً واسعه

مورخ مصطفى پاشا

ازميرليدر . منصورى زاده محمد امين افنديـنك مخدوميدر . ١٢٣٨ ده تولد ايلمشدر . درسعادتده مكتوبیٔ خارجيه‌يه‌چراغ اولدى اوزمان مكتوبیٔ خارجيه سعيد افنديك همشيره‌سنى تزوج ايله تنظيمات

تنسيق ورفع محمود العثماني

مجلسی کشادنده اورایه سرخلیفه اولدی . ۲۷۵ شعباننده تنظیمات باش کاتبی ، ۷۷ محرمنده مجلس والا باش کاتبی ، ربیع الاولنده محاکمات دائره‌سی باش کاتبی ، ۷۹ رجبنك اون برنده مابین همایون باش کاتبی ، ۸۰ ربیع الاولنك اون بشنده بکلکجی ، رجبنده دعاوی ناظری و ۸۱ صفرنده مجلس والا اعضاسی ، ۸۵ محرمنده دیوان محاکمهٔ مالیه رئیسی ، ۸۶ محرمنده بالا ایله دیوان محاسبات رئیسی ، ۸۸ رجبنده عزل ایله ۸۹ رجبنك سلخنده احکام حقوق رئیسی ، ۸۹ رمضاننك یدیسنده صدارت مستشاری اولوب ۹۰ ربیع الاولنده عزل ایدلمشدر . ۹۲ ذی الحجه‌سنده احکام مفتشی ، ۹۳ دەویرکوامینی ، ۹۹ جمادی الاخراسنك طقوزنده وزارت ویرلدی . اوسنه اواخرنده معارف ناظری ، ۳۰۲ ذی الحجه‌سنده انفصال ایله ۳۰۳ ربیع الاخر اواسطنده اوقاف ناظری اولدی . ۳۰۷ جمادی الاولاسنك یکرمی یدنجی جمعه کونی فجأةً ارتحال دارنعیم ایلدی . سلیمانیه‌ده مدفوندر .

کریم الطبع ، غایتله مستقیم ، صمیمی ، خیرخواه ، فقرا پرور برذات ایدی .

رحمة الله علیه رحمةً واسعه

« نتایج الوقوعات » نامیله اوچ جلددن مرکب اولان تاریخی دولت علیه‌نك تأسیسات قدیمه‌سنه واصول اداره‌سنه دائر ماٰخذ مفید ، قیمتدار معلوماتی حاوی برمجلهٔ نفیسه‌در . مطالعه‌سی توصیه اولنور .

تنسيق ورفع محمود العثماني

مورخ محمد فوزی افندی

خبر صحیح مؤلفی مرحوم محمدفوزی افندی مرعشك قیصه کورك زاده‌لر دیمکله معروف برخاندانه منسوب مفتی زاده صادق افندینك صلبندن بیك ایکی یوز قرق‌طقوز سنهٔ هجریه‌سنده درسعادتده مهد آرای وجود اولمش وطقوز یاشنده ایکن پدری وفات ایتمسیله عمجه‌سی ثابت‌افندی مرحومك همت ودلالتیله رشدیه مکتبنده تدریسات‌ابتدائیه ایله متوغل بولندقدن‌صکره مکتب عرفانیده اکتساب عرفان وکمال ایتمش واون سکز یاشنده مرحوم حاجی حمید پاشانك بر زرین دفتردارلغی زماننده مشار الیهك معیتنده بولنوب محاسبهٔ ولایت قلمنه دوام ایله اوچیوز غروش معاشه نائل اولمشدر .

بیك ایکی یوز یتمش ایکی سنه‌سنده مشارالیهك اطنه ولایتی دفتردارلغنه تحویل مأموریتنده دخی ینه‌معیتیله کله‌رك ولایت‌مذکوره‌ده بشیوز غروش معاشه نائل اولدی . مؤخراً مشارالیهك دامادی اولوب یتمش التی سنه‌سنده مشارالیهله برابر دیار بکره کیتدی . اوراده اوچیك غروش معاشله مدیاط قائمقاملغنه ترفیع ایدلمشدر . ایکی‌سنه صکره بیروت مجلسی باش کتابتنه تحویل مأموریت ایتدی . یدی سنه صکره شام دفتردار معاونلکنه تعیین‌اولنه‌رق قدری اعلا ایدلدی .

سوریه ولایتنده اون سنه‌دن متجاوز خدمات متنوعه‌ده و اك صکره جبل لبنان مسئله‌سی مناسبتیله بیروتده آچیلان مجلس‌فوق‌العاده باش کتابتنده وسوریه مکتوبجیلغنده ابراز اهلیت ایلمش وولایات اصولنك تعمیمنده سیواس دفتردارلغنه مأمور اولمشدر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

سيواسدن انقره واورادن قونيه دفتردارلغنه مأمور اولديغي كبي قونيه‌دن انفصالنده اعشار تحقيقاتي مأموريتيله سلانيكه كوندرلمش وعودتنده برنجي دفعه اوله‌رق ازمير دفتردارلغنه تعيين قلنمشدر .

بش آي صكره بحريه وبرمدت صكره ماليه وايكي سنه صكره ضبطيه مكتوبجيلغنه نقل مأموريت ايدرك برسنه مقدمي دخي ايكنجي دفعه اوله‌رق آيدين دفتردارلغنه مأمور اولمشيدي .

مشاراليه ازمير دفترداري ايكن تيفودن اون ايكي كون اسيرفراش اولدقدن صكره ١٢٩٥ سنه‌سي جمادي الاخرانك طقوزنجي بازار كوني ارتحال ايدرك ازميرده شيخ سيد مكرم الدين حضرتلرينك تكيه‌سنده مرحوم اسعد پاشانك مدفون بولنديغي مقبره‌يه دفن ايدلمشدر .

درايت وعفت ذاتيه‌سي فضيلت ومعرفتايله تزيين ايلمش برذات اولوب ماليه مأموريتلرنده كوسترديكي صداقت خزينهٔ جليله‌جه معلوم اولديغي كبي قدرت قلميه‌سي كنديني بيلنلر و « خبرصحيح » ي اوقويانلر نزدنده مسلمدر .

« خبرصحيح » ك مقدمه‌سنده بيان اولنديغي وجهله لسانمزده يازيلان تاريخلرك برطاقمي الفاظ منشيانه ايله يازلمش تسجيل اوله‌رق برطاقمي‌ده حمزه نامه واديسنده ترهات يمني وتعبيرات تعصبيه ايله مملو اولوب نه بريكي ، نه اوتكي افادهٔ خبر مقصدينه تماميله كافل اولمديغي حالده مرحومك بدايت ظهور عثمانياندن مرحوم جودت پاشانك ضبط وقايعنه مأمور اولديغي تاريخه كلنجه ٤٩٠ سنه‌لك وقايعي مشتمل اولمق اوزره ترتيبنه ابتدار ايلمش وسلطان سليم ثاني زمانه قدر اولان وقايع دولتي حاوي اوله‌رق بش جلدني نشر ايتمش اولديغي اشبو

تنسيق ورفع محمود العثماني

تاريخ آداب عصره موافق ومختصر ومفيد اولمقله برابر محاكمتنده كى دقت واصابت بشقه‌جه شايان تقديردر .

بناء عليه خزينه صداقتلى بر مأمور وادبيات عثمانيه بر مورخ غائب ايتدى ديمكدر .

احمد مدحت افندى

تخميناً ١٢٦٠ سنه‌سنده‌استانبولده طوپخانه‌جوارنده تولد ايلمشدر . پدرى « بزجى حاجى سليمان اغا» اولوب بش التى ياشلرنده ايكن پدرى وفات ايتمكله ديكر بر برادر وبرهمشيره‌سيله برابر اداره‌سى اوزمانلر ودين ايالتى داخلنده (مؤخراً عدليه قضاسى دنيان) صحرا قضاسى مديرلكنده بولنان برادرى حافظ ابراهيم اغايه قالمشدر . قريم محاربه‌سندن صكره اغاى موميٰ اليه والده وهمشيره و برادرلرينى ودينه جلب ايدرك برقاچ سنه اوراده امرار ايام ومحله مكتبنه دوام ايلمش اولديغى كبى بعده ينه والده وبرادر وهمشيره‌سيله‌استانبوله‌عودتله طوپخانه‌ده خمبره‌جى يقوشنده كائن صبيان مكتبنه دوامه باشلامش وبرقاچ سنه اوراده قرآن كريم وتجويد وعلم‌حال وانشا قرائتى وثلث ونسخ خطلرى تعلم ايتمشدر . ١٢٧٦ اوائلنده ايكنجى دفعه‌اوله‌رق برادرى موميٰ اليه حافظ اغا طرفندن فاميلياسى خلقيله برابر ودينه جلب اولنوب بودفعه مكتب رشديه‌يه قيد وادخال اولنمش‌وبرسنه صكره برادرينك نيشه تحويل مأموريتى اوزرينه اودخى نيشه كيدرك اوراده‌كى رشديه‌مكتبنده صرف‌ونحو ومنطق وفارسى وحساب

تنسيق ورفع محمود العثماني

و براز تاریخ عثمانی وجغرافیا تحصیلیله بین‌الشرکا برنجی شهادتنامه‌سنی المشدر . ینه بورشدیه‌یه دوامی اثناسنده خصوصی بر معلمدن فرانسز لسانی تحصیله باشلادیغی کبی برادرینك کتب تاریخیه وادبیه‌یه مراقی حسبیله هرسنه کندیسنه قارئلك وظیفه‌سنی ایفا ایلدیکندن سیردن روضة‌الاحباب وتاریخدن جودت پاشا تاریخی (اوزمانلر بشنجی جلده قدر مطبوع ایمش) والف‌لیله ترجمه‌سی و برچوق ترکی دیوانلری بووسیله ایله قرائت ایدرك توسیع فکر ونظر ایدر ایمش . اصول ولایتك دردست تشکل بولنمسی حسبیله ١٢٧٩ سنه‌سی اواخرنده مع عائله نیشدن روسجغه نقل ایدرك ١٢٨٠ سنه‌سی مارتی ابتداسندن اعتباراً یوز غروش معاشله طونه ولایتی مکتوبی قلمنه چراغ ایدلمش ایسه‌ده بومأموریتله تحصیله ختام ویرمش اولمیوب بالعکس اصل بوتاریخدن اعتباراً تحصیله باشلامشدر . زیرا مدرسیندن حاجی صالح افندی ومفتی بلده حافظ نوری افندی مرحوملردن عربی وفارسی تدرس ایچون برقاچ کنجلر ایله عقد رفاقت ایلدیکی کبی روسجقده کائن بلغار کلیسه‌سی خواجه‌لرندن دخی برصورت خصوصیه‌ده فرانسز لسانی وعلوم ریاضیه وطبیعیه تحصیلنه باشلایه‌رق ینه بوصره‌ده غالب مرحومه بعض اشعارینی تصحیح ایتدیرمك صورتیله شعر ایله دخی اشتغال ایدر ایمش . بالخصوص ولایتده تأسیس اولنان طونه غزته‌سنه اوفاق تفك شیلر ترجمه وتحریری صورتیله محررلکه دخی باشلامسی بواثناده وقوعه کلمشدر . ١٢٨٣ سنه‌سنده صوفیه‌ده براصلاحخانه (مکتب صنایع) ایله بعض فابریقه‌لر انشاسنه مأمور اولان برادری حافظ اغایه هم خصوصی کاتبلك ایتمك هم ده بواثنا آته مأمور اولان پروسیالی مهندس پره‌سه‌نغ ایله برادری آره‌سنده

تنسيق ورفع محمود العثماني

ترجمانلق وظيفه‌سنی ایفا ایلمك اوزره صوفیه‌یه کیتمش واوراده لوا تحریرات اوطه‌سنده برمسودلك وظيفه‌سی دخی کندیسنه علاوة مأموریت قلنمشدی . ١٢٨٤ تاریخنده تأهلی دخی صوفیه‌ده وقوعه کلوب فقط براز صکره تکرار روسجغه تحویل مأموریت ایدرك طونه غزته‌سی باش محررلکی وادارهٔ نهریه‌صندق امینلکی کبی خدمتلرده بولنمشدرکه کرك بوصره‌ده وکرك بوندن صکره‌کی رفاقتلری اثناسنده اوزمان ارکان حربیه‌قول اغاسی بولنان دولتلو شاکرپاشا حضرتلرندن پك بیوك استفادهٔ علمیه وفکریه‌ده بولنمشدر . ١٢٨٥ اوائلنده‌بغداد ولایتنك تشکیله اورایه تحویل مأموریت ایدرك اوچ بیك غروش معاشله مکتوبی قلمی‌مسودلکنه مأمور ایدلمش ایدیسه‌ده بومأموریت صفت رسمیه‌سی اولوب اصل خدمتی زورا غزته‌سی باش محررلکیله مطبعه واصلاحخانه مدیریتی ایدی . هیچ برزمان تدرس وتعلمدن خالی قالمامق طبیعتی‌مقتضاسندن اولمسیله بغدادده دخی عربی وفارسی تدرسنده دوام ایتمش ازجمله جان معطر لقبیله ومحمد باقر اسمیله‌مسما اولان برفاضل ایرانیدن قرآن کریمك‌مختصراً تفسیرندن عبارت برصورت تلمذایله‌کلی استفاده‌ایلمشدر . برصورت جدیده‌ده تألیفه دخی بغدادده باشلایه‌رق « لطائف روایات » سرلوحه‌سیله مؤخراً استانبولده نشر ایلدیکی حکایات مختصره‌نك ایلك‌درت بش‌دانه‌سنی‌بغدادده یازدیغی کبی مشهور « خواجهٔ اول » نام کتابنك دخی ایلك طبعنه بغدادده موفق اوله‌رق ایکنجی طبعنی استانبولده نشر ایتمشدر . ایلك دفعه اولمق اوزره رتبهٔ ثالثه‌یه بوخدمتلرینه مکافاةً بغدادده نائل اولمشدر . ١٢٨٨ تاریخنده استانبوله عودت ایدرك جریدهٔ عسکریه باش محررلکنه تعیین ورتبه‌سی ثانیه‌یه ترفیع اولنوب ینه اوصره‌ده کندینه

تنسيق ورفع محمود العثماني

مخصوص مطبعه‌يی کشاد ایلمش وتألیفاته کیرشمشدرکه ترجمهٔ حالك بوندن صکره‌سی‌ده ارتق بتون جهانك نظر مشاهده‌سی اوکنده جریان ایتمشدر .

کتبخانه‌لرده ، ایدیٔ تداولده بولنان برچوق اثرلریله‌ده اکلاشیلدیغی اوزره ابقای نامه مدار اوله‌جق محصول ذکالری بر ویاخود برقاچ دانه‌دن عبارت دکلدر . شایان دقت برقاچ جهت واردرکه محررلرکه باشلادقلری زماندنبری استراحته پك آز زمانلرینی فدا ایدرك سعی واهتمام سایه‌سنده پك چوق مؤلفات وجوده کتیرمه‌لری ، ایکنجیسی او قدر کثرتله برابر ساحه آرای انتشار اولان آثار موجوده لرینك جمله‌سنده کرك طرز تحریر وکرك انتخاب زمین نقطهٔ نظرندن حقیقهٔ موفقیت ابراز ایتملری وبونلرك جمله‌سندن اهم اولمق اوزره برمزیت دها وارسه لسانمزده مقلد دکل ، موجد اولملریدر . ازجمله برعائله‌نك ، برشخصك تاریخچهٔ عمرندن عبارت اولوب افرادبشر ایچون عبرت وانتباه‌امرنده برآینهٔ امثال ، برلوح‌الادب عنوانه بحق سزا اولان رومان تحریرینی نزده‌اولا کندیلری احداث ایتمشلردر. رومانلری‌ایسه کرك‌خیالی ، کرك تاریخی ، کرك سیاحته متعلق هرنه اولورسه اولسون روماندن منتظر اولان نتیجه‌یی کرچکدن تأمین ایدر .

مشارالیه حضرتلرینه دائر بحث آچیلمشکن برقاچ سوز سویلملك دها ارزو اولنوردی. کندیلرینك میدان انتشاره چیقان اثرلری نظر اعتباره آلینیرسه کویایکنظرده کلره، بلبلره سویله‌تلمش صنعی‌غزللر ، جملره ، سطح آبلره اوزاد یلمش حزین سطرلر کورلمز ایمش ! کندیلرینك اساساً التزام ایتدکلری مسلك بهار کبی برذوق موقته

تنسيق ورفع محمود العثماني

خدمتدن عبارت اولمدیغی ایچون اوساده اثرلرده آلایش بهار کبی مودهسی کچمك نقصانندن آزادهدر . روش افادهلرنده ، صورت تحریرلرنده بردرجه متانت واردرکه نسبت اولنمق لازم کلسه زینت الفاظ ایله مزین برمقاله چام تختهسی ایله یاپیلمش بغدادی صیواسی اوزرینه آلتون ، مرجان ، یاقوت وسائره ایله ایشلنمش موقت برجداره بکزرسه اوجدارك یاننده ذراع معماری مکعبی جسامتنده کسمه مرمرلرله یاپیلمش زینتدن آزاده برمبنای پایداردر .

هله تاریخ یازمقده هرکسدن بشقه بریول طوتمشلردها طوغریسی تاریخ دینیلان خزائن ماضیهدن استفاده ماضینك کهن برویرانهده دفن ایتدیکی خزینهیی یالکز حکایه قیلندن دیکلهمك اولمیوب یدتملکه کچرمکله ممکن اولهجغنه نظراً بوجهت تأملدن تاریخ یازمق ایچون اك طوغری طریق هانکیسی ایسه انی تعقیب وکشاد ایتمشلردر . لسان عذب البیانمز اوزره یازیلوب کتبخانهلرمزده مضبوط اولان بونجه تواریخ مختلفه نظر اعتباره النسون ایچلرنده اثر کوریلورکه محرری حین تصویرنده قارئینی غشی ایتمکدن بشقه برشی دوشونمامش وبحق موفق اولمشدر .

تصویر شخص ومزیتده برقدرت اظهار ایدرلرکه قلملرینك مخصوصاتنه جلوهکاه اولان صحیفه کویا صحیفهلکدن چیقارق مصورینك تمثالنی حاوی برمرآت ماهیتنما اولور .

تعیین حقایق وتدقیق وقایعده بردرجه ایلری یه کیتمشلردرکه ولو غایت اهمیتسز بیله اولسه بروقعه ایچون مسموعلری اولان بیك درلو حوادثی آیری ، آیری یازمقدن وانلرك جملهسی ایچون قیاسلر یاپهرق حقیقتی کورمشجهسنه بولوب چیقارمقدن اوشنمامشلردر . قلمدهکی قوته کوکنوبده خیاله حقیقت رنکی ویرهرك موجودی

تنسيق ورفع محمود العثماني

مفقود ، حقى باطل ، ظالمى عادل كوسترمكه ، يعنى تاريخ دينيلن علم جدى صحائفنى برر مقالهٔ ادبيه حالنه قويمغه چالشمامشلردر .

فقط بوقدر مزايا ايله برابر تواريخ مذ كورهده ذاتاً زمانلرينه كوره برقاچ يوز سنهلك دوره ايچنده بولنان سلطنت عثمانيهنك انجق برقسم وقايعنى حاوى اولديغى ايچون نقصان بولنديغى كبى بونلرك اكثرى مزيت تاريخيه نقطهٔ نظرندنده ناقصدر .

چونكه زمانك حكمنجه مورخك مساعيسى صرف دائرهٔ عثمانيه حدودى ايچنده قالمش ، واوزمان على الاكثر سلطنت سنيه ايله مناسباتى منقطع اولميان ايران حكومتنك وقوعاتندن بحث ايتديكى حالده اندهبيله لزومى كوريلان تفصيلات خصوصيهيه كيريشمامشدر .

مثلا خسرو پاشانك همدان سفرندهكى احوالنى تصوير ايدركن بولده اوغراديغى قصر خسرو دينيلن بنانك ديوارلرندهكى نقوش وتزيداته ، الياس پاشانك دارالامان اتخاذ ايتديكى برغمه قلعهسنك قلعهٔ غرورناميله اولان خرافات اشتهارندن اعتباراً سطح آبدن اولان بعد ارتفاعنه كوچك احمد پاشانك معن اوغلنى دردست ايدركن مدخل غارده ياقديغى صمانك مقدارينه قدر تصوير اولنديغى حالده دولتجه اك مهم وقايعدن پك چوقلرى مسكوت عنه براقيلمشدر .

ايشته احمد مدحت افندى حضرتلرينك مفصللرى بودرلو نواقصك جملهسندن برى اولدقدن بشقه ايكى مهم جهت دها واردركه بزده تاريخ عالم دكل حتى تاريخ عثمانىيه تماميله واقف اولمق ايچون برچوق كتابه مراجعت مجبوريتى واركن تاريخ عثمانى ايله برابر بتون تاريخ عالمى مفصلا تصويره يالكز باشنه كفايت ايدر براثر بهتريندر .

تنسيق ورفع محمود العثماني

ثانیا تاریخ یازانلر ایچون لزومی قدر بیطرفلق ممکن اوله‌میه‌جغندن :
انصاف اولنجه بزده رقیبك رقیبی یز
منطوقنجه بزم تواریخمزده کوردیکی اوزره السنهٔ سائره‌ده یازیلمش تاریخلرده‌ده بزدن بحث اولندقجه زباندراز تجاوز اولمق زمیننده برچوق اسنادات غرضکارانه‌ده بولوندیغی حالده شمدی یه قدر بونلرك اکثری مدافعه‌سز براقیلمش ایکن مفصلاً لزومی کورلدکجه اویله کوزل مدافعه‌لر درج اولنمشدرکه انسان ایچون حیرتده قالمامق ممکن اولمز .
بوندن بشقه (کائنات) نامیله عموم روی ارضده بولنان دولتلرك صورت تأسسی واحوال تاریخیه‌لریله حال حاضرندن باحث برکلیات یازمشلردر .

عبدالرحمن شرف بك

عبدالرحمن شرف الدین بك طوپخانهٔ عامره محاسبه قلمی ممیزلرندن متوفی حسن افندینك مخدومی اولوب بیك ایکیوز التمش طقوز سنهٔ هجریه‌سنده درسعادتده تولد ایدرك صبیان مکتبنده مقدمات علوم ابتدائیه‌یی وبعده ایوب سلطانده واقع حضرت خالد مکتب رشدیسنده مرتب درسلری تحصیل ومؤخراً مکتب سلطانیده ترکجه ، فرانسزجه مقنن درسلری اکمال ایله بیك ایکی یوز طقسان سنه‌سی جمادی الاولاسنك اون طقوزنده علی الاعلی درجه‌دن برقطعه شهادتنامه اخذیله سنهٔ مرقومه جمادی الاخراسنك یکرمی یدیسنده یکرمی بر یاشنده بولندیغی حالده بش یوز غروش معاشله مخرج اقلام شاهانه تاریخ عمومی معلملکنه

تنسيق ورفع محمود العثماني

بالتعیین بیك ایكیوز طقسان ایكی سنه‌سی ربیع الاخرینك یدیسنده علاوهٔ مأموریت صورتیله وبشقه‌جه اوچیوز غروش معاشله مكتب سلطانی قواعد واملا معلملكنه وسنهٔ مرقومه رمضاننك اون اوچنده مكتب مذكور قواعد واملا معلملكی ایله معاشی بش یوز غروشه ابلاغ وطقسان بش سنه‌سی صفرینك اوننده بش یوز یتمش غروش معاشله دارالمعلمین تاریخ عمومی معلملكی دخی علاوه ایدلدیكی حالده سنهٔ مرقومه ربیع الآخرینك اوننده ایكی بیك بش یوز غروش معاشله مكتب ملكیهٔ شاهانه مدیریتنه تعیین قلنمسی حسبیله مكتب سلطانی قواعد واملا معلملكندن كف ید ایدوب رمضان شریفی سلخنده بشقه‌جه بیك بش یوز غروش معاشله مكتب ملكیهٔ شاهانه جغرافیای عمومی درسی علاوه ایدلدیكندن مخرج اقلام شاهانه ودارالمعلمین تاریخ عمومی معلملكلرندن انفكاك ایتمش وطقسان یدی سنه‌سی ربیع الآخری غره‌سنده كی تنسیقاتده مدیریت معاشی ایكی بیك غروشه ومعلملك معاشی بیك ایكی یوز غروشه تنزیل اولنه‌رق طقسان سكز سنه‌سی ربیع الآخرینك بشنده بشقه‌جه آلتی یوز غروش معاشله مكتب سلطانی تاریخ عثمانی وتاریخ اسلام معلملكی علاوه اولنمش وبیك اوچیوز سنه‌سی ذی القعده‌سنك اون دردنده مدیریت معاشی اوچ بیك غروشه وسنهٔ مرقومه ذی الحجه‌سنك یكرمی بشنده مكتب ملكیهٔ شاهانه جغرافیای عمومی معلملكی معاشی بیك درت یوز غروشه ابلاغ وسنهٔ مرقومه شهر ذی القعده‌سنك یكرمی اوچنده مكتب سلطانی تاریخ عثمانی وتاریخ اسلام معلملكنه مخصوص معاشی یدی یوز غروشه ابلاغ وبرنجی صنفه اوقوتدیغی جغرافیا درسنی ترك ایتمسندن طولایی مكتب ملكیهٔ شاهانه جغرافیای عمومی

تنسيق ورفع محمود العثماني

معلملكنه مخصوص معاش بيك اوچيوز ايكى سنه‌سى ربيع الالنك يكرمى التيسنده بيك ايكى يوز غروشه تنزيل واوچيوز درت سنه‌سى ذى‌الحجه‌سنك بشنده مكتب سلطانى تاريخ عثمانى وتاريخ اسلام معلملكى معاشى سكز يوز غروشه واوچيوز يدى سنه‌سى جمادى‌الاولاسنك يكرمى دردنده مديريت معاشى درت بيك غروشه ابلاغ ايدلمش وبيك اوچيوز اون سنه‌سى صفرينك يكرميسنده علم اخلاق درسنك علاوه‌سيله مكتب ملكيه‌ده‌كى معلملك معاشى بيك بش يوز غروشه وسنهٔ مرقومه جمادى‌الاسى غره‌سنده مديريت معاشى درت بيك بشيوز غروشه وبيك اوچيوز اون ايكى سنه‌سى صفرينك يكرمى برنده مديريت معاشى التى بيك غروشه بالابلاغ سنهٔ مرقومه شهر شعبانك اون سكزنده معاش حاليسيله ومعلملكارى عهده‌سنده قالمق اوزره مكتب سلطانى مديريتنه نقل بيورلمشدر .

مشاراليه حضرتلرى تركجه وفرانسزجه تكلم وكتابت ايلديكى كبى فذلكهٔ تاريخ دول اسلاميه وفذلكهٔ تاريخ دولت عثمانيهناملريله برجلد وتاريخ دولت عثمانيه وجغرافياى عمومى ناملريله‌ده ايكيشر جلد مطبوع آثارى واردر . طقسان التى سنه‌سى رمضاننك يكرمى طقوزنده رتبهٔ ثالثه‌يه وطقسان سكز سنه‌سى صفرينك اوچنده ترفيعاً ثانيه‌يه وسنهٔ مرقومه شوالنك اون اوچنده ترفيعاً اولى صنف ثانيسنه واوچيوز بر سنه‌سى ذى‌القعده‌سنك دردنده ترفيعاً اولى صنف اولى، بيك اوچيوز اون سنه‌سى صفرينك سكزنده مشهود اولان مساعىٔ روىتمنداسنه مكافاةً رتبهٔ بالا توجيه بيورلمش وطقسان سكز سنه‌سى صفرينك اوچنده دردنجى واوچ يوز بر سنه‌سى شوالنك اون برنده تبديلاً ايكنجى مجيدى

تنسيق ورفع محمود العثماني

نشان ذی شانه واوچیوز اوچ سنه‌سی جمادی الاولاسنك یکرمی التیسنده اوچنجی واوچ یوز یدی سنه‌سی رمضاننك یکرمی برنده تبدیلاً ایکنجی رتبه‌دن نشان عالئ عثمانی واوچ یوزاون سنه‌سی جمادی الاخراسنك بشنده التون لیاقت مدالیه‌سیله سینهٔ صداقت دفینه‌سی تزیین قلنمشدر .

عبدالرحمن بك مکتب ملکیه‌نك تعالی وترقیسنه اك زیاده صرف مساعی ایتمش ذواتدندرکه بوخدمتلری هیچ برزمان اونودیله‌مز . دست تربیه‌لرنده وجودیله افتخار اولنور برخیلی‌ده ذوات یتشمشدر . تهذیب ارباب شبابی مقدس بروظیفه بیلن عبدالرحمن بك مکتب مذکورده هم مدیریت ، هم ده تعلیم ایله حقیقةً بیوك خدمتلرده بولنمش ، مثلا ایستاتستیق کبی بزده اربابی نادر بولنان برفنی تدریس ایله جبر مافاته چالیشمشدر . تاریخ عثمانیسی مختصردر . آنجق اسلوب افاده‌سی واوکتابدن تعلم ایده‌جکلره طریق تعمیق ارائه‌سی شایان استحساندر . کتاب منقح ایسه‌ده تواریخ سائرده صحیفه‌لر اوقونمق صورتیله اطلاع پیدا ایدیله‌جك نقاط اساسیه‌یی بروضوح ، برایجاز ایله نظر دقته عرض ایتمکی فوت ایتمز وقارئی تعمیقه دعوت ایدر . ایشته بوجهتدن ده تأمین استفاده ایدر .

صوك